

Program
diplomskog
studija fonetike

Travanj 2005.

Sadržaj

Uvodni dio.....	3
Opći dio.....	5
Opis programa.....	7
Tabelarni prikaz studija fonetika (hodogram).....	8
Abecedni popis predmeta i stranice na kojima se nalazi opis	13

Uvodni dio

0.0 Naziv studija

Fonetika

1. UVOD

a) Razloge za pokretanje studija, posebno:

- *procjenu njegove svrhovitosti s obzirom na potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru,*

Studij fonetike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu pokrenut je 1964. godine po uzoru na slične studije koji postoje u Europi i svijetu i od tada se kontinuirano izvodi.

Za razliku od dosadašnjeg studija fonetike novi program, analizirajući potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru, nudi usmjeravanje fonetičara u diplomskom studiju u tri osnovna područja: 1. rehabilitacija slušanja i govora, 2. govorništvo i 3. znanstveno usmjerenje fonetike.

Nastavnim usmjerenjem fonetičar rehabilitator obrazuju se stručnjaci za rad u ustanovama za dijagnostiku i rehabilitaciju osoba oštećena sluha i govora te u posebnim školama za takvu djecu, za praćenje slušnog i govornog statusa i razvoja djece u predškolskim i školskim ustanovama da se na vrijeme otkriju slušne i govorne teškoće i da se djecu uputi na rehabilitaciju; za rad s odraslim osobama oštećena sluha, posebice u individualnom tretmanu, te za kontinuirano praćenje djece i odraslih osoba s ugrađenom pužnicom. Posebno je važno područje razvoja programa i građe za slušno-govornu dijagnostiku i rehabilitacijske postupke osoba oštećena slušanja i govora. Za takve je poslove fonetičar idealan spoj jezičnih kompetencija, znanja o govoru i razumijevanja mehanizama slušanja i govora koja može pretočiti u praksu.

Studijem govorništva doprinijet će se stručnosti obrazovanih fonetičara u profesijama podučavanja govora i govorništva. Govorništvo kao jedan od načina govora koji matično proučava fonetika, već se sada predaje u gimnazijama kao izborni predmet, u zasebno organiziranim tečajevima ("govorničkim školama") za darovite učenice i učenike srednjih škola, u tečajevima permanentnog obrazovanja za akademske djelatnike, u tečajevima za građanstvo te kao poslovno govorništvo u poduzetničkim školama i tečajevima. U elektroničkim medijima fonetičari organizirano ili individualno (primjerice u Službi za jezik i govor HRT-a, na drugim televizijskim i radijskim postajama) rade s novinarima, voditeljima i spikerima (izbor na audicijama, intenzivne pripreme budućih govornika te stalno praćenje, savjetovanje, analiza i vježbe).

Znanstvenim usmjerenjem obrazuju se stručnjaci širokog fonetskog profila usmjereni prije svega na obavljanje znanstveno-istraživačkih fonetskih poslova. Oni stječu temeljna znanja za znanstveno-istraživački rad te svladavaju i specifične tehnike i metode istraživanja u području fonetike. Diplomirani fonetičari s tim usmjerenjem mogu raditi u različitim znanstvenim i istraživačkim institucijama koje se bave istraživanjem govora. To se prije svega odnosi na institucije koje proučavaju hrvatski jezik koji za cjelovit opis zahtijeva i opis fonetske razine. Nadalje, fonetičari tog usmjerenja mogu raditi i u znanstveno-istraživačkim institucijama kojima je govor sporedna grana interesa kao što su logopedija, medicina, sociologija, komunikologija, psihologija, edukacijske znanosti i sl. Konačno, i fonetika je u svijetu konstituirana kao vrlo široko, ali jasno koncipirano područje, pa je važno da i mi obrazujemo stručnjake koji će korespondirati i komunicirati sa svijetom. Valja također napomenuti širinu znanja koje fonetičarima znanstvenog usmjerenja omogućuje lako suradnju s drugim dvama fonetskim profilima.

- *njegovu povezanost sa suvremenim znanstvenim spoznajama i/ili na njima temeljenim vještinama,*

Posljednjih pedesetak godina svjedoci smo golemog interesa za proučavanje govora i govorne komunikacije, što dokazuje i velik broj znanstvenih skupova s tom tematikom.

- *njegovu usporedivost s programima uglednih inozemnih visokih učilišta (sveučilišta, visoke škole, politehnike i sl.), posebno onih iz zemalja Europske unije. Poželjno je, uz obrazloženje, navesti najviše dva takva programa koja su ekvivalentna ili analogna programu koji se predlaže.*

Ovaj je program studija fonetike usporediv s programima fonetike na inozemnim sveučilištima, posebno na sveučilištima zemalja Europske Unije. Od mnogobrojnih studija fonetike u zemljama Europske Unije (samo u Njemačkoj studij fonetike postoji na osam sveučilišta) program studija fonetike na Filozofskom fakultetu ekvivalentan je primjerice studijima fonetike u Münchenu i Budimpešti. Program studija fonetike i govorne komunikacije u Münchenu, u Njemačkoj (Institut für Phonetik und Sprachliche Kommunikation der LMU München) obuhvaća široko područje fonetskih znanosti od artikulacijske i akustičke fonetike, perceptivne fonetike, neurofonetike, fonologije, strojne obrade govora itd. Program Odsjeka za fonetiku u Budimpešti (Department of Phonetics, Lorand Eotvos University, Faculty of Arts) sličan je našem studiju jer se uz fonetske znanosti (opće fonetske teme, patologiju govora i sluha, govornu tehnologiju) obrađuje i šira primjena fonetike u javnom komuniciranju (retorika).

b) *Dosadašnja iskustva predlagača u provođenju ekvivalentnih ili sličnih programa.*

Opisano pod 1.a

c) *Ako se predlaže diplomski studij, treba navesti moguće partnere izvan visokoškolskog sustava (gospodarstvo, javni sektor itd.) koji su pokazali interes, ili bi mogli biti zainteresirani za njegovo pokretanje.*

Dosadašnji studij fonetike uključuje suradnju s Fakultetom elektrotehnike i računarstva, Edukacijsko rehabilitacijskim fakultetom, Medicinskim fakultetom, Akademijom dramskih umjetnosti, Poliklinikom SUVAG i s HRT-om.

d) *Otvorenost studija prema pokretljivosti studenata.*

Studij fonetike omogućava dvosmjernu protočnost studenata: studenti drugih studijskih grupa (i srodnih fakulteta) mogu studirati neke predmete na Odsjeku za fonetiku i/ili nastaviti diplomski studij. Isto tako studenti fonetike na srodnim fakultetima mogu studirati pojedine predmete ili i/ili nastaviti diplomski studij. Na studij fonetike prihvatit ćemo studente sa sličnih studija iz cijelog svijeta i priznati ECTS bodove usporedivih predmeta. Studenti sa započetim studijem fonetike na Filozofskom fakultetu mogli bi nastaviti studij i na preddiplomskim studijima s kojim se pokriva dio interesa i na koje bi studenti eventualno mogli prijeći nakon preddiplomskog studija fonetike: primjerice na Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, na studij novinarstva, na Akademiju dramskih umjetnosti i sl.

e) *Ostale elemente i potrebne podatke, prema mišljenju predlagača.*

Opći dio

2. OPĆI DIO

2.1. Naziv studija

Fonetika

Studij je dvopredmetan

2.2. Nositelj studija (ustanova – predlagač) i izvođač studija (sastavnica koja izvodi ili koordinira izvođenje studija)

Filozofski fakultet, Odsjek za fonetiku

2.3. Trajanje studija.

Diplomski studij 4 semestra

2.4. *Uvjeti upisa na studij.*

Razredbeni ispit za upis na Filozofski fakultet

2.6. *Diplomski studij: Ako se predlaže diplomski studijski program, treba navesti koje kompetencije student stječe završetkom studija, za koje poslove je osposobljen. Nadalje, treba navesti preddiplomske studijske programe ustanove – predlagača ili drugih ustanova u RH koji su dovoljni (ili djelomično dovoljni) za njegovo praćenje.*

S obzirom na to da se predlažu tri usmjerenja diplomskog studija fonetike, diplomirani studenti mogu se zaposliti na radnim mjestima koja su u skladu s njihovim usmjerenjem.

Kompetencije i poslovi:

Za nastavno usmjerenje govorništva:

kompetencije potrebne za rad u osnovnim i srednjim školama kao profesor fonetike, govorništva, kulture govora i komunikologije, za vođenje slobodnih aktivnosti u kojima se razvijaju govorne i govorničke vještine (recitatori, debatni klubovi, dramska sekcija, mladi novinari, obrazovanje za medije i sl.), za vođenje tečajeva za vokalne profesionalce kojima je javno govorenje sastavni dio profesije (političari, nastavnici, glumci, novinari, spikeri, voditelji, menadžeri, glasnogovornici, uslužne djelatnosti i sl.), fonetska procjena govornog statusa profesionalnih i neprofesionalnih govornika.

Za nastavno usmjerenje fonetičar rehabilitator:

kompetencije za rad u ustanovama za dijagnostiku i rehabilitaciju osoba oštećena sluha i govora te u posebnim školama za takvu djecu, za praćenje slušnog i govornog statusa i razvoja djece u predškolskim i školskim ustanovama da se na vrijeme otkriju slušne i govorne teškoće i da se djecu uputi na rehabilitaciju; kompetencije za rad s odraslim osobama oštećena sluha, posebice u individualnom tretmanu te za kontinuirano praćenje djece i odraslih osoba s ugrađenom pužnicom; kompetencije za razvoj programa i građe za slušno-govornu dijagnostiku osoba s teškoćama slušanja i govora.

Za znanstveno-istraživačko usmjerenje opće fonetike:

stručna znanja o istraživanju govora, posebno eksperimentalnom i onom koji se koristi računalnom tehnologijom; stručnjak u istraživanjima i poslovima tehničkog unapređivanja prijenosa, snimanja i reprodukcije govora na raznim medijima.

2.7. *Ako se predlaže pokretanje studijskog programa u kojem su preddiplomski i diplomski dijelovi objedinjeni u jednu cjelinu, treba navesti razloge za njihovo objedinjeno izvođenje.*

....

2.8. *Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija.*

S obzirom na tri usmjerenja, završetkom studija može se steći akademski naziv:

magistar edukacije fonetičar rehabilitator,

magistar edukacije govorništva,

magistar fonetike.

Opis programa

3. OPIS PROGRAMA

3.1. Popis obveznih i izbornih predmeta i/ili modula s brojem sati aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS – bodova.

Popisi obveznih kolegija za tri diplomatska usmjerenja nalaze se u hodogramima u kojima su predloženi i semestri u kojima bi studenti slušali određeni kolegiji. Izborni kolegiji prikazani su posebno. Oznaku ^D imaju kolegiji koji se mogu slušati u preddiplomskom studiju, a kolegije s oznakama ^R, ^G, ^F studenti izabiru u pojedinim diplomatskim studijima (oznake R, G i F i redom se odnose na diplomski studij za usmjerenje magistar edukacije fonetičar rehabilitator, diplomski studij za usmjerenje magistar edukacije govorništva i diplomski studij za usmjerenje magistar fonetike).

Četiri su oblika nastave u studiju fonetike: predavanje (P), seminar (S), vježbe (V) i praksa. Uz svaki je kolegij navedeno koliko je tjedno opterećenje studenata aktivnim satima nastave (P-S-V) te kolika je vrijednost kolegija izražena ECTS bodovima (E).

Tabelarni prikaz studija fonetika (hodogram)

Diplomski studij za usmjerenje Magistar edukacije fonetičar rehabilitator

semes tar	Kolegiji		
7	Audiologija i spaciocepcija	Audiotehnika	Jedan izborni kolegij označen s ^R
	2-0-2 E5	2-0-2 E5	min. E3
8	Govorni poremećaji i metodika njihova popravljanja	Metodika individualnog pristupa rehabilitaciji slušanja i govora	Slušni poremećaji i metodika slušne rehabilitacije
	2-0-2 E5 (metodika/praksa)	1-0-3 E5 (metodika/praksa)	2-0-2 E5 (metodika/praksa)
9	Opći obrazovno- odgojni + Govorno- jezično komunikacijski		
	E (30/2)		
10	Izrada završnog rada		
	E 15		

Izborni predmeti za usmjerenje Magistar edukacije fonetičar rehabilitator

- Izborni predmeti s oznakom ^R
- Ostali izborni kolegiji (na diplomskom studiju drugih usmjerenja ili neki od kolegija koji su ponudeni u preddiplomskom studiju fonetike s oznakom ^D)
- Istraživački rad s mentorom mogućnost je da student/studentica, ako drugom A studiju nije obavezan/obavezna pisati završni rad, u završnom semestru radi istraživanje pod vodstvom mentora i time ostvari još 15 ECTS bodova.

Diplomski studij za usmjerenje Magistar edukacije govorništva

semestar	kolegiji		
7	Govorničke vrste	Govornička argumentacija	Jedan izborni kolegij označen s ^G
	0-2-0 E5	0-4-0 E6	min. E3
8	Metodika rada na govoru u elektroničkim medijima	Metodika podučavanja govorništva	Jedan izborni kolegij označen s ^G
	2-0-2 E5 (metodika/praksa)	1-0-3 E5 (metodika/praksa)	min. E3 (metodika/praksa)
9	Opći obrazovno-odgojni + Govorno-jezično komunikacijski		
	E 30/2		
10	Izrada završnog rada		
	E 15		

Izborni kolegiji za usmjerenje Magistar edukacije govorništva

- Izborni predmeti s oznakom ^G
- Ostali izborni kolegiji (na diplomskom studiju drugih usmjerenja ili neki od kolegija koji su ponuđeni u preddiplomskom studiju fonetike: npr. Neverbalna komunikacija, Govor masovnih medija i sl.)
- Istraživački rad s mentorom mogućnost da student/studentica, ako drugom A studiju nije obavezan/obavezna pisati završni rad, u završnom semestru radi istraživanje pod vodstvom mentora i time ostvari još 15 ECTS bodova.

Diplomski studij za usmjerenje Magistar fonetike

semes tar	Kolegiji		
7	Akustička fonetika - seminar	Metodologija znanstvenog rada	Statistika
	0-2-0 E5	1-1-0 E3	2-0-1 E5
8	Psihoakustika - seminar	Računalna analiza i sinteza govora	Jedan izborni kolegij označen s ^F
	0-2-0 E5	2-2-0 E4	min. E3
9	Istraživanje proizvodnje govora	Jedan izborni kolegij označen s ^F	Jedan izborni kolegij označen s ^F
	1-2-1 E5	min. E3	min. E3
10	Izrada završnog rada		
	E15		

Izborni predmeti za usmjerenje Magistar fonetike

- Izborni predmeti s oznakom ^F
- Ostali izborni kolegiji (na diplomskom studiju drugih usmjerenja ili neki od kolegija koji su ponuđeni u preddiplomskom studiju fonetike s oznakom ^D)

Izborni predmeti za studij fonetike

Audiologija ^F
Analitički pristupi govoru ^G
Ekspresivna fonetika ^{DF}
Fakultet elektrotehnike i računarstva ^F
Fonetika i fonologija ^{DF}
Fonetska korekcija izgovora ^{DFGR}
Fonetski opis hrvatskih dijalekata ^{DF}
Govor masovnih medija ^D
Hrvatski purizmi i jezična elegancija** ^{GR}
Istraživanja percepcije govora ^{FR}
Istraživanje proizvodnje govora ^R
Neurofonetika ^D
Neverbalna komunikacija ^D
Njega glasa govornih profesionalaca ^{GR}
Opća lingvistika ^D
Ortoepija hrvatskoga jezika II ^D
Povijest govorništva ^G
Psihoakustika ^D
Psihologija djetinjstva i adolescencije ^R
Razvojna psihologija ^R
Rečenična prozodija ^D
Scenski govor ^G
Statistika
Stilistika ^D
Teorija informacije i komunikacije ^{DF}
Teorija informacije i komunikacije ^{DF}
Učenje stranog jezika ^D
Uvod u razvojnu psihologiju ^R

3.2. Opis svakog predmeta

Svaki kolegij bit će opisan nakon točke 5.

Abecedni popis predmeta i stranice na kojima se nalazi opis

Akustička fonetika	15
Akustička fonetika - seminar.....	17
Analitički pristupi govoru ^G	19
Artikulacijska fonetika + Govorne vježbe	22
Audiologija i spaciocepcija	24
Audiotehnika	26
Ekspresivna fonetika ^{DF}	27
Izborni predmeti na Fakultetu elektrotehnike i računarstva ^F	29
Fonetika i fonologija ^{DF}	31
Fonetska korekcija izgovora ^{DFGR}	33
Fonetska transkripcija + Govorne vježbe.....	34
Fonetski opis hrvatskih dijalekata ^{DF}	36
Govor masovnih medija ^D	38
Govorna tehnologija.....	42
Govorni poremećaji i metodika njihova popravljnja.....	44
Govornička argumentacija	45
Govorničke vrste	47
Govorništvo.....	49
Hrvatski purizmi i jezična elegancija ^{GR}	50
Istraživanja percepcije govora ^{FR}	52
Istraživanje proizvodnje govora.....	53
Lingvistika govora	55
Metodika individualnog pristupa rehabilitaciji slušanja i govora	57
Metodika podučavanja govorništva	58
Metodika rada na govoru u elektroničkim medijima	60
Metodologija znanstvenog rada	61
Neurofonetika ^D	62
Neverbalna komunikacija ^D	64
Opća fonetika	66
Opća lingvistika ^D	68
Ortoepija hrvatskoga jezika I + Govorne vježbe.....	70
Ortoepija hrvatskoga jezika II ^D	72
Ortofonija	74
Povijest govorništva ^G	76
Psihoakustika ^D	78

Psihoakustika - seminar.....	80
Psihologija djetinjstva i adolescencije ^R	82
Računalna analiza i sinteza govora	84
Razvoj govora	86
Rečenična prozodija ^D	87
Scenski govor ^G	89
Slušanje i govor.....	90
Slušni poremećaji i metodika rehabilitacije slušanja	92
Statistika	93
Stilistika ^D	95
Teorija informacije i komunikacije ^{DF}	98
Učenje stranog jezika ^D	100
Uvod u razvojnu psihologiju ^R	102

Akustička fonetika

3.2. Opis svakog predmeta u koji ulaze:

Obavezni kolegij u 1. semestru studija

3 sata predavanja i 1 sat vježbi

- okvirni sadržaj predmeta

Studenti se najprije upoznaju s prirodom zvuka i parametrima njegova opisa: sa zvučnim tlakom, frekvencijom, intenzitetom, valnom duljinom, brzinom zvuka, fazom. Uvode se različiti tipovi zvukova od najjednostavnijih (čisti ton), prema kompliciranijima (harmoničan kompleksni zvuk i šum). Potom se definiraju intenzitet i snaga izvora zvuka, te decibel kao specifična izvedena jedinica. Opisuju se potom pojave koje prate širenje zvuka u prostoru: apsorpcija, rezonancija, reverberacija, atenuacija. Naposljetku opisuje se način analize kompleksnog zvuka: elektroakustički filtri, te principi spektrografske analize. Analizira se hrvatski standardni govor. Akustička podjela glasova hrvatskog govora, varijabilitet u akustičkoj slici govora, formantska struktura zvučnih glasova i spektralni oblici bezvučnih te pojave koje se događaju na spoju različitih zvučnih segmenata.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Stječe se uvid u terminologiju akustičkog opisa, upoznaju se jedinice koje prate akustički opis, i načini prikazivanja zvuka (dijagramiranje). Čitanje spektrograma govornog zvuka, te akustička analiza hrvatskoga standardnog govora.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanje i vježbe

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

R. D. Kent i C. Read (2002) *The Acoustic Analysis of Speech*, Singular

J. Bakran (1996) *Zvučna slika hrvatskoga govora*, Zagreb, Ibis grafika

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bakran, J. (1985) Tempo - činilac vremenske organizacije govora, *Suvremena lingvistika* 25-26,(1984/85) 27-31.

- Bakran, J. (1986) Ortoepija na drugi način, Jezik 33, 143-148.
- Bakran, J. (1987) Apsolutno razlikovanje visine tona u opsegu varijacije F0 normalnog govora, Govor, IV, 2, 133-137.
- Bakran, J. (1988) Glas - diskretna fonetska jedinica, Savjetovanje "Fonološki i fonetski aspekti govorenog jezika u teoriji i primjeni" Zagreb 18.-19. ožujak (1988).
- Bakran, J. (1989) Promjena akustičkog oblika govora u ovisnosti o slušnoj samokontroli, Govor, VI. br.1, 43-52.
- Bakran, J. (1989) Djelovanje naglaska i dužine na frekvencije formanata vokala, Govor, VI, br.2, 1 - 12.
- Bakran, J. i M. Stamenković (1990) Formanti prirodnih i sintetiziranih vokala hrvatskoga standardnog govora, Govor VII, Broj 2, 119 - 138.
- Bakran, J., M. Stamenković, (1990) Inherentna frekvencija laringalnog tona u hrvatskom standardnom govoru", Govor, VII, br.1, 1 - 20.
- Bakran, J., D. Horga, M. Stamenković, (1992) Percepcija mjesta artikulacije bezvučnih okluziva, Govor, VIII (1991), broj 1-2, IX (1992) 1-2, 31 - 48.
- Bakran, J. (1993) Funkcija vokalskih tranzijenata u percepciji sintetičkih okluziva, Govor, X, br.1, 1-16.
- Stevens, K.N. (1998) Acoustic phonetics, MIT Press

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Pismeni i usmeni dio.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Akustička fonetika - seminar

Obavezni kolegij u 7. semestru diplomskog studija, usmjerenja "diplomirani fonetičar"

2 sata seminarara tjedno

- okvirni sadržaj predmeta

Podrazumijeva se da su studenti položili kolegij Akustička fonetika u preddiplomskom studiju pa su prema tome upoznati s prirodom zvuka i akustičkom analizom govornog zvuka (vidi opis kolegija Akustička fonetika). Nakon uvodnog predavanja studenti odabiru područje zanimanja i temu svojeg seminarskog rada. Potom na temelju uvida u relevantnu, recentnu, literaturu dizajniraju i provode pokuse koji bi trebali odgovoriti na postavljeni problem.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Dizajniranje, provođenje pokusa i analiza rezultata, kojima se pokušava odgovoriti na postavljen problem akustičke analize govornog zvuka.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Seminar, planiranje, provedba te javno iznošenje rezultata rada.

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Izbor relevantnih članaka iz znanstvenih časopisa, u zavisnosti od odabrane teme seminarskog rada.

B.Petz: Statistika za nematematičare, Zagreb

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

R. D. Kent i C. Read: The Acoustic Analysis of Speech, Singular (2002)

J. Bakran: Zvučna slika hrvatskoga govora, Zagreb, Ibis grafika, (1996)

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Pismeni izvještaj i usmeno, javno izlaganje rezultata rada u seminaru.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Analitički pristupi govoru ^G

JEZIK: hrvatski

ECTS bodovi: 5

TRAJANJE: jedan mestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: pedavanja i seminar (1-2-0)

UVJETI: Lingvistika govora

ISPIT: usmeni (provjera osnovnih teorijskih pojmova, izlaganje pripremljene analize teksta/govora)

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE KOLEGIJA: anketa polaznika krajem semestra

SADRŽAJ / OPIS KOLEGIJA:

Teme: analiza, kritika, analiza kao komponenta kvalitetne recepcije govora, jezik i govor kao prdmet analize; pojam diskursa; analiziranje različitih područja govorne komunikacije: privatne, znanstvene, poetske, religijske i naročito javne (politički, administrativni, javni govor); ovisnost analitičkog postupka o cilju analize; pregled analitičkih pristupa tekstu i govoru, od hermeneutičkih i filoloških do suvremenih; kvantitativne i kvalitativne metode.

Ukratko se obrađuju pristupi jezično-umjetničkom govoru (stilistička naliza, stilografija, književna kritika), a pozornost se usmjerava na analitičke (i kritičke) pristupe neumjetničkom govoru: analiza sadržaja, kritička lingvistika, socijalna semiotika, sociolingvistička analiza, etnometodološki pristupi i analiza razgovora, analiza diskurza, retorička analiza i retorička kritika. Naglašava se socijalnokonstruktivističko teorijsko polazište i iz njega proizišli analitički pristupi, koji raščlambom (dekonstrukcijom) govora/teksta nastoje otkriti njegov retorički ustroj, a time i način na koji govornik namjerava konstruirati društvene odnose i svoju ulogu u njima.

U seminarskom dijelu nastave studenti će naučiti i uvježbavati analitičke postupke: postavljanje istraživačkog pitanja, odabir analitičkog predloška, izrada analitičke matrice, tehnike bilježenja govornog predloška (transkripcija), skupljanje podataka (situacija, kontekst, sadržaj, oblik i funkcija), analiza podataka, procjena analize (provjera pouzdanosti analitičkog postupka), pisanje istraživačkog izvještaja te priprema za njegovo usmeno referiranje.

CILJ: izoštavanje govorne recepcije, dijela govorne komunikacije koji je jednako važan kao i govorna produkcija. Upoznavanje suvremenih pravaca (kritičke) analize teksta i govora i stjecanje vještina potrebnih za vlastito kvalitetno komuniciranje i za obavljanje poslova u području kulture govora (učitelja govorništva, govornog lektora na elektroničkim medijima i u kazalištu).

Osnovna literatura:

Bourdieu, P.: *Što znači govoriti; Ekonomija jezičnih razmjena*. Zagreb: Naprijed, 1992.

Calvet, L.-J. (1992): *Roland Barthes, Un regard politique sur le signe*. Paris: Payot, 1992. /

Kalve, L.J.: *Rolan Bart; Jedno političko gledanje na znak*. Beograd: BIGZ, 1976.

Crystal D.: *The Cambridge Encyclopedia of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1987, 1989. (Samo relevantna poglavlja.)

van Dijk, T. A.: «*Principles of critical discourse analysis*». *Discourse & Society*, 1993, SAGE, vol 4(2):249-283.

Ivas, I.: *Ideologija u govoru*. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, 1988.

Izborna literatura:

Beaugrande, R. de: *New Foundations for a Science of Text and Discourse: Cognition, Communication and the Freedom of Access to Knowledge and Society*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation, 1997.

Berger, P.L., Luckmann, Th.: *Socijalna konstrukcija zbilje; Rasprava o sociologiji znanja*. Zagreb: Naprijed, 1992.

Billig, M.: *Ideology and Opinion; Studies in Rhetorical Psychology*. London, Newbury Park, New Delhi: Sage, 1991.

Black, E.: *Rhetorical Criticism: A Study in Method*. Madison: University of Wisconsin Press, 1978.

Burghardt, C.R. (ed): *Readings in Rhetorical Criticism*. Strata: Strata College, PA, 1995.

Calvet, L.-J.: *La production revolutionnaire; slogans, affiches, chansons*. Paris: Payot, 1991.

Crystal, D., Davy, D.: *Investigating English Style*. London and Harlow: Longmans, Green and Co Ltd, 1969.

Discourse as Structure and Process; Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction Vol 1 (ed. by Teun A. van Dijk), London: Sage Publications, 1997.

- Discourse as Social Interaction; Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction Vol 2* (ed. by Teun A. van Dijk), London: Sage Publications, 1997.
- Fairclough**, N.L.: *Critical Discourse Analysis*. London: Longman, 1995.
- Foss**, S.K. *Rhetorical Criticism: Exploration and Practice*. Waveland, Prospect Heights, 1995.
- Geluykens**, R. & **Pelsmaekers**, K. : *Discourse in Professional Contexts*. Lincom Europa, 2001.
- Gumperz**, J.: *Discourse Strategies*. Cambridge: C.U.P., 1982.
- Halliday**, M.A.K.: *Language as Social Semiotics*. London: Edward Arnold, 1978.
- Hodge**, R.I.V. & **G.R. Kress**: *Social Semiotics*. Cambridge: Polity Press, 1988.
- Hoey**, M. *On the Surface of Discourse*. London: George Allen & Unwin, 1983.
- Kvale**, S.: *InterViews; An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. London: SAGE, 1996.
- Language, Power and Ideology* (ur. Ruth Wodak). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins P.C., 1989.
- Lukes**, S. (ed): *Power*. Oxford: Blackwell, 1986.
- O'Keefe**, D.J.: *Persuasion: Theory and Research*. Thousand Oaks: Sage, 1990.
- Potter**, J.: *Representation of Reality: discourse, rhetoric and social constructions*. London: Sage, 1996.
- Ryan & Terborg**: *Language and Inequality*. Lincom Europa, 2001.
- Sacs**, H.: *Lectures on Conversation I & II*. Oxford: Basil Blackwell, 1992.
- Schiffrin**, D.: *Approaches to Discourse*. Oxford: Blackwell, 1993.
- Schiffrin**, D, i **H. Hamilton**: *The Handbook of Discourse Analysis*. New York: Blackwille Publishing, 2003.
- Simpson**, P.: *Language, Ideology and Point of View*. London – New York: Routledge, 1993.
- van Dijk**, T. A.: *Discourse as Social Interaction*. London: Sage Publications, 1997.
- Žanić**, I.: *Prevarena povijest*. Zagreb: Durieux, 1998.

Relevantni znanstveni članci iz sljedećih časopisa:

Govor (Zagreb), *Medijska istraživanja* (Zagreb), *Discourse & Society* (London: Sage), *Media, Culture & Society* (London: Sage), *Semiotica*, *Javnost* (Ljubljana), *Journal of Pragmatics* (Amsterdam: North-Holland).

Artikulacijska fonetika + Govorne vježbe

Obavezni kolegij u 1. semestru studija

2 sata predavanja i 2 sata vježbi

- okvirni sadržaj predmeta

Obrađuju se sljedeće tematske cjeline: anatomija i fiziologija govornih organa (centralni nervni sustav, respiracijska razina, fonacijska razina i artikulatori u užem smislu), artikulacijski kriteriji klasifikacije glasnika, njihov opis i fonemske varijante u povezanom govoru, usporedba hrvatskog glasničkog sustava s drugim jezicima, slog, fonetska riječ, fonetski blok, prozodijske jedinice. Studenti se upoznaju s istraživačkim fonetskim metodama, a praktično usvajaju palatografiju. Upoznaju se s izgovornom normom hrvatskog jezika te uvježbavaju respiracijske, fonacijske i artikulacijske mehanizme govorne proizvodnje.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj predmeta je da studenti usvoje osnovn pojmove iz artikulacijske fonetike, savladaju artikulacijski opis hrvatskog glasničkog sustava te da ga mogu usporediti sa sustavima nekih drugih jezika a u praktičnom dijelu da ovladaju palatografskom tehnikom i da pomoću nje rješavaju neke fonetske zadatke. Studenti rade na poboljšanje svog govornog statusa.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanje i vježbe; konzultacije o pročitanoj literaturi; provjera izrade palatografskih zadataka

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46.

2. Horga, D. (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str.

3. Ladefoged, P. (1982). A Course in Phonetics. HBJ, New York, str. 1-20, 119-164.

4. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

1. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo.

2. Medicinska enciklopedija (1967). Glas i govor. Tom 2, JLZ, Zagreb.

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Pismeni i usmeni dio uvjetovani izradom rada u okviru vježbi.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Audiologija i spaciocepcija

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezatni za usmjerenje profesor rehabilitator, izborni za ostale

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Sastoji se od teorijskog i praktičnog dijela (tumačenje određenog akumetrijskog, audiometrijskog i vestibulometrijskog nalaza).

Sadržaj: Program je obuhvaćen biološki, evolucijski i holistički ali je istovremeno i analitičan. Daje temeljita znanja iz neurofiziologije slušanja i govora te o sustavu za osjet prostora. Među ostalima obuhvaća sljedeće teme: gramatika prostora, spaciocepcija, dijelovi i funkcioniranje perifernog i centralnog slušnog aparata, različiti dijagnostički postupci (akumetrija, tonska audiometrija, govorne audiometrije, verbotonalna audiometrija, objektivno ispitivanje slušnog puta, ispitivanja vestibularnog osjetila).

Cilj: Prikazati cjelovitost komunikacije; dati temeljita znanja o sustavu za osjet prostora, jer su se iz najstarijeg modaliteta, osjeta prostora, razvili ostali osjeti vezani uz taj sustav; prikazati ulogu audiologije u ispitivanju slušne funkcije; osposobiti studente da razumiju rezultate različitih dijagnostičkih postupaka.

Obvezna literatura

1. Guyton, A. C. *Medicinska fiziologija*. Zagreb: Medicinska knjiga (poglavlja vezana uz tematske jedinice).
2. Judaš, M., Kostović, I. (1997). *Temelji neuroznanosti*. Zagreb: MD (poglavlja vezana uz tematske jedinice).
3. Padovan, I., Kosoković, F., Pansini, M., Poljak, Ž. (1991). *Otorinolaringologija*. Zagreb: Školska knjiga (poglavlja vezana uz tematske jedinice)
4. Pansini, M. (1976). *Akumetrija*. (skripta). Zagreb: Centar SUVAG.
5. Pansini, M. (1976). *Verbotonalna audiometrija, vestibularno osjetilo*. (skripta) Zagreb: Centar SUVAG.

Dopunska literatura

1. Guberina, P. (1986). Govor i prostor, *Filologija*, 14, 87-95.
2. Pansini, M. (1976). *Spaciocepcija i rehabilitacija slušanja*. (skripta) Zagreb: Centar SUVAG.

3. Pansini, M. (1981). *Neke biološke osnove verbotonalne rehabilitacije*. (skripta). Zagreb: Centar SUVAG.
4. Pansini, M. (1985). *Sedam pojmova iz audiologije*. (skripta). Zagreb: Centar SUVAG.

Audiotehnika

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni za usmjerenje profesor rehabilitator, izborni za ostale

Oblik nastave: 2 sata predavanja 2 sata vježbi tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Pismeni i usmeni; konačnu ocjenu čini prosjek ocjena prikupljenih iz različitih segmenata kolegija (analogna audiotehnika, klasična slušna pomagala, umjetna pužnica).

Sadržaj: U teorijskom dijelu upoznaje se studente s instrumentima i pomagalima koji se koriste u korekciji izgovora i rehabilitaciji slušanja i govora: akustički filtri, aparati iz program SUVAG (SUVAG I, SUVAG II, SUVAG LINGUA), slušna pomagala – analogna i digitalna, umjetna pužnica. Studenti imaju pristup svim obrađenim instrumentima i imaju prigodu upoznati se s njihovom primjenom i rezultatima upotrebe, te osnovama za izbor odgovarajućih slušnih pomagala. Upoznaju se s kriterijima za izbor. Prisustvuju funkcionalnim pretragama sluha gdje se izabiru optimalna slušna pomagala i vježbama prilagodbe. Također su uključeni u praktičan rad prilagodbe umjetnih pužnica – od prvog uključjenja do izrade i prilagodbe mapa.

Cilj: Upoznati studente s instrumentarijem za obradu fizikalnih parametara zvuka, s govornom i glazbenom akustikom prostorija te ih osposobiti za rad s pacijentima koji koriste slušna pomagala.

Obvezna literatura

Verbotonalni razgovori – članci u kojima se govori o slušnim pomagalima (uključujući umjetnu pužnicu).

Internet stranice s građom koja se odnosi slušna pomagala

Posebno pripremljeni nastavni materijali koji se dijele studentima

Dopunska literatura

Jelaković, T. (1978). *Zvuk-sluh-arhitektonska akustika*. Zagreb: Školska knjiga.

Ekspresivna fonetika ^{DF}

Uvjet: Lingvistika govora

Izvođenje kolegija: 2 sata predavanja, 2 seminara

ECTS: 5

1. SADRŽAJ KOLEGIJA:

1. Znakovi općenito: indeks, ikon, simbol.
2. Jezični znak; govorni znak; pjesnički znak. Osnovne značajke pjesničkog znaka: slikovitost, prostornost, motiviranost, simultanost, materijalnost.
3. Glasovni simbolizam.
4. Figure dikcije, figure riječi, figure konstrukcije, figure misli.
5. Versifikacija: stih, strofa, refren, rima, opkoračenje; kvantitativna, silabička, tonska versifikacija; vezani stih, slobodni stih.
6. Pragmatički, verbalni, semantički i sintaktički opis pjesništva. Teorije pjesništva: pragmatička, afektivna, ornamentalna, simbolistička i sintaktička.
7. Prostor pjesme i prostor pjesništva. Postupci građenja prostora pjesme: a) postupci odražavanja: aliteracija, asonanca, pjesnički homofoni, rima, zrcalna struktura; b) postupci sažimanja: inverzija, opkoračenje, kratki stih, distorzija, elipsa; c) postupci ponavljanja.

2. Studenti ovim kolegijem dobivaju teorijska znanja iz područja fonetike pjesme te praktična znanja iz područja fonetskog tumačenja pjesničkog teksta.

3. Kolegij se odvija u predavanjima i seminaru. Studenti su za seminarski dio kolegija obvezatni izraditi referat. U seminaru studenti izlažu svoj referat, a dužni su imati i koreferat na izlaganje svojih kolega. U seminaru se također raspravlja o teorijskim tekstovima iz ponuđene literature za ovaj kolegij. Ako student ne zadovolji zahtjevima koji se pred njega postavljaju u seminaru ne može dobiti drugi potpis. Studenti koji uspješno obave sve zadatke u seminaru mogu dobiti konačnu ocjenu iz ovog kolegija. Završni je ispit usmeni, a pristupaju mu studenti koji imaju oba potpisa iz predavanja i seminara; završnom ispitu mogu pristupiti i studenti koji nisu zadovoljni ponuđenom konačnom ocjenom rada u seminaru.

1. LITERATURA:

(a) Minimalna, obvezna:

Branko Vuletić: Ekspresivna fonetika. Fonetika pjesme. Skripta, Zagreb, 2005.

(b) Malo šira:

1. Stjepan Babić: Glasovi u riječima i umjetničkom djelu. U: Hrvatska jezikoslovna čitanka. Globus, Zagreb, 1990, str. 187-199.
2. Gérard Genette: Mimologije. Put u Kratiliju. Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1985.
3. Roman Jakobson: Linguistics and Poetics. U: Style in Language. Edited by Thomas A. Sebeok. The M.I.T. Press, Cambridge, Massachusetts, 1964, str. 350-377.
4. Roman Jakobson: A la Recherche de l'essence du langage. Diogčne, 1965, 51, 22-38.
5. Radoslav Katičić: Jezik u književnosti. U: Jezikoslovni ogledi. Školska knjiga, Zagreb, 1971, str. 185-244.
6. Zoran Kravar: Lirska pjesma. U: Zdenko Škreb, Ante Stamać (urednici): Uvod u književnost. Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1983, str. 485-529.
7. Edgar Allan Poe: Filozofija kompozicije. U: Doživljaji Arthura Gordona Pyma, Pjesme, Poetika, Pisma. Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1986, str. 251-263.
8. Milivoj Solar: Stilistika. Versifikacija. U: Teorija književnosti. Školska knjiga, Zagreb, 1976, str. 55-106.
9. Josip Užarević: Kompozicija lirske pjesme. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb, 1991, str. 9-85.
10. Branko Vuletić: Fonetika književnosti. Liber, Zagreb, 1976.
11. Branko Vuletić: Jezični znak, govorni znak, pjesnički znak. Izdavački centar Revija, Osijek, 1988.
12. Branko Vuletić: Prostor pjesme. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1999.
13. Branko Vuletić: Fonetika pjesme. U: Umijeće interpretacije. Zbornik radova u čast Ive Frangeša. Uredili: Dunja Fališevac, Krešimir Nemeć; Matica hrvatska, Zagreb, 2000, 209-218.

Izborni predmeti na Fakultetu elektrotehnike i računarstva^F

Buka i vibracije

Fizikalna svojstva buke i vibracija, te njihova specifikacija. Psihoakustički kriteriji buke. Osnovna teorija vibracija i udara. Akustička emisija. Mjerenje vibracija i udara. Modalna ispitivanja. Mjerna instrumentacija. Pretvarači za mjerenje vibracija. Sile, pomaka, titrajne brzine, akceleracije. Utjecaj buke i vibracija na čovjeka. Metode suzbijanja buke i vibracija (pasivne i aktivne). Mjere i sredstva zaštite od buke, vibracija i udara. Standardi, propisi i preporuke.

Digitalna obrada govora i glazbe

Akustička svojstva govornog sustava. Mehanizam nastanka govora. Govorni elementi i njihove karakteristike važne za prijenos i obradu govora. Analiza govora (artikulacijska, analitička, eksperimentalna). Mehanički i elektronički govorni sintezatori (tehnika rekonstrukcije spektra, analogni sintezator, vokalni sustav kao prijenosna linija). Digitalna obrada govora i glazbe. Sustavi prijenosa govora postupkom analiza-sinteza (kanalni, glasom pobuđivani, formantni, prediktivni i taktilni vokoderi). Osnovna svojstva glazbenog zvuka. Glazbeni instrumenti.

Govorna i glazbena akustika

Akustička svojstva govornog sustava. Analiza govora. Sinteza računalnom simulacijom. Sustavi prijenosa govora postupkom analiza-sinteza. Osnovna svojstva glazbenog zvuka. Akustika glazbenih instrumenata. Sintetička glazba, sintezatori. Primjena mikroprocesora u elektroničkoj glazbi. Uređaji za snimanje i oblikovanje zvuka. Snimanje govornih i glazbenih izvedbi. Digitalni postupci dobivanja glazbenih tonova.

Ozvučenje i zvučnički sustavi

Izabrana poglavlja iz fizikalne i fiziološke akustike, prostorna akustika. Pretpojačala i pojačala snage, mikrofoni, zvučnici (vrste, primjena, mjerenja). Govor, metode za određivanje razumljivosti, 100~V ozvučenje, sustavi ozvučenja, bežični prijenos zvuka. Primjena računala za projektiranje ozvučenja. Akustička mjerenja.

Profesionalni tonfrekvencijski uređaji

Studijski mikrofoni. Studijski zvučnici. Tehnika snimanja. Postupci stereo snimanja. Višekanalna tehnika snimanja. Uređaji za efekte. Regulatori smjera. Uređaji za odjek. Stolovi za

miješanje, analogni i digitalni. Povezivanje i prilagođenje uređaja i sustava studija i rezije. Akustičko i optičko praćenje signala. Organizacija radiostanice. Uređaji za napajanje i vodovi. Linijski studijski izvori zvuka analogni i digitalni. Analogni i digitalni uređaji za obradu signala. Računalo u obradi i snimanju glazbe i govora.

Psihoakustika

Sluh. Uho. Utjecaj pinnae. Utjecaj glave. Psihoakustički događaj i doživljaj. Monotičko, diotičko i dihotičko slušanje. Slušni procesi. Vremensko ponašanje uha. Percepcija prvog valnog čela. Haas-ov efekt. Inhibicijski procesi. Osjet glasnoće, boje i visine tona. Prostorno slušanje. Utjecaj vremenskih i tlačnih interauralnih razlika. Maskiranje primarnog i sekundarnog zvuka. Razumljivost i redukcija podataka u ovisnosti o maskiranju. Mjerenja na osnovi binauralnog slušanja. Slušni testovi. Utjecaj prostora na slušni dojam.

Napomena:

Za detaljniji opis kolegija i literaturu pogledati na Fakultetu elektrotehnike i računarstva.

Fonetika i fonologija ^{DF}

ECTS bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata predavanja tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Usmeni

Sadržaj: Opisivanje veze između govora i jezika, odnosno između fonetike i fonologije; fonetika i fonologija kao dvije discipline koje proučavaju jedinstvenu jezičnu djelatnost.

Cilj: Upoznavanje s odnosom fonem-glas; distinktivna obilježja, njihov akustički korelat.

Obvezna literatura

1. Brozović, D. (1991). Fonologija hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S., D. Brozović, M. Moguš, S. Pavešić, I. Škatić, S. Težak. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, str. 379-452. Zagreb: HAZU i Globus.
2. Guberina, P. (1967). *Stilistika*. (skripta). Zagreb.
3. Guberina, P. (1952). *Povezanost jezičnih elemenata*. Zagreb, Matica Hrvatska.
4. Jakobson, R. Fonologija i fonetika. U: *Lingvistika i poetika*, Beograd, Nolit, 1966, str. 218-266.

Dopunska literatura

1. Guberina, P. *Zvuk i pokret u jeziku*, Zagreb, Matica Hrvatska, 1952.
2. Guberina, P. *Valeur ligique et valeur stylistique des propositions complexes*, Zagreb, Epoha, 1954.
3. Jakobson, R. *Les lois phonetique du langage enfantin et leur plans dans la phonologie generale*. U: Troubetzkoy, N.S. *Principes de phonologie*, Klinicksieck, 1964.
4. Jakobson, R. *Traženje suštine jezika*. U: *Lingvistika i poetika*, Beograd, Nolit, 1966, str. 163-181.
5. Jakobson, R., G. Fant, M. Halle. *Preliminaries to Speech Anaysis*, Accoustics Laboratory, Massachusets Institute of Tecnologie, 1952.
6. Jakobson, R., M. Halle. *Fundamentals of Language*, Mouton, The Hague, 1956.
7. Muljačić, Ž. *Opća fonologija suvremenog talijanskog jezika*, Zagreb, Školska knjiga, 1972.
8. De Sosir, F. *Opšta lingvistika*, Beograd, Nolit, 1969.

9. Škarić, I. Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S., D. Brozović, M. Moguš, S. Pavešić, I. Škarić, S. Težak. Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika, Zagreb, HAZU i Globus, 1992. str. 101-376.
10. Škiljan, D. Pogled u lingvistiku, Zagreb, Školska knjiga, 1980.
11. Troubetzkoy, N.S. Principes de phonologie, Paris, Klincksieck, 1964.
12. Bugarski, R. Lingvistika o čoveku, Beograd, Prosveta, 1983.
13. Bugarski, R. Jezik i lingvistika, Beograd, Nolit, 1984.
14. Škiljan, D. Govor i realnost jezika, Zagreb, Školska knjiga, 1978.

Fonetska korekcija izgovora ^{DFGR}

ECTS bodovi: 4

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski i ljetni)

Status: izborni

Oblik nastave: 1 sat predavanja 1 sat vježbi tjedno + izrada i prezentacija programa i rezultata korekcije

Uvjeti: nema

Ispit: Ocjenu čini uspjeh na završnom testu (50%) koji je najvećim dijelom problemskog tipa i ocjena rezultata praktičnog rada (50%). Ocjenu praktičnog rada čini ocjena programa i dnevnika korekcije (50%) i procjena uspješnosti ispravljanja izabrane izgovorne pogreške (50%).

Sadržaj: Kolegij se sastoji od teorijskog i praktičnog dijela. U teorijskom dijelu govori se o različitim metodama korekcije s posebnim naglaskom na fonetskoj korekciji po verbotonalnoj metodi (optimale, visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, utjecaj materinskog jezika na izgovor stranoga - sistem grešaka, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji). U praktičnom dijelu osvještavaju se izgovorne pogreške karakteristične za govornike različitih materinskih govora ili dijalekata. Svaki student izabire jedan konkretan izgovorni problem (strani jezik, hrvatski kao strani jezik, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno – najprije pod nadzorom nastavnika, potom samostalno. Prije korekcije priprema plan korekcije, a tijekom korekcije vodi dnevnik. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi na kraju semestra.

Cilj: osposobiti studente za uočavanje izgovornih pogrešaka i za samostalan rad na njihovu ispravljanju

Obvezna literatura

1. Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (umnožava se svake godine ažurna zbirka).
2. Pisani nastavni materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu

Dopunska literatura

Bakran, J. (1996). Zvučna slika hrvatskoga govora. Zagreb: IBIS grafika.

IPA Handbook i članci u Journal of the International Phonetic Association.

Relevantni materijali ovisno o izabranom jeziku s kojim se korekcija radi.

Fonetska transkripcija + Govorne vježbe

Obavezni kolegij u 2. semestru studija

2 sata predavanja, 1 sat seminara i 1 sat vježbi

- okvirni sadržaj predmeta

Razmatraju se pitanja odnosa reprezentacije govora na različitim razinama procesiranja govornih obavijesti. Opisuju se principi grafičkog predstavljanja govora osobito odnos standardne ortografije i fonetske transkripcije. Prikazuju se različiti sustavi fonetske transkripcije i načela izrade IPA (International Phonetic Alphabet) te njezin povijesni razvoj. Na primjerima različitih jezika upoznaju se njihovi fonetski sustavi i uvježbava fonetska transkripcija. Detaljno se prikazuje transkripcija za hrvatski. Pozornost se posvećuje finom razlikovanju pri percepciji i produkciji glasnika u različitim stilovima i idiomima hrvatskog i drugih stranih jezika.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj predmeta je da se studenti upoznaju s načelima fonetske transkripcije te da steknu vještine dobrog fonetskog slušanja i transkribiranja različitih primjera govora, uključujući hrvatski standard i dijalekte te različite strane jezike. U seminarskom dijelu kolegija studenti prikazuju fonetske sustave različitih jezika i njihovu transkripciju i samostalno prikupljaju primjere manje poznatih jezika. Kroz praktične vježbe se razvija vještina percepcije, produkcije i transkripcije govora. Razvija se vještina procjene govornog statusa različitih govornika.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanje, seminar i vježbe

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Ball, M.J., J. Rahilly, P. Tench (1996) *The Phonetic Transcription of Disordered Speech*. San Diego. Singular
2. Bakran, J., D.Horga (1996). SAMPA za hrvatski. *Govor*, XIII, 1-2, 99-105
3. *Handbook of the International Phonetic Association. A Guide to the Use of the International Phonetic Alphabet* (1999). Cambridge University Press.
4. Ladefoged, P., Ian Maddieson (1997). *The Sounds of the World's Languages*. Blackwell Publishers. Oxford (UK), Malden, Massachusetts (USA).
5. Izbor članaka iz časopisa JIPA

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

1. Keating, P.A. (1990).
Phonetic representation in generative grammar. *Journal of Phonetics*, 18, 321-334.
2. Ladefoged, P. (1982).
A Course in Phonetics. New York, str. 23-45.
3. Ladefoged, P. (1990).
Some reflections on IPA. *UCLA Working Papers in Phonetics*, 74, 61-76.

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Pismeni i usmeni dio.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Fonetski opis hrvatskih dijalekata ^{DF}

Izvoditelj: mr. sc. Jelena Vlašić

Broj bodova: 5

Jezik: hrvatski

Status: izborni

Trajanje: 1 semestar

Uvjet: upisan 5. semestar, fonetska transkripcija

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 1 sat seminara na tjedan

Ispit: Znanje se tijekom semestra provjerava usmeno i pismeno te se ocjenjuje seminarski rad. Ako su ocjene dobre, student može dobiti završnu ocjenu. Pismenom i usmenom dijelu ispita pristupaju studenti koji nisu dobili zadovoljavajuću ocjenu na prethodnim provjerama ili nisu zadovoljni ponuđenom ocjenom.

Sadržaj: Analizira se fonetika i fonologija hrvatskih dijalekata i govora čakavskog, kajkavskog i štokavskog narječja. Proučavaju se osnovne samoglasničke, suglasničke i naglasne izoglose mjesnih govora, skupina govora, dijalekata i narječja. U seminarskom radu prema metodološkim uputama studenti sami prikupljaju dijalektološku građu (snimaju razgovor s informantom na terenu) te analiziraju samoglasnički, suglasnički i naglasni inventar pojedinog sustava.

Cilj: Upoznati osnovne fonetske i fonološke karakteristike hrvatskih dijalekata. Suvremeni metodološki pristup istraživanju dijalekata treba osposobiti studente za samostalno istraživanje i zapisivanje onoga što čuju te ih potaknuti na znanstveno istraživanje na ovom području.

Osnovna literatura:

1. Lisac, Josip, Hrvatska dijalektologija 1., Golden marketing, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
2. Lončarić, Mijo, Kajkavsko narječje, Školska knjiga, Zagreb, 1996.
3. Moguš, Milan, Čakavsko narječje, Fonologija, Školska knjiga, Zagreb, 1977.

Dopunska literatura:

1. Lukežić, Iva, Čakavski ikavsko-ekavski dijalekt, Izdavački centar Rijeka, Rijeka, 1996.
2. Brozović, Dalibor, Čakavsko narječje; Kajkavsko narječje, u separatu Jezik srpskohrvatski / hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski, JLZ Miroslav Krleža, Zagreb, 1988., str. 80-99.
3. Zečević, Vesna, Fonološke neutralizacije u kajkavskom vokalizmu, Zavod za hrvatski jezik Hrvatskoga filološkog instituta, Zagreb, 1992.
4. Hraste, Ivan i Šimunović, Petar, Čakavisch – Deutsches lexicon I-III, Böhlau, 1979.

Govor masovnih medija^D

JEZIK: hrvatski

ECTS bodovi: 5

TRAJANJE: jedan mestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: pedavanja i seminar (1-2-0)

UVJETI: Lingvistika govora

ISPIT: usmeni (propitivanje znanja osnovnih strukovnih pojmova te izlaganja pripremljene analize snimke govora s radija ili televizije ili prikaza jednog relevantnog stručnog ili znanstvenog teksta).

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE KOLEGIJA: anketa polaznika krajem semestra

SADRŽAJ / OPIS KOLEGIJA: osnovni pojmovi (komunikacija, medij, kanal, masovni mediji, javnost); govor i pismo kao dva medija jezika; obavijesno strukturiranje govora (tema-rema, dano-novo, relevancija) i uzjezični govorni znakovi (prozodija i gesta); upute za transkripciju uzjezičnih i izvanjezičnih znakova; govor-medij kao sadržaj drugih medija (određenost govora medijima i žanrovima); etika/deontologija javnog govornog nastupa; govor informativno-političkog programa; analitički pristupi govoru: kvantitativni i kvalitativni; retorička analiza, stilistička analiza, analiza diskurza kao sociokulturalni i sociopolitički pristup govoru.

CILJ: Upoznati obilježja masovnih medija, naročito elektroničkih, i obilježja govora posredovanog tim medijima te osposobiti za analitički (i kritički) odnos prema govoru uopće i posebno prema govoru posredovanom masovnim medijima; steći kompetencije potrebne za poslove vezane za kultiviranje javnoga govorenja (učitelj govorništva, govorni lektor u masovnim medijima i sl.).

Osnovna literatura:

Fiske, J. & Hartley, J.: *Čitanje televizije*. Zagreb: Barbat & Prova, 1992.

Inglis, F.: *Teorija medija*. Zagreb: Barbat, AGM, 1997.

Košir, M., Zgrabljić, N. i Ranfl, R.: *Život s medijima: Priručnik o odgoju za medije*. Zagreb: Doron, 1999.

Škarić, I.: *U potrazi za izgubljenim govorom*. Zagreb: Školska knjiga, 1988.

Izborna literatura:

Biti, V.: *Pojmovnik suvremene književne teorije*. Zagreb: Matica hrvatska, 1997. (Pojmovi: *apel, čin, deiksa, denotacija, dijalog, diskurz, dozivanje, govor, hermeneutika, ideologija, ilokucija, informacija, iskaz, jezgra, komunikacija, kontekst, medij, mit, motivacija, pragmatika, pretpostavka, retorika, semantika, semiotika, semioza, signal, simbol, stil, usmenost, vjerodostojnost, znak, žanr.*)

Bourdieu, P.: *Što znači govoriti?* Zagreb: Naprijed, 1992.

Čačinović, N.: *Doba slike u teoriji medija*. Zagreb: Jesenski i Turk, 2001.

Foucault, M.: *Poredak diskursa*. U: *Znanje i moć*, Zagreb: Globus & Zavod za filozofiju Filozofskog fakulteta, 1994.

Frank, M.: *Što je "diskurz"?; O "arheologiji" Michela Foucaulta*. U: Manfred Frank, *Kazivo i nekazivo*. Zagreb, Naklada MD, Croatia Liber, 1994.

Horrocs, C.: *Marshal McLuhan*. Zagreb: Jesenski i Turk, 2001.

Horvat-Pintarić, V. (ur.): *Televizija danas*. Zagreb: Galerije grada Zagreba, 1972.

Ivas, I.: *Ideologija u govoru*. Zagreb: Hrvatsko filozofsko društvo, 1988.

Leksikon temeljnih pojmova politike; Abeceda demokracije. Zagreb: Školska knjiga, 1990. (Pojmovi: *tolerancija, demokracija, totalitarizam, subjekt, puk/narod, svjetonazor, sukob, legitimiranje poretka, izbori, parlament, interesne grupe, društvo, prava čovjeka i državljanina, javnost, politički govor, cenzura, ideologija, manipulacija, uvažavanje, interes, moć, prijatelj-neprijatelj, zajednica, autoritet*)

Ivas, I.: *Govorne maske informativnih obreda*. Medijska istraživanja, 2 (1996), broj 1, str. 3-25.

Kunczik, M. i Zipfel, A.: *Uvod u publicističku znanost i komunikologiju*. Zagreb: Zaklada Friedrich Ebert, 1998.

Malović, S., Ricchiardi, S., Vilović, G.: *Etika novinarstva*. Zagreb: Izvori, 1998.

Medijska istraživanja, 4 (1998), broj 1, temat *Etika i novinarstvo*.

Pupovac, M.: *Jezik i djelovanje*. Zagreb, Radna zajednica RK SSOH, 1990.

Reardon, K.K.: *Interpersonalna komunikacija; Gdje se misli susreću*. Zagreb: Alinea, 1998.

Ricchiardi, S., Malović, S. (ur.): *Uvod u novinarstvo*. Zagreb: Izvori, 1996.

Škiljan, D.: *U pozadini znaka*. Zagreb: Školska knjiga, 1985.

Velčić, M.: *Uvod u lingvistiku teksta*. Zagreb: Školska knjiga, 1987.

Vizualna kultura (ur. Chris Jenks). Zagreb: Jesenski i Turk, Hrvatsko sociološko društvo, 2002.

Vuletić, B.: *Gramatika govora*. Zagreb: GZH, 1980.

Vrcan, S., Lalić, D. i Bulat, N.: *Pakiranje vlasti; Analiza izbora '95. i '97.* Zagreb: Alinea, 1999.

Preporučena literatura na drugim jezicima:

Beaugrande, R. de: *New Foundations for a Science of Text and Discourse; Cognition, Communication and the Freedom of Access to Knowledge and Society.* Norwood, New Jersey: Ablex P.C., 1997.

Bell, A.: *The Language of News Media.* Oxford & Cambridge: Blackwell, 1991.

Berger, A.A.: *Media Analysis Techniques.* Sage, 1998. (234 kn)

Calvet, L.J.: *Roland Barthes – Un regard politique sur le signe.* Paris: Payot, 1974. / **Kalve, L.J.:** *Rolan Bart; Jedno političko gledanje na znak.* Beograd: BIGZ, 1976.

Crisell, A.: *Understanding Radio.* London and New York: Routledge, 1986.

Crystal, D. & Davy, D.: *Investigating English Style.* London and Harlow: Longmans, 1969.

Dominik, J.R.: *The Dynamics of Mass Communication.* Ney York: McGraw-Hill, 1990. (1987).

Downing, J.: *Internationalizing Media Theory.* London: Sage, 1996.

Guiraud, P.: *La semiologie.* Paris: Presses Universitaires de France, 1971. / **Giro, P.:** *Semiologija.* Beograd: Prosveta, 1983.

Hartley, J.: *Understanding News.* London and New York: McGraw - Hill, 1990. Ili London, New York: Routledge, 1989 (1982).

Häusermann, J., Käppeli, H.: *Rhetorik für Radio und Fernsehen.* Aarau, Frankfurt am Main: Sauerländer, 1994.

Jahandarie, K.: *Spoken and Written Discourse: A Multidisciplinary Perspective.* Stamford Connecticut: Ablex Publishing C., 1999.

Košir, M.: *Nastavki za teorijo novinarskih vrst.* Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1988.

Kvale, S.: *InterViews; An Introduction to Qualitative Research Interviewing.* London: SAGE, 1996.

McLuhan, M.: *Understanding Media.* Sphere Books Limited, 1971. / **Makluhan, M.:** *Poznavanje opština - čovekovih produžetaka.* Beograd: Prosveta, 1971.

McLuhan, M.: *The Gutenberg Galaxy; The making of typographic man.* London: Routledge & Kegan Paul, 1962. / **Makluhan, M.:** *Gutenbergova galaksija: civilizacija knjige.* Beograd: Nolit, 1973.

McQueen, D.: *Television; A Media Student's Guide.* London: Arnold, 1998.

Miščević, N.: *John Langshaw Austin; Jezik kot dejavnost.* Ljubljana: DDU Univerzum, 1983.

Prokop, D.: *Medien-Macht und Massen-Wirkung; Ein Geschitlicher Ueberblick*. Freiburg: Rombach Verlag, 1995.

Real, M.R.: *Exploring Media Culture*. London: Sage, 1996.

Shingler, M., **Wieringa**, C.: *On Air; Methods and Meanings of Radio*. London: Arnold, 1998.

Splichal, S.: *Javno mnenje: Teoretski razvoj in spori v 20. stoletju*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1997.

Urban, D. *Text-Design; Textgestaltung für die sprachliche un bildliche kommunikation*. München: Bruckmann, 1989.

Yule, G.: *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press, 1996.

Channels of Discourse, Reassembled; Television and contemporary criticism. (ur. Allen, R.C. Chapel hill & London: The University of North Carolina Press, 1992 (1987).

Relevantni znanstveni članci iz sljedećih časopisa:

Govor (Zagreb), Medijska istraživanja (Zagreb), Discourse & Society (London: Sage), Media, Culture & Society (London: Sage), Semiotika, Javnost (Ljubljana), Journal of Pragmatics (Amsterdam: North-Holland).

Govorna tehnologija

- *okvirni sadržaj predmeta*

Kolegij daje pregled tehnologije korištene u snimanju i analizi zvuka i govora. Prikazane su osnove snimanja na različitim medijima (ploče, magnetske vrpce, minidisk, CD, DVD), te snimanje i obrada na računalu. Detaljno se objašnjavaju načini snimanja na računalu uporabom različitih programa, da bi se pokazale mogućnosti daljnje obrade snimljenog zvuka u svakom od njih.

- *razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul*

Cilj kolegija je osposobiti studenta za samostalan stručni rad i istraživanje govornoga i uopće zvuka služeći se raspoloživom računalskom tehnologijom. Poseban naglasak na uporabi računala u analizi, obradi i sintezi zvuka.

- *oblici provođenja nastave i način provjere znanja*

2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi

- *popis literature potrebne za studij i polaganje ispita*

1. Morse, Phillip M. Vibration and sound / Phillip M. Morse, 2nd ed. New York: McGraw-Hill Book Company, 1948.

2. Horga, Damir. Obrada fonetskih obavijesti. Zagreb : Hrvatsko filološko društvo, 1996.

Internet stranice s građom koja se odnosi na snimanje, analizu i manipulaciju zvuka

- *popis literature koja se preporučuje kao dopunska*

Pripremljeni popisi internet stranica.

- *bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje*

E 4

- *način polaganja ispita*

praktično i usmeno

- *način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.*

Definirano na razini fakulteta

Govorni poremećaji i metodika njihova popravljanja

ECTS bodovi: 9

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni za usmjerenje profesor rehabilitator, izborni za ostale

Oblik nastave: 2 sata predavanja 2 sata vježbi tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Usmeni

Sadržaj: Definicija govorno-jezične patologije. Osnovna terminologija u govornoj patologiji. Uzroci i fenomenologija poremećaja govora, jezika, glasa, čitanja i pisanja. Osnovna simptomatologija nerazvijenoga govora, poremećaja izgovora, disfonija, mucanja, brzopletosti, disfazija, afazija, poremećaja čitanja i pisanja, dizartrija. Poremećaji govora i: oštećenja sluha, mentalna retardacija, sljepoća, autizam. bilingvizam te sociokulturna deprivacija. Mogućnosti prevencije i rehabilitacije poremećaja govora. Kroz kliničke vježbe studenti se praktično upoznaju s različitim poremećajima govora i mogućnostima rehabilitacije.

Cilj: Pružiti osnovna saznanja o poremećajima jezika i govora, te čitanja i pisanja.

Obvezna literatura

1. Brestovci, B. (1986). *Mucanje. Govor. Inteligencija. Antropometrija. Motorika. Anksioznost.* Rijeka-Zagreb: Izdavački centar Rijeka, str. 19-23, 23-35, 73-87, 88-94.
2. Brestovci, B. (1980). Poremećaji u govoru i glasu. U: *Djeca i omladina s teškoćama u razvoju u redovnim odgojno-obrazovnom procesu.* Zagreb: Zavod za prosvjetno-pedagošku službu Hrvatske, str. 102-145.
3. Pašiček, Lj. (1992). Autizam i komunikacija. U: *Govorna komunikacija.* Zagreb: Zavod za zaštitu zdravlja grada Zagreba, str. 99-106.
4. Škarić, I. (1988). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje.* Zagreb: Mladost, str. 53-89, 90-115, 116-130, 131-141, 142-150, 151-173.
5. Vuletić, D. (1979). Prikaz nekoliko slučajeva afazije. *Defektologija*, 15, 2, 103-112.
6. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji. Izgovor.* Zagreb, Školska knjiga.
7. Vuletić, D., B. Brestovci, M. Ljubešić, Lj. Mavrin-Cavor (1985). Problemi terminologije i klasifikacije razvojnih poremećaja govora. *Defektologija*, 21, 2, 89-103.

Dopunska literatura

Radni materijali koji se dijele studentima uz vježbe i praksu.

Govornička argumentacija

ECTS: 6

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: seminar (4 sata)

UVJETI: upisan 7 semestar

ISPIT: usmeni i pismeni (analiza argumenata u zadanom tekstu i oblikovanje retoričkog teksta u kojemu se teza potkrepljuje argumentima)

OPIS KOLEGIJA:

Kolegij će nastojati obuhvatiti sve najvažnije obrasce argumentativnih potkrjepa. Pritom će se oslanjati na Aristotelovu topiku i retoriku te na Perelmanovu i Toulminovu retoričku argumentaciju. Izdvojeno će se raditi definicije, silogizam, entimem, sorit, Toulminov obrazac argumenta i Perelmanova logika povezivanja i razdvajanja pojmova. Posebno će se obrađivati četiri tematska kruga argumentacije: utvrđivanje činjenica, utvrđivanje kauzalnih veza, potkrepljivanje vrijednosnih sudova i potkrepja razumnih odluka.

CILJ: Cilj je da se u govornika stvori kultura argumentiranog iznošenja tvrdnji i argumentiranog zastupanja teze u polemikama.

OBVEZNA LITERATURA:

Fahnestock, J., Secor, M. (1990). *A Rhetoric of Argument*. McGraw-Hill Pub. Comp.

Hasanbegović, J. (1988). *Perelmanova pravna logika kao nova retorika*. Beograd, Biblioteka Izazovi. (str. 1-118.)

Pertović, G. (1988). *Logika*. Školaska knjiga, Zagreb (poglavlja o pojmovima, razdiobi, indukciji, dedukciji i analogiji)

Toulmin, S. E. (1969). *The Uses of Argument*. Cambridge University Press. (str. 94-107)

Weston, A. (1992). *A Rulebook for Arguments*. Hackett Pub. Comp.

DODATNA LITERATURA:

Aristotel (1965). *Organon*. Kultura, Beograd, (peto poglavlje Topika, str. 371-582).

- Freeley, A. J. (1996). *Argumentation and Debate*. International Thomson Publishing Comp.
- Strong, W. F., John a. Cook, George C. McLemore (1996). *Persuasion*. Kendall/Hunt Publishing Comp.(4. izd.)
- Šopenhauer, A. (1985). *Eristička dijalektika ili Umeće kako da se uvek bude u pravu objašnjeno u 38 trikova*. Novi Sad, Biblioteka Svetovi.
- Visković, N. (1997). *Argumentacija i pravo*. Pravni fakultet u Splitu, Split.

Govorničke vrste

ECTS: 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obavezni

OBLIK NASTAVE: seminar (2 sata)

UVJETI: upisan 7 semestar

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA:

Obradit će se karakteristike pojedinih govorničkih strategija (informiranje, instruiranje, interpretiranje, persuazija, argumentacija, uzbuđivanje, zabavljanje, brain storm, transformiranje) te karakteristike govorničkih dijaloških (intervju, anketa, razgovor na temu, debata, brain storm) i monoloških vrsta (govori, prigodni govori, izjave, uvodne riječi). Posebno će se obrađivati parlamentarni govori i parlamentarne debate te specijalne retoričke vrste (voditeljstvo, najave, prijenosi, prevođenje).

CILJ: Svrha je kolegija da se u javnim nastupima govornici znaju ponašati u različitim retoričkim situacijama prema pravilima strategije i retoričkog žanra koji su primjereni za te retoričke činove.

OBVEZNA LITERATURA:

Beebe, S. A., Beebe, S. J. (1991). *Public Speaking*. Prentice-Hall New Jersey.

Letica, Z. (2003). *Televizijsko novinarstvo: temelji profesionalizma*. Zagreb, Disput.

Škarić, I. (2000). *Temeljni suvremenoga govorništva*. Zagreb, Školska knjiga.

DODATNA LITERATURA:

Freeley, A. J. (1996). *Argumentation and Debate*. International Thomson Publishing Comp.

Ivas, I. (1988). *Ideologija u govoru*. Hrvatsko filološko društvo, Zagreb.

Micić, P. (1982). *Kako voditi poslovne razgovore*, Beograd, 1982.

Nikić, J. (1987). Primjer dobrog televizijskog intervjuja. *Govor, IV, 2*, str. 163-172.

Suša, B. (1997). *Uspješno poslovno prepričevanje*. Ljubljana: Pravljično gledališče,

Tudor, G. (1992). *Kompletan pregovarač*, MEP Consult, Zagreb, 1992.

Zannes&Goldhaber (1983). Stand up and Speak out. Addison-Wesley.

Govorništvo

ECTS: 6

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezni

OBLIK NASTAVE: (3 sata predavanja, 1 sat vježbi)

UVJETI: upisan 4 semestar

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA:

Na kolegiju se definira govorništvo, daje kratak povijesni pregled, opisuju se govorničke vještine, dikcija, glas, glatkoća govora, vještina slušanja govora, vještina pisanja bilježaka za govor i pri slušanju govora, uporaba sugovornog znakovlja te načini smanjenja straha i treme u javnom nastupu. Analizira se publika u raznim dimenzijama i uz razne karakteristike publike vezuju se odgovarajući retorički postupci. Obrađuju se govornički kanoni i načini memoriranja govora s obzirom na vrstu pripreme. Uče se retoričke sheme, posebno se obrađuju sve vrste potkrjepa, tehničkih i atehničkih, te razne vrste retoričko poetskih i logičkih figura.

CILJ: Cilj kolegija je da studente uputi u opće govorničke vještine i obrasce.

LITERATURA:

Aristotel (1989). *Retorika*. Zagreb, Naprijed.

Škarić, I. (2000). *Temeljni suvremenoga govorništva*. Zagreb, Školska knjiga.

Zadro, I. (ur.) (1999). *Glasoviti govori*. Zagreb, Naklada Zadro.

Gračanin, Đ. (1954). *Temelji govorništva*. Zagreb, Nadbiskupski duhovni stol.

Gronbeck, B. E., German, K., Ehninger, D., Monroe, A. H. (1995). *Principles of Speech Communication*. Harper Collins College Publishers.

Hrvatski purizmi i jezična elegancija ^{GR}

ECTS: 4

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: (2 sata vježbi)

UVJETI: -

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA: Sadržaj vježbi bit će stvaranje navike govornika hrvatskog jezika da se u javnom govoru služe što čistim hrvatskim oblicima izbjegavajući razne uobičajene barbarizme (srbizme, rusizme, europeizme, anglicizme, germanizme, talijanizme itd.) te lokalizme (čakavizme, kajkavizme, štokavizme). Postoji već obilna literatura za to, kao što su jezični savjetnici: Maretićev, Guberinin-Krstićev, Pavišićev, Brodnjakov, Težakov, Mamićev, Hrvatski jezični savjetnik, interni priručnik Nije-nego Službe za jezik i govor Hrvatske televizije te brojne radijske i televizijske emisije. U vježbama će se ukazivati i na elemente stilske elegancije što uključuje izbjegavanje nepotrebnih apstraktnih izraza, nedovoljno jasnih izraza, istrošenih metafora, nepotrebnih pleonazama, izbjegavanje ponavljanja iste riječi, hibridnih složenica, izbjegavanje neurednog redosljeda riječi, poštapalica, balastnih riječi, a s primjerenom uporabom modalnih izraza i prikladnih figura. Tijekom vježba stalno se zadaju zadaci na koje polaznici moraju odgovoriti i pokazati način usvajanja i količinu usvojenog znanja.

CILJ: Cilj kolegija je da se razvije govorna kultura na ispravnom, standardnom hrvatskom uz nastojanje da govorni izraz bude što jasniji i što ljepši za slušača.

OBVEZNA LITERATURA:

Brodnjak, V. (1993). Razlikovni rječnik srpskog i hrvatskog jezika. Zagreb, Školske novine - Hrvatska sveučilišna naklada.

Maretić, T. (1931). Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika. Zagreb, Obnova, (poglavlje o stilistici).

Škarić, I. (1995). Odlike hrvatske medijske državne govorničke škole. Govor, 12, br. 1, Zagreb, str. 33-46.

DODATNA LITERATURA:

Guberina, P., Krstić, K. (1940). Razlike između hrvatskoga i srpskoga književnog jezika.
Zagreb, Matica hrvatska.

Hrvatski jezični savjetnik (1999). Autori: Eugenija Barić i sur., urednici Miro Kačić i sur.,
Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje - Pergamena - Školske novine.

Muhvić-Dimanovski, V. (1998). Neologizmi na razmeđu jezične otvorenosti i jezičnoga purizma.
Filologija 30/31, str. 495-499.

Istraživanja percepcije govora ^{FR}

ECTS bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski i ljetni)

Status: izborni

Oblik nastave: 2 sata seminara

Uvjeti: nema

Ispit: Konačnu ocjenu čini ocjena seminarskog rada (način prezentacije: 25%, sadržaj prezentacije 25%, kvaliteta konačno predanog pisanog seminarskog rada: 50%).

Sadržaj: Pregled najrecentnije literature iz područja percepcije govora: analiza relevantnih članaka i njihovo prikazivanje u grupi; svladavanje strane terminologije i primjerenih metoda istraživanja; eksperimentalni rad na nekom problemu percepcije govora. Na kraju semestra organizira se 'simpozij' na kojem svi studenti prezentiraju svoje radove i o njima raspravljaju.

Cilj: Osposobiti studente za snalaženje u stranoj i domaćoj znanstvenoj i stručnoj literaturi iz područja percepcije govora; svladavanje znanstvenog diskursa, te planiranje, provedba i prezentacija samostalnog eksperimentalnog rada.

Obvezna literatura

Horga, D. (1996). *Obrada fonetskih obavijesti*. Zagreb: Hrvatsko filološko društvo.

Mildner, V. (2003). *Govor između lijeve i desne hemisfere*. Zagreb: IPC grupa.

Petz, B. (2001). *Uvod u psihologiju*. Jastrebarsko: Slap.

Pinel, J. P. J. (2002). *Biološka psihologija*. Jastrebarsko: Slap.

Dopunska literatura

Eysenck, M., Keane, M. (2000). *Cognitive Psychology*. Philadelphia: Psychology Press, Taylor & Francis.

Hardcastle, W., Laver, W. (ur.)(1997). *The handbook of phonetic sciences*. Oxford: Blackwell Publishers.

Lieberman, Ph., Blumstein, S. (1988). *Speech physiology, speech perception and acoustic phonetics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Moore, B. (1997). *An introduction to the psychology of hearing*. San Diego: Academic press.

Relevantni izvori s interneta i članci

Istraživanje proizvodnje govora

Obavezni kolegij u 9. semestru studija

1 sata predavanja, 2 sat seminara i 1 sat vježbi

- okvirni sadržaj predmeta

Kolegijem su obuhvaćene sljedeće tematske cjeline: osnovna načela mjerenja s posebnim obzirom na mjerenje govornih sposobnosti, objektivna i subjektivna procjena govornih sposobnosti i prikaz postojećih mjernih instrumenata, načini prikupljanja, statističke obrade podataka i interpretacije rezultata, primjena mjernih instrumenata i praktična konstrukcija novih mjernih instrumenata govornih sposobnosti. Svaki bi student morao provesti jedno eksperimentalno istraživanje nekog aspekta govorne proizvodnje i izložiti ga kao seminarski rad.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj je kolegija upoznati studente s tehnikama i sustavima mjerenja govornih sposobnosti te ih uputiti u praktičnu primjenu određenih mjernih instrumenata kao i u načela njihove konstrukcije. Praktična znanja u tom području studenti stječu kroz seminarsku nastavu i vježbe.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanja, seminar i vježbe

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Hardcastle, W.J., N. Hewlet (1999). Coarticulation. Theory, Data and Techniques. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Hardcastle, W., J. Laver (1996) The Handbook of Phonetic Sciences. Oxford; Cambridge, Mass.; Blackwell Publishers.
3. Horga, D., (1996). Obrada fonetskih obavijesti, HFD, Zagreb, 223-318 str.
4. Petz, B. (2002). Osnovne statističke metode za nematematičare. Naklada Slap, Jastrebarsko.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

1. Standardi za pedagoško i psihološko testiranje. Uredila: M. Kovačević. EDUCA, Zagreb, 1992.
3. Ljubešić, M. (1997). Jezične teškoće školske djece. Zagreb. Školske novine.

- *bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje*

5 bodova

- *način polaganja ispita*

Pismeni i usmeni dio.

- *način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.*

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Lingvistika govora

1. SADRŽAJ KOLEGIJA:

1. Jezik i govor: lingvistika govora; semantika govora; sustavnost govora.
2. Jezični znak: definicija, principi; motiviranost.
3. Govorni znak: definicija, principi; motiviranost; simultanost; globalnost.
4. Vrednote govornog jezika: rečenični akcent; intonacija kao globalna govorna forma; pauza u govoru; pokreti u govoru i u korekciji govora.
5. Ballyeva stilistika: afektivno i neafektivno/govorno i jezično u izrazu; izgovor i intonacija; direktna i indirektna sredstva izraza; prirodna i evokativna stilistička sredstva; jezična organizacija i govorna organizacija; stilistička vrijednost složenih rečenica; identifikacija složenih rečenica.
6. Govorna stilistika: fonostilistika; morfostilistika; semantostilistika; sintaktostilistika: inverzija; elipsa; slobodni neupravni govor.
7. Govorenje i pisanje: slikovno pismo, fonetsko pismo; fonem, glas, slovo.
8. Saussureov opis govornog kruga; Jakobsonove jezične funkcije.
9. Organizacija govorne poruke: diskontinuiranost: u percepciji glasova, u jezičnoj organizaciji, u govornoj organizaciji; globalnost i diskontinuiranost u govornoj komunikaciji.
10. Verbalna i neverbalna komunikacija: paralingvistički, kinezički, proksemički znakovi.

2. Studenti ovim kolegijem dobivaju teorijska znanja iz područja lingvistike govora i govorne stilistike.

3. Kolegij se izvodi predavanjima i uključuje završni pismeni i usmeni ispit.

4. LITERATURA:

(a) Minimalna, obvezna:

2. Branko Vuletić: Lingvistika govora. Skripta, Zagreb, 2002.
3. Branko Vuletić: Govorna stilistika. Skripta, Zagreb, 2002.

(b) Malo šira:

1. Eugenija Barić, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika: Hrvatska gramatika. Školska knjiga, Zagreb, 1995.

2. Ivo Frangeš: Jedna stilsko osobina "Davnih dana". U: Matoš, Vidrić, Krleža. Liber, Zagreb, 1974, str. 291-309.
3. Petar Guberina: Zvuk i pokret u jeziku. Zavod za fonetiku, Zagreb, 1967.
4. Petar Guberina: Stilistika. Zavod za fonetiku Filozofskog fakulteta, Zagreb, 1967.
5. Roman Jakobson: Linguistics and Poetics. In: Thomas A. Sebeok (editor): Linguistics and Poetics. The M.I.T. Press, Cambridge, Massachusetts, 1960, str. 350-377.
6. Ferdinand de Saussure: Cours de linguistique générale. Payot, Paris, 1969.
7. Ivo Škarić: Fonetika hrvatskoga književnog jezika (Dio: Govorni dijelovi). U: Stjepan Babić, Dalibor Brozović, Milan Moguš, Slavko Pavešić, Ivo Škarić, Stjepko Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Globus, Nakladni zavod, Zagreb, 1991, str. 281-359.
8. Dubravko Škiljan: Pogled u lingvistiku. Školska knjiga, Zagreb, 1980.
9. Branko Vuletić: O bezglagolskoj rečenici u nekim Krležinim djelima; Slobodni neupravni govor u *Hrvatskom bogu Marsu*. U: Fonetika književnosti. Liber, Zagreb, 1976, str. 171-184, 193-206.
10. Branko Vuletić: Gramatika govora. Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1980.
11. Branko Vuletić: Eliptičnost/slikovitost/prostornost/govornost/poetičnost. O bezglagolskoj rečenici u pjesništvu Jure Kaštelana. U: Prostor pjesme. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 1999., str. 237-260.

Metodika individualnog pristupa rehabilitaciji slušanja i govora

ECTS bodovi: 12

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni za usmjerenje profesor rehabilitator, izborni za ostale

Oblik nastave: 1 sat predavanja 3 sata vježbi tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Održan javni sat rehabilitacije i predana priprema u pisanom obliku.

Sadržaj: Tijekom semestra radi se praktično s različitim skupinama pacijenata pod vodstvom rehabilitatora-mentora. Detaljno se analiziraju pacijenti i njihovi dossieri i priprema odgovarajuća rehabilitacija. Kao priprema za individualnu rehabilitaciju kad je to primjereno pacijente se prati i u grupi kako bi se uočili problemi i potrebe, ali i napredak. I. Predškolski uzrast; II. Osnovna škola; III. Djeca integrirana u redovne škole i odrasli; IV. Specifičnosti rada s osobama s umjetnom pužnicom. U dogovoru s mentorom i nositeljem predmeta svaki student izabire pacijenta s kojim će raditi.

Cilj: Osposobiti studente za pripremu i provođenje individualne slušno-govorne rehabilitacije.

Obvezna literatura

Radovančić, B. (1995). *Osnove rehabilitacije slušanja i govora*. Zagreb: Fakultet za defektologiju, Savez organizacija osoba oštećena sluha Hrvatske.

Skripta i drugi pisani materijali u izdanju Poliklinike SUVAG koji svojim sadržajem pokrivaju područje individualne slušne rehabilitacije.

Dopunska literatura

Radni materijali koji se dijele studentima uz vježbe i praksu

Metodika podučavanja govorništva

ECTS: kolegij 8, praksa 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obavezni

OBLIK NASTAVE: predavanja 1, vježbe 3, praksa

UVJETI: upisan 8 semestar

ISPIT: pismeni, usmeni i praktična izvedba

OPIS KOLEGIJA:

U metodici se govorničke upute i vještine artikuliraju na parcijalne sadržaje: vježbe za glas i izgovor, vježbe oblikovanja središnje misli, kompozicija govora, vještina slušanja govora, govorna izvedba, retoričke potkrijepe, argumenti, retoričko-poetske figure, modalni izrazi, retoričke smicalice, profiliranje publike, retoričke strategije i neverbalni znakovi te na retoričke vrste: govor, debata, natjecateljska debata, kreativni sastanak (brainstorm), radni sastanak i pregovori. Unutar svakog govorničkog sadržaja razrađuju se nastavni postupci primjereni za razredni i radionički tip nastave, artikulacija sata, izrada vježbi za pojedine sadržaje (primjerice odabir i priprema video ili audio materijala za nastavu) i sl. Unutar ove metodike predviđene su i hospitacije te ogledni predavački satovi.

CILJ: Cilj je osposobiti buduće nastavnike govorništva da djelotvornim i zanimljivim nastavnim metodama organiziraju govorničke sadržaje, primjereno koristeći sva nastavna pomagala i kombinirajući razne nastavne metode (predavanje, vježbe, učenički projekti).

OBVEZNA LITERATURA:

Gronbeck, B. E., German, K., Ehninger, D., Monroe, A. H. (1995). *Principles of Speech Communication*. Harper Collins College Publishers.

Jaffe, C. (1998). *Public Speaking: concepts and skills for a diverse society*. Wadsworth Publishing Company.

DODATNA LITERATURA:

Govori za sve prilike; Priručnik za učinkovite i moderne govore. Zagreb: Poslovni zbornik, 1997.

Marsh, O. P.(1983). *Messages That work - a guide to communication design*. New Jersey.

Škarić, I. (2000). *Temeljni suvremenoga govorništva*. Zagreb, Školska knjiga.

Metodika rada na govoru u elektroničkim medijima

ECTS: kolegij 8, praksa 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obavezni

OBLIK NASTAVE: predavanje 2, vježbe 2, praksa

UVJETI: upisan 8 semestar

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA:

U ovoj se metodi razrađuje poseban način rada fonetičara u elektroničkim medijima, i to različit za novinare, spikere i glumce, a k tome još različit za radio, televiziju, film, kazalište i estradu. Uče se posebni pristupi radu na ortoepiji (prozodiji riječi i dostatnom a ispravnom izgovoru), na prilagodbi glasa, na izražajnim govornim znakovima (za spikere na interpretativnom čitanju), na retoričkom oblikovanju (za novinare), na govornoj glatkoći, govornosti i eleganciji uključujući i rad na jezičnoj ispravnosti. Sve su methodske upute usmjerene prema postupcima karakterističnim za individualan rad. Predviđene su hospitacije te ogledni satovi individualnog rada.

CILJ: Cilj je pripremiti fonetičara za samostalan individualni rad s novinarima, voditeljima i spikerima u elektroničkim medijima.

OBVEZNA LITERATURA:

Utterback, A. S. (1995). *Broadcast voice handbook: how to polish your on-air delivery*. Bonus Books, Inc., Chicago.

McRoy, M., Utterback, A. S. (2000). *Sound and look professional on television and the Internet: How to improve your on-camera Presence*. Bonus Books, Inc., Chicago.

DODATNA LITERATURA:

Gronbeck, B. E., German, K., Ehninger, D., Monroe, A. H. (1995). *Principles of Speech Communication*. Harper Collins College Publishers.

Stephen E. Lucas: *The art of Public Speaking*. McGraw-Hill, Inc., 1998. (6. izd.)

Metodologija znanstvenog rada

ECTS bodovi: 3

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski i ljetni)

Status: obvezatni za usmjerenje Magistar fonetike, izborni za ostale

Oblik nastave: 1 sat predavanja 1 sat seminara

Uvjeti: nema

Ispit: Konačnu ocjenu čine ocjene zadataka tijekom semestra i ocjena sinopsisa istraživačkog rada

Sadržaj: Zamišljanje, izrada i prezentacija znanstvenog djela. Studente se vodi kroz sve korake: pretraživanje literature (različite vrste izvora), postavljanje problema, izbor metode istraživanja, provođenje istraživanja (ispitanici, testni materijal, oprema, mjerenja, postupak itd), obrada rezultata, interpretacija rezultata, prikazivanje rezultata, objavljivanje (vrste publikacija, kategorizacija članaka, organizacija članka, ilustracija rezultata, navođenje literature, jezik članka, poliranje, recenzije), iznošenje na skupu (usmeno - organizacija izlaganja, pomoćna sredstva, rasprava; posterski – organizacija materijala, dodatna sredstva). Tijekom semestra studenti vježbaju kritički čitati i raspravljati o dobrim i lošim člancima, posterima, izlaganjima i sl., stječu vještinu sažimanja na zadani broj riječi i/ili vremenskih jedinica. Kao dio završnog zadatka moraju predati sinopsis zamišljenog istraživanja napisan prema kriterijima obrađenim tijekom semestra.

Cilj: Osposobiti studente za snalaženje u stranoj i domaćoj znanstvenoj i stručnoj literaturi, za svladavanje znanstvenog diskursa, te planiranje, provedbu i prezentaciju samostalnog eksperimentalnog rada

Obvezna literatura

Bujas, Z. (1981). *Uvod u metode eksperimentalne psihologije*. Zagreb: Školska knjiga.

Mejovšek, M. (2003). *Uvod u metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima*. Jastrebarsko: Slap; Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Petz, B. (2002). *Osnovne statističke metode za nematematičare*. Jastrebarsko: Slap.

Silobrčić, V. (1998). *Kako sastaviti, objaviti i ocijeniti znanstveno djelo*. Zagreb: Medicinska naklada.

Dopunska literatura

Prilagođena interesima studenata

Neurofonetika^D

Izborni kolegij od 3. do 6. semestra studija

2 sata predavanja, 1 sat seminara i 1 sat vježbi

- okvirni sadržaj predmeta

Obrađuju se osnovni anatomske i fiziološke mehanizmi funkcioniranja živčanog sustava s posebnim osvrtom na govor. Daje se pregled razvoja neurolingvistike te se u taj kontekst smještaju problemi neurofonetike. Opisuju se teorijski modeli neurološkog procesiranja govornih i posebno fonetskih obavijesti. Razmatraju se pitanja dominantnosti moždanih hemisfera i lokalizacije pojedinih fonetskih funkcija te metode istraživanja i mjerni instrumenti tih funkcija.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj je kolegija upoznati studente s osnovama neuroznanosti u području govora i posebno fonetike te ih usmjeriti prema suvremenim metodama istraživanja mozgovnih funkcija.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanje, seminar i vježbe

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Horga, D. (1992). Lateralizacija jezika kojima govornik vlada. Strani jezik u dodiru s materinskim jezikom. Uredili: Andrijašević, M., Y. Vrhovac, str. 167-177.
2. Horga, D. (1991). Neurolingvistička organizacija jezika bilingvalnih govornika. Strani jezici, 20, 3, 147-160.
3. Mildner, V. (2003). Govor između lijeve i desne hemisfere. IPC grupa, Zagreb
4. Pinel, P. J. (2000). Biološka psihologija. Naklada Slap. Jastrebarsko.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

1. Luria, A.R. (1976). Osnovi neuropsihologije. Nolit. Beograd. str 88-112, 371-387.
2. Obler, K. L. (1999). Language and brain. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Posner, M. I., M. E. Raichle (1994). Images of Mind. New York: Scientific American Library.

4. Springer, S. P., G. Deutsch (1998). Left brain, right brain: perspectives from cognitive neuroscience. New York: Freeman.

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Usmeni dio.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Neverbalna komunikacija ^D

JEZIK: hrvatski

ECTS bodovi: 5

TRAJANJE: jedan mestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: pedavanja i seminar (1-2-0)

UVJETI: Lingvistika govora

ISPIT: usmeni (provjera znanja osnovnih relevantnih pojmova te provjera vještine prepoznavanja i tumačenja neverbalnih znakova u zadanom primjeru)

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE KOLEGIJA: anketa polaznika krajem semestra

SADRŽAJ / OPIS KOLEGIJA: sličnosti i razlike životinjske i ljudske komunikacije, pregled raznih pokušaja klasifikacije znakova (komunikacijskih kanala ili sustava), neverbalni temelji govora, primjena poznavanja neverbalnih znakova (komunikacijske vještine, dijagnostički i terapijski razgovor te druge vrste vođenih razgovora), neverbalni i koverbalni kanali: glas (prozodija, boja glasa, izgovor), pogled, izrazi lica, gesta, držanje, izgled.

CILJ: usmjeriti pozornost na granično područje jezičnog i nejezičnog u govoru i osvijestiti njegovu važnost za govornu komunikaciju; steći kompetencije potrebne za obavljanje poslova u kultiviranju javnoga govorenja (učitelj govorništva, govorni lektor i sl.).

Osnovna literatura:

Argyle, M.: *Bodily Communication*. London, New York: Methuen & Co, 1988.

Morris, D.: *Govor tijela*. Zagreb: August Cesarec, ;

Morris, D.: *Otkrivanje čoveka kroz geste i ponašanje*: Beograd: Jugoslavija, 1979.

Izborna literatura:

Armstrong, D.F., Stokoe, W.C., Wilcox, S.E.: *Gesture and the Nature of Language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.

- Calbris**, G. Porcher, L.: *Geste et Communication*. Paris: Hatier, 1989.
- Coblenzer**, H., **Muhar**, F. (1997) Atem und Stimme; Anleitung zum guten Sprechen. Wien ÖBV Pädagogischer Verlag.
- Collett**, P.: *The Book of Tells How to Read Peoples' Minds from their Actions*. London: Doubleday, 2003.
- Birdwhistell**. R.: *Kinetics and Context; Essays on Body-Motion Communication*. Penguin books, 1970.
- Bremmer & Roodenbury** (ur): *A Cultural History of Gestures*
- Feyereisen**, P., **de Lannoy**, J-D.: *Gestures and Speech; Psychological Investigation. Fundamentals of nonverbal behavior* (ed. Feldman and Rime). Cambridge: Cambridge University Press, 1991.
- Goffman**, E.: *Behavior in Public Places; Notes on the Social Organization of Gatherings*. New York: The Free Press, 1966.
- Grigor'eva**, S. A; **Grigor'ev**, N. V.; **Krejdlin**, G. E. (2001). *Slovar' jazyka russkih žestov*. Moskva – Vena: Jazyki ruskoj kul'tury, Wiener Slawistischer Almanach.
- Laver**, J.: *The Gift of Speech; Papers in the Analysis of Speech and Voice*, Edinburgh: Edinburgh University Press, 1991.
- Lorenz**, K. : *Temelji etologije*. Zagreb: Globus,
- McNeill**, D.: *Hand and Mind: What Gestures reveal about Thought*. Chicago: University of Chicago Press, 1992.
- McNeill**, D. (ed.): *Language and gesture*. Cambridge University Press, 2000.
- Mehrabian**, A.: *Nonverbal Communication*. Chicago, New York: Aldine-Altherton, 1972.
- Neill**, S.: *Neverbalna komunikacija u razredu*. Zagreb: Educa, 1994.
- The Oxfor Companion to Animal Behaviour* (ed D. Mc Farland). Oxford, New York, Oxford University Press, 1987.
- Nonverbal vocal communication; Comparative and developmental approaches*. (ed. Papoušek, H., Jurgens, U., Papoušek, M.) Cambridge: Cambridge U.P., 1992.
- Petrili**, S. i **Ponzio**, A.: *Thomas Sebeok i znakovi života*. Zagreb: Jesenski i Turk, 2002.
- Sarles**, H.: *Facial expresion and body movement*. U: Current trends in linguistics, Vol 12, 1.
- Volos**, R. (1995). *Ruska neverbalna komunikacija*. Zagreb: HFD.
- Wundt**, W.: *The Language of Gestures*. The Hague, Paris: Mouton, 1973.

Časopisi: *Semiotica*.

Opća fonetika

NAZIV KOLEGIJA: **Opća fonetika**

ECTS: 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: obvezni

OBLIK NASTAVE: (3 sata predavanja, 1 sat vježbi)

UVJETI: upisan 3 semestar

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA:

Na kolegiju se definira govor, odnos govora i jezika, govor kao posebna ljudska sposobnost i poseban oblik ljudske komunikacije. Objašnjava se određenje fonetike kao znanosti i odnos fonetike prema drugim znanstvenim područjima. Predavanja obuhvaćaju sljedeće teme: temeljne semiološke naznake, govorni organi (središnji živčani sustav, dišni, fonacijski i izgovorni periferni organi), izgovorne osobine (oblika i načina izgovora glasnika), zvučne osobine glasnika (spektralni oblici, sastavi spektra, tranzijenti i modulacije, trajanje, jačina i ton), govorne povratne sprege, govorna osjetila, perceptivni migovi. Govor se analizira i dijeli u dvije osi: vodoravno (na članke) i okomito (na slojeve). Detaljno se obrađuju članci: odlomak, rečenica, govorni blok, riječ, slog i glasnik; i slojevi: glas i tekst, prozodija i fonemika, krik i izražaj, prozodija riječi i prozodija rečenica. Predavanja sistematiziraju znanja o prozodijskom materijalu i o unutarnjim razlikovnim obilježjima. Posebna se pažnja pridaje temi glasničkih preinaka u nizovima (asimilacije i adaptacije) te položajnim i slobodnim inačicama fonema.

CILJ: Cilj je ovog kolegija da uputi studente u fonetiku kao znanost o govoru, da odredi područja, metode i svrhu te znanosti. Kolegij ide za tim da dade temeljne spoznaje i temeljna znanja o govoru.

LITERATURA:

Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika: Nacrt za gramatiku*, HAZU - Globus, Zagreb, 61-379.

Škarić, I. (2001). Kakav pravopis (između fonetike i fonologije). *Govor*, 18, br. 1, str. 1-32.

DOPUNSKA LITERATURA:

- Bakran, J. i Stamenković, M. (1990). Formanti prirodnih i sintetiziranih vokala hrvatskoga standardnoga govora. *Govor*, 7, br. 1-2, str. 119-136.
- Bakran, J. (1984). *Model vremenske organizacije hrvatskoga standardnoga govora* (Disertacija). Zagreb.
- Bakran, J., Horga, D. i Stamenković, M. (1991/92). Percepcija mjesta artikulacije bezvučnih okluziva. *Govor*, 8/9, br. 1-2, str. 31-48.
- Clark i Yallop (1995). *An introduction to phonetics and phonology*. Blackwell Publishing.
- Gospodnetić, J. (1987). Načela fonetike i njezin napredak. *Govor*, 4, br. 1. str. 1-18.
- Gospodnetić, J. (1988). Uz filogenezu govora. *Govor*, 5, br. 1. str. 1-6.
- Horga, D. i Mušura-Kekić, M. (1991/92). Motorička kontrola proizvodnje govora. *Govor*, 8/9, br. 1-2. str. 91-112.
- Ivas, I. (1991/92). Pokušaj klasifikacije gestovnih metafora prema iskustvenim područjima. *Govor*, 8/9, br. 1-2, str. 113-134.
- Škarić, I. (1991/92). Sami glasnici.
- Škarić, I. (1991). Jezik u pravopisu. *Jezik*, br.2, Zagreb, str. 33-45.
- Škarić, I. (2000). Č i đ. *Govor*, 17, br. 2, str. 1-28.
- Škarić, I. (1985). Slovo, glas i fonem j. *Jezik*, br.5, Zagreb, str.131-138.
- Škarić, I. (1996). Što s hrvatskim standardnim refleksom dugoga staroga jata? *Govor XIII*, 1-2, str. 1-27.
- Škarić, I. i Lazić, N. (2002). Vrijednosni sudovi o hrvatskim naglascima. *Govor*, 19, br. 1, str. 5-34.
- Škarić, I. (2002). Naglasci iz suprotstavljenih pravila. *Govor*, 19, br. 2, str. 115-135.

Opća lingvistika^D

bodovna vrijednost: 5 bodova

Način polaganja ispita: pismeni i usmeni

Oblici provođenja nastave:

2 sata predavanja + 2 sata seminara tjedno

Bodovat će se aktivnost studenata u diskusijama na satu, kratki pisani radovi na satu, domaće zadaće, seminarski rad, i konačno, ispit.

Obveznost/izbornost:

obvezan

Uvjeti za upis kolegija

nema

Sadržaj:

Unutar kolegija će se razraditi neke od osnovnih općelingvističkih tema, npr. univerzalne karakteristike ljudskoga jezika koje su predmet lingvističkog znanstvenog proučavanja: priroda i porijeklo jezika, različiti jezični identiteti, jezične funkcije i principi njegove organizacije (strukturalni, socijalni, psihološki aspekt).

Proanalizirat će se osnovno pojmovlje suvremene lingvistike u funkciji aktualnih lingvističkih teorija i metoda istraživanja jezika (strukturalističkih, generativističkih i kognitivističkih), te će se ono primijeniti i upotpuniti za potrebe opisa jezičnih jedinica na pojedinim razinama jezične strukture i analize – fonetske, fonološke, morfološke, sintaktičke i semantičke.

Razvijanje kompetencija:

Osposobljenost studenata za razumijevanje osnovnih lingvističkih tema i problema unutar različitih intra- i ekstralingvističkih disciplina, upućivanje studenata u temeljnu lingvističku terminologiju te njihova osposobljenost za snalaženje u aktualnoj lingvističkoj literaturi.

Popis obvezatne literature:

Radford, A., M. Atkinson, D. Britain, H. Clahsen, A. Spencer (1999) (ur.) Linguistics. An introduction. Cambridge: University Press

Škiljan, D. (1994) Pogled u lingvistiku. Naklada BENJA, Rijeka

Glovacki-Bernardi, i dr. (2001) Uvod u lingvistiku. ŠK, Zagreb

Crystal, D. The Cambridge encyclopedia of language, 2-nd ed. Cambridge University Press, 1997.

Popis dopunske literature:

Akmajian, A., R.A. Demers, A.K. Farmer, R.M. Harnish, Linguistics: an introduction to language and communication, The MIT Press, 1997.

Fromkin, V., R. Rodman, 1997.VI An Introduction to Language. Holt, Rinehart and Winston, Inc., The Dryden Press, SAunders College Publishing,

Steven Pinker. The Language Instinct: How the Mind Creates Language. New York: HarperPerennial, 1994.

de Saussure F. (1916/2000) Tečaj opće lingvistike, ArTresor naklada, Institut za jezik i jezikoslovlje, Zagreb

Lingvistički linkovi:

<http://www.sil.org/linguistics/glossary/>

<http://linguistlist.org/>

<http://www.ling.rochester.edu/linglinks.html>

<http://www.sil.org>

<http://www.june29.com/HLP/>

<http://people.biola.edu/faculty/petes/linguistics/ww1.htm>

http://www.mc.maricopa.edu/academic/cult_sci/anthro/Language/index.html

Ortoepija hrvatskoga jezika I + Govorne vježbe

ECTS: 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar (zimski semestar)

STATUS: obvezni

OBLIK NASTAVE: seminar 2 sata, vježbe 1 sat

UVJETI: upisan 3. semestar fonetike

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA:

Definira se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskog idioma. Nadalje, određuju se problemi suvremene hrvatske ortoepije. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se u seminarskom radu određuje izgovorni status studenata.

Vježbe se odvijaju 1 sat tjedno (u 3 – 4 skupine). Na vježbama se razlučuju pojmovi standardnog idioma, novoštokavskog četveronaglasnoga sustava, verifikacijskog postupka, organskog idioma, pojam tzv. prilagođenog akcenta. Uvježbava se naglasni izgovor riječi hrvatskog podrijetla te posuđenica. Pomoću snimki uzornih govornika hrvatskog standardnoga govora vježba se izgovor, prepoznavanje kvalitete i mjesta naglasaka. Vježba se u povezanom govoru (sa značenjem i bez značenja) te s logatomima (izdvojenim riječima bez značenja). Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi.

Provjera znanja tijekom semestra: Redovito pohađanje vježbi te izvršavanje obaveza: svladavanje zadane literature, rješavanje naglasnih testova i bilježenja prihvaćenog izgovora hrvatskog jezika u uskoj fonetskoj transkripciji s najmanje 60% točnih odgovora.

CILJ: Svrha je kolegija da studenti uvježbaju i usvoje hrvatske naglaske i izgovor glasnika u prihvaćenom hrvatskom izgovoru (RP).

OBVEZNA LITERATURA:

Recentni znanstveni radovi iz područja ortoepije hrvatskoga jezika u časopisima *Govor, Jezik*.

Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge University Press, 66-69.

Škarić, I. (1996). Što s hrvatskim standardnim refleksom dugoga staroga jata? *Govor/Speech*, XIII, 1-2, 1-27.

Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej.

Škarić, I. (1999). Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor/Speech*, XV, 2, 117-137.

Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19.

Varošanec - Škarić, G. (2002). Prenošenje silaznih naglasaka na proklitiku u općem prihvaćenom hrvatskom izgovoru. *Govor XX*, 1-2, 469-489.

DODATNA LITERATURA:

Magner, T. F., Matejka, L. (1971). *Word accent in modern serbo-croatian*. The Pennsylvania State University - University Park and London: The Pennsylvania State Univ. Press.

Škarić, I. (2000). Č i đ. *Govor/Speech*, XVII, 2, 77-104.

Škarić, I. (2001). Kakav pravopis (između fonetike i fonologije). *Govor/Speech*, XVIII, 1, 1-32.

Varošanec – Škarić, Škavić, Đ. (2001). Neutralizacija kratkouzlaznoga i kratkosilaznoga naglasaka u suvremenom hrvatskom prihvaćenom izgovoru. *Govor/Speech*, XVIII, 2, 87-104.

Rječnici:

Anić, V. (2000). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi liber.

Benešić, J. *Rječnik hrvatskoga jezika od Preporoda do I. G. Kovačića*. Zagreb: Školska knjiga.

Klaić, B. (2001). *Rječnik stranih riječi*. priredio Ž. Klaić, Zagreb: Nakladni zavod matice hrvatske.

Ortoepija hrvatskoga jezika II ^D

Izvoditelji: prof. dr. sc. Branko Vuletić i mr. sc. Jelena Vlašić

Broj bodova: 5

Jezik: hrvatski

Status: izborni

Trajanje: 1 semestar

Uvjet: upisan 5. semestar, Ortoepija 1

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 1 sat seminara na tjedan

Ispit: Znanje se tijekom semestra provjerava usmeno i pismeno te se ocjenjuje seminarski rad. Ako su ocjene dobre, student može dobiti završnu ocjenu. Pismenom i usmenom dijelu ispita pristupaju studenti koji nisu dobili zadovoljavajuću ocjenu na prethodnim provjerama ili nisu zadovoljni ponuđenom ocjenom.

Sadržaj: Odnos fonema i glasa (načini ostvarivanja fonema u standardnom hrvatskom jeziku), fonološki te morfološki i tvorbeno uvjetovane glasovne promjene (asimilacija po zvučnosti, asimilacija po mjestu tvorbe, ispadanje suglasnika; palatalizacija, sibilizacija, treća palatalizacija, jotacija, nepostojano a, zamjena l sa o, navezak, refleksi jata, prijeglas, prijevoj); odnos leksičke i fonetske riječi; glasovne promjene u izgovoru i u svijesti govornika; enklitike i izgovorne cjeline; stilistička vrijednost enklitike; interpunkcijska i govorna organizacija rečenice. Izrada seminarskog rada u kojem se analizira govor na radiju i televiziji.

Cilj: Proučiti promjene u fonemskom sastavu morfema, upoznati ortoepska pravila i opisati provedbu ortoepske norme hrvatskog jezika kod radijskih i televizijskih govornika. Uočavanje odstupanja od norme i otvorenih problema hrvatske ortoepije.

Osnovna literatura:

1. Stjepan Babić, Božidar Finka, Milan Moguš: Hrvatsi pravopis. Školska knjiga, Zagreb, 1994.
2. Eugenija Barić, Mijo Lončarić, Dragica Malić, Slavko Pavešić, Mirko Peti, Vesna Zečević, Marija Znika: Hrvatska gramatika. Školska knjiga, Zagreb, 1997.
3. Ivo Škarić: Fonetika hrvatskoga književnog jezika (Dio: Govorni dijelovi). U: Stjepan Babić, Dalibor Brozović, Milan Moguš, Slavko Pavešić, Ivo Škarić, Stjepko Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Globus, Nakladni zavod, Zagreb, 1991, str. 281-359.

Dopunska literatura:

1. Stjepan Babić: Jednačenje suglasnika u govoru i pismu. Jezik, 24, 1977, 3-4, 74-81.

2. Juraj Bakran: Ortoepija na drugi način. *Jezik*, 33, 1986, 5, 143-147.
3. Jugoslav Gospodnetić: Mjesto enklitike. Prilog razumijevanju reda riječi. *Filologija*, 15, 1987-88, 115-126.
4. Ivo Pranjković: O govoru spikera. *Jezik*, 25, 1978, 5, 148-153.
5. Ivo Škarić: U potrazi za izgubljenim govorom. *Školska knjiga, Liber, Zagreb*, 1982, str. 209-265.

Ortofonija

ECTS:

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar (zimski semestar)

STATUS: obvezni

OBLIK NASTAVE: predavanja 2 sata, vježbe 1 sat

UVJETI: položen kolegij Opća fonetika

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA: Upoznaje se fonetsko nazivlje o kvaliteti glasa, impresionističko, indeksikalno, semantičko, subjektivno i objektivno. Određuje se pojam kvalitete glasa kao fonacijske i fonetske kvalitete, paralingvistički i ekstralingvistički slojevi glasa, usvaja se teorijska podjela postavljanja glasa: disanje, grkljanska i nadgrkljanska postavljanja. Definira se normalni glas, vrlo dobri ili ugodni glas, patološki glas. Glasovi se procjenjuju subjektivno i objektivno akustički. Tako se upoznaju VPA Protocol procjene glasa i govora, LTASS (dugotrajni prosječni spektar, kratkotrajni spektar, F_0 , $F0$ i ostali formanti, mjere aperiodiciteta shimmer i jitter itd. Također se upoznaju s fonetskim vježbama za poboljšanje boje glasa i bolji izgovor.

Redovito izvršavanje zadataka na vježbama: obavezno dijagnosticiranje glasa i izgovora različitih glasova snimljenih na standardnim tekstovima.

CILJ: Svrha je predavanja i vježbi da studenti postanu kompetentni procjenitelji kvalitete glasa te da i praktički usvoje protokole procjene glasa i govora, da mogu i estetski procjenjivati glas. Također da znaju primijeniti u skupnom radu i u radu s individualnim govornikom fonetske vježbe za glas i izgovor. S druge strane, da upoznaju akustičke parametre pojedinih osobina glasa.

OBVEZNA LITERATURA:

Ball, M. J., Esling, J., Dickson, C. (1995). The VoQS System for the Transcription of Voice Quality. *JIPA*, 25, 2, 71-80.

Škarić, I. i Varošaneć - Škarić, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U: Zbornik: Ustvarjalnost v logopediji (ur. A. Bajc, K. Bucik, S. Janežič), Center za usposobljanje invalidnih otrok "Janka Premrla Vojka" - Sedmak, Nova Gorica, str. 197-200.

Varošanec-Škarić, G. *Timbar* (knjiga u tisku, poglavlja: Nazivlje o glasovoj kvaliteti, Timbar – boja glasa – Kvaliteta glasa)

DODATNA LITERATURA:

Kitzing, P. (1986). LTAS criteria pertinent to the measurements of voice quality. *Journal of Phonetics*, 14, 477-482.

Laver, J. (1996). *The Gift of Speech*. Edinburgh: Edinburgh Univ. press.

Škarić, I. Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202.

Škarić, I. (urednik). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb, 1988.

Poglavlja: Poremećaji glasa, str. 151-162; Rehabilitacija glasa, str. 163-176.

Škarić, I. Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb, HAZU i Globus, 1992, str. 61-378, str. 100-111, 281-305.

Škarić, I. i Varošanec-Škarić, G. (1995). Usporedba spektrova glasova gluhih, nagluhih i dobroćujućih osoba (pilot istraživanje). *SUVAG*, 8, 1, 1-12.

Varošanec-Škarić, G. (1999). Comparison of acoustic parameters and perception of breathness and nasality and their relation to the pleasantness of voice. In Ph. Dejonckere & H. F. M. Peters (Eds.) *Communication and its disorders: A science in progress, Proceedings 24th Congress International Association of Logopedics and Phoniatrics*, Vol. I, pp 129-133. Nijmegen: Nijmegen University Press. (8 stranica)

Varošanec - Škarić, G. (1994). Glasovi radio-televizijskih spikera na temelju njihova dugotrajnoga prosječnoga spektra. *Govor*, XI, 1, str. 27-39.

Varošanec - Škarić, G. (1998). Relativna spektralna energija i uroda glasova. *Govor*, XV, 1, 1-34.

Povijest govorništva ^G

ECTS: 5

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: (1 sat predavanja, 2 sata seminara)

UVJETI: -

ISPIT: usmeni

OPIS KOLEGIJA:

Na kolegiju se obrađuju povijest govorništva od antičkog doba, preko srednjeg i novog vijeka do suvremenih retoričkih teorija. Analiziraju se retorički temelji postavljeni u djelima Aristotela, Cicerona i Kvintilijana, autoriteti retoričke teorije i prakse u srednjovjekovnom kršćanstvu, reformaciji, prosvjetiteljstvu, pa sve do pada ugleda retorike u 19. stoljeću i njezinog ponovnog razvoja u 20. stoljeću. Kroz seminare se obrađuju povijesno najznačajniji govori i poznati govornici, primjerice Demosten, Ciceron, Augustin, Savonarola, Hitler, M. L. King, Kennedy i drugi, te najpoznatiji hrvatski govornici 20. stoljeća. Seminarski radovi obuhvaćaju analizu личности govornika, povijesnog konteksta i publike kojoj je govor namijenjen te analizu jednog govora na razini teksta (kompozicija govora, razlučivanje središnjih misli i potkrjepa, logički izvodi, retoričko-poetske figure) i na razini izvedbe (glas, izgovor, tempo, intonacija, neverbalni znakovi).

CILJ: Cilj je kolegija da se stekne pregledno znanje o razvoju retorike kroz povijest: o najvažnijim teoretičarima retorike i o povijesno najistaknutijim govornicima i govorima te da se razvije vještina analize govora.

OBVEZNA LITERATURA:

Beker, M. (1997). *Kratka povijest antičke retorike*. Artrezor, Zagreb.

Glasoviti govori (1999). (Odabrao I. Zadro), Naklada Zadro, Zagreb.

Grabnar, B. (1997). *Zgodovina retorike, Šola retorike*, Ljubljana.

DODATNA LITERATURA:

Aristotel (1989). *Retorika*. (Preveo Marko Višić), Naprijed, Zagreb.

Ciceron. M. T. (2002). *O govorniku*. (Prevela Gorana Stepanić), Zagreb, Matica Hrvatska.

Demostenovi izabrani govori (priredio Stjepan Senc) (1981). Pretisak, Split: Logos.

- Historisches Woerterbuch der Rhetorik* (1992). Tuebingen: Max Niemeyer Verlag.
- Izabrani govori M.T. Cicerona (preveo A.Veber) (1886). Zagreb: Naklada Matice Hrvatske.
- Kumičić, E. (1994). *Govori*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Kopperschmidt, J.: *Allgemeine Rhetorik*. Kohlhammer, 1976.
- Kvintilijan, M. F.(1985). *Obrazovanje govornika*. Veselin Masleša, Sarajevo.
- Matošić, J. (ur.) (1941). *Nauka o govorništvu i antologija svjetskih govornika*, Tiskara Danica, Zagreb.
- Starčević, A. (1995). *Govori*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Ueding, G.&Steinbrink, B. (1994). *Grundriss der Rhetorik*. Stuttgart – Weimar: Verlag J.B.Metzler.

Psihoakustika^D

Kolegij je predviđen za 6. semestar.

3 sata predavanja i 1 sat vježbi tjedno.

Uvjet: Akustička fonetika

- okvirni sadržaj predmeta

Opis fenomena koji se odnose na reakciju čovjeka slušatelja na akustički signal. U okviru kolegija uvode se sljedeće teme: prag sluha, tonalna audiometrija, metode mjerenja u psihoakustici, maskiranje, percepcija tonske visine, kritičan pojas, diferencijalni prag, glasnoća, vremenska integracija glasnoće, subjektivno trajanje zvuka, binauralno slušanje, lokalizacija izvora zvuka u prostoru, analiza zvučnog okruženja.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Distinkcija između fizičkog opisa zvuka i reakcije čovjeka na zvuk. Definiranje slušnog polja, i specifične psihoakustičke terminologije. Primijena psihoakustičkih spoznaja na doživljaj govornog zvuka.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanja, akustičke demonstracije, pokusi u psihoakustičkom laboratoriju.

Stupanj razumijevanja izlaganog gradiva provjerava se sudjelovanjem studenata u komentiranju i opisu nastavnog materijala predočenog na svakom predavanju.

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

E. Zwicker, H. Fastl (1999) Psychoacoustics, Springer

Houtsma, A.J.M., Rossing, T.D., Wagenaars, W.M. (1987), Auditory demonstrations, (CD s komentarima) Institute for Perception Research, Eindhoven

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bregman, A.S. (1994) Auditory scene analysis, MIT Press

Moore, B.C.J. (1994) Psychology of hearing, Academic Press.

Petz B. (2002) Statistika za nematematičare, Naklada Slap, Jastrebarsko

Stevens, S.S. i H. Davis (1960) Hearing, John Wiley & Sons, Inc

Juraj Bakran (2002) AUDITIVNE DEMONSTRACIJE, Akustički i psihoakustički primjeri na kombiniranom CD-u s popratnim tekstovima, tumačenjima i ilustracijama

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova

- način polaganja ispita

Znanje se provjerava pismenim i usmenim dijelom ispita.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

U skladu s postupcima praćenja kvalitete i izvedbe na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Psihoakustika - seminar

Kolegij je predviđen za 8. semestar diplomskog studija usmjerenja "magistar fonetike".

Broj sati nastave, 2 sata seminarara tjedno.

Uvjet za prisutpanje seminaru je položen ispit iz psihoakustike u preddiplomskom studiju.

-okvirni sadržaj predmeta

S obzirom na to da se podrazumijeva da su studenti upoznati s psihoakustikom u preddiplomskom studiju (vidi opis predmeta Psihoakustika u preddiplomskom studiju), u ovom seminaru psihoakustički principi primijenjuju na specifičan, govorni akustički signal. Odabire se jedan od psihoakustičkih problema planira se i provodi pokus koji bi trebao dati odgovor na postavljeno pitanje. Rad završava seminarskim radom koji se predstavlja auditoriju.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Studenti znanje o psihoakustičkim fenomenima, na temelju uvida u svježju znanstvenu literaturu, primjenjuju na dizajniranje pokusa s govornim signalom, koji mogu odgovoriti na postavljeni problem.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Nastava je seminarskog tipa. Nakon uvoda, studenti odabiru temu istraživanja, pronalaze adekvatnu literaturu, predlažu dizajn pokusa, provode pokus i sastavljaju i javno iznose izještaj o rezultatima pokusa.

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

- Boris Petz (2002) Statistika za nematematičare, Jastrebarsko, Slap

- Izbor svježih znanstvenih članaka iz relevantnih časopisa, koji mogu pružiti uvid u "state of art" s obzirom na konkretnu odabranu temu seminarara, koju svaki student sam odabire.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

E. Zwicker, H. Fastl (1999) Psychoacoustics, Springer

B.C.J. Moore (1997) An introduction to the psychology of hearing, Academic Press

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

5 bodova-

Unatoč samo dva sata tjedno obaveznog prisustvovanja na seminaru, zbog obimnog samostalnog rada (pokusi, rad u laboratoriju) kolegij vrednujemo s 5 ECTS bodova

- način polaganja ispita

Pismeni, znanstveni seminarski rad koji je rezultat pokusa, te javno iznošenje rezultata u seminaru.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Psihologija djetinjstva i adolescencije^R

Okvirni sadržaj predmeta

Faze prenatalnog razvoja. Rizični čimbenici prenatalnog razvoja. Prenatalna skrb. Rođenje i perinatalno razdoblje. Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, moralni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom dojenačke dobi, ranog djetinjstva, srednjeg djetinjstva i adolescencije. Temelji razvojne psihopatologije.

Cilj

Poznavanje promjena u ponašanju i sposobnostima koje se događaju od začeca do odrasle dobi, te uzroka i procesa koji se nalaze u podlozi razvojnih promjena. Razumijevanje multidimenzionalnosti razvoja te normativnih aspekata i individualnih razlika u razvoju. Poznavanje optimalnih uvjeta razvoja tijekom djetinjstva i adolescencije.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja te 2 sata seminara i vježbi tjedno tijekom jednog semestra. Tijekom izvođenja nastave znanje se provjerava putem kolokvija te samostalnih i grupnih pismenih radova. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim i usmenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). Dječja psihologija: Moderna znanost (Pogl. 5-16). Jastrebarsko: Naklada Slap.
Berk, L. (2005). Psihologija cjeloživotnog razvoja (Pogl. 4-12). Jastrebarsko: Naklada Slap.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Brajša-Žganec, A. (2003). Dijete i obitelj. Naklada Slap, Jastrebarsko.
Čuturić, N. (2000). Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Duran, M. (1995). Dijete i igra. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Lacković-Grgin, K. (1999). Samopoimanje mladih. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Bodovna vrijednost predmeta

5 ECTS.

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno i usmeno.

Preduvjeti upisa

Uvod u razvojnu psihologiju.

Računalna analiza i sinteza govora

- okvirni sadržaj predmeta

Kolegij daje pregled analize i sinteze govora kroz povijest i objašnjava tehnike potrebne za sintezu i prepoznavanje govora. Detaljno će se objasniti moderni pristupi području i prikazati različiti pristupi problemu sinteze i prepoznavanja govora.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj kolegija je dati osnove područja i dati smjernice za daljnje bavljenje problemom sinteze i analize govora.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja, 1 sat seminara, 1 sat vježbi

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Schroeder, Manfred R. Computer speech: recognition, compression, synthesis, Springer, 1999.
2. Dutoit, Thierry. An Introduction to Text-to-Speech Synthesis. Kluwer Academic Publishers, 1997.
3. Progress in speech synthesis. editors J.P.H. van Santen, R.W. Sproat, J.P. Olive, J. Hirschberg, New York; Berlin; Heidelberg : Springer-Verlag , 1997
4. Fundamentals of speech synthesis and speech recognition : basic concepts, state of the art and future challenges / edited by Eric Keller. John Wiley & Sons, 1994.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Interenet stranice konferencija kojima je tema računalna analiza i sinteza govora (npr. Eurospeech).

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

E 4

- način polaganja ispita

praktično i usmeno

- *način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.*

Definirano na razini fakulteta

Razvoj govora

ECTS bodovi: 5

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski)

Status: obvezatni

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: pismeni i usmeni; ocjenu čini uspjeh na pismenom ispitu (50%) te ocjena iz seminarskog rada (50%). Ocjenu iz seminarskog rada čine: način prezentacije (20%), sadržaj prezentacije (30%), kvaliteta pisanog rada (50%)

Sadržaj: Razvoj govora u djeteta: neuro-fiziološki preduvjeti, teorije razvoja govora, odnos kognitivnog i govornog razvoja, kritična razdoblja, prenatalni utjecaji na razvoj govora, etape u govornom razvoju od rođenja do polaska u školu, poremećaji razvoja govora, govor u bilingvalnoj sredini. Izrada seminarskog rada o izabranoj temi koja se tiče predmeta kolegija, prezentacija u grupi i rasprava.

Cilj: osposobiti studente da prate i potiču uredan govorni razvoj, prepoznaju eventualne poremećaje i njihove uzroke te savladaju načine njihova uklanjanja.

Obvezna literatura

Čturić, N. (2001). *Psihomotorički razvoj djeteta u prve dvije godine života*. Jastrebarsko: Slap.

Pozojević-Trivanović, M. (1984). *Slušanje i govor*. Zagreb: SN Liber, str. 1-62.

Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1997). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Slap.

Dopunska literatura

Gopnik, A., Meltzoff, A. N., Kuhl, P. K. (1999). *Znanstvenik u kolijevci*. Zagreb: Educa.

Ljubešić, M. (ur.) (1997). *Jezične teškoće školske djece*. Zagreb: Školske novine.

Ljubešić, M. (ur.) (2003). *Biti roditelj: Model dijagnostičko-savjetodavnog praćenja ranoga dječjeg razvoja i podrške obitelji s malom djecom*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.

Mildner, V. (2003). *Govor između lijeve i desne hemisfere*. Zagreb: IPC grupa.

Odgovarajuće web stranice i članci iz časopisa i zbornika, ovisno o temama seminarskih radova.

Rečenična prozodija ^D

JEZIK: hrvatski

ECTS bodovi: 5

TRAJANJE: jedan mestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: pedavanja i seminar (1-2-0)

UVJETI: Lingvistika govora

ISPIT: usmeni (provjera znanja osnovnih relevantnih pojmova te vještine prepoznavanja i tumačenja prozodijskih obilježja zadanoga govora)

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE KOLEGIJA: anketa polaznika krajem semestra

SADRŽAJ / OPIS KOLEGIJA: definicija prozodije i njezini dijelovi (varijacije visine, jačine i trajanja govornog zvuka; intonacija i ritam), rečenica i intonacijska jedinica, rečenična kontura, jezgra, stanke, ritam, fonetski i fonološki pristupi prozodiji, pregled tipova prozodijskih transkripcija, prozodija odlomka i teksta; prozodijski znakovi rečenične strukture (sintaktičke i obavijesne); prozodija i interpunkcija; prozodijska organizacija govora; prozodijske razlike između govorenja i čitanja naglas, stilska i retorička prozodijska obilježja.

CILJ: usmjeriti pozornost na granično područje jezičnog i nejezičnog u glasu i osvijestiti njegovu važnost za govornu komunikaciju; steći kompetencije potrebne za obavljanje poslova u kultiviranju javnoga govorenja (učitelj govorništva, govorni lektor i sl.).

Osnovna literatura:

Cruttenden, A.: *Intonation*. Cambridge: Cambridge Univeristy Press, 1986.

Garde, P. (1993) Naglasak. Zagreb: Školska knjiga.

Hirst, D., Di Cristo, A. (eds): *Intonation Systems*. Cambridge. Cambridge University Press, 1998.

Ivas, I. *Izričajna jezgra u hrvatskom jeziku* (doktorski rad), Zagreb: Filozofski fakultet, 1993.

Izborna literatura:

Bolinger, D.: *Intonation and its Uses (Melody in grammar and Discourse)*. Stanford University Press, 1989.

Brazil, D., Couldhard, M., Johns, C. (1980) *Discourse Intonation and Language Teaching*. London: Longman.

Johns-Lewis, C. (ed.): *Intonation in Discourse*. London & Sidney: Croom Helm; San Diego: College-Hill Press, 1986.

Gussenhoven, C.: *On Grammar and Semantics of Sentence Accent*. Dordrecht: Foris, 1984.

Gussenhoven, C. (2004) *The Phonology of Tone and Intonation*. Cambridge: Cambridge University Press.

t'Hart, J., Collier, R., Cohen, A.: *A Perceptual Study of Intonation (An Experimental – Phonetic Approach to Speech Melody)*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.

Language and Speech 41 (1998), 3-4, TEMAT: RAZGOVORNA PROZODIJA

Language and Speech 42 (1999), 2-3: TEMAT: PROZODIJA I GESTOVNI

JEZIK

Lambrecht, K. (1996) *Information Structure and Sentence Form; Topic, focus and mental representation of discourse referents*. Cambridge: Cambridge U.P.

Lieberman, Ph.: *Intonation, Perception and Language*. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press, 1967.

Lehiste, I., Ivić, P.: *Word and Sentence Accent in Serbocroatian*, Cambridge Massachuset, London: The M.I.T. Press, 1986.

Uhmann, S.: *Fokusphonologie: eine Analyse Deutcher Intonationskonturen im Rahmen der nicht-linearen Phonologie*. Tu_bingen: Max Niemeyer Verlag GmbH & Co. KG., 1991.

Wichmann, A.: *Intonation in Text and Discourse; Beginnings, middles and ends*. Longman, 2000.

Zubizarreta, M.L.: *Prosody, Focus, and Word Order*. Cambridge: The MIT Press, 1998.

Časopisi: *Language and Speech, Journal of Phonetics, Phonetica*

Scenski govor^G

ECTS: 4

JEZIK: hrvatski

TRAJANJE: 1 semestar (ljetni semestar)

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: 2 sata predavanje

UVJETI: uvjet za slušanje je odslušan kolegij "Ortofonija", a za polaganje položen ispit iz "Ortofonije"

ISPIT: pismeni i usmeni

OPIS KOLEGIJA: Određuju se pojmovi scenskoga glasa, glumačkoga i razlikovanje prema filmskom glumačkom glasu, proksemike u odnosu na glas, pjevačkoga glasa, registara u govoru i pjevanju, prema boji i visini. Određuju se pojmovi glumačkih formanata, pjevačkih formanata - niski i visoki, upoznaju se anatomske i morfološke preduvjeti dobrog scenskoga glasa te neke posebitosti kao što su vibrato u recitaciji i u pjevanju, uspoređuju se spektrovi umjetničkih glasova. Pomoću zvučnih snimki glumačkih i pjevačkih glasova i praktički se usvaja teorijsko znanje.

CILJ: Svrha je kolegija da studenti znaju fonetski procijeniti glasove vokalnih profesionalaca te da usvoje temelje estetike glasa, postavljanja scenskoga glasa u različitim vrstama.

OBVEZNA LITERATURA:

Turner, J. C. (2000). *Voice and Speech in the Theatre*. London: A&C Black Publishers.

Lessac, A. (1997). *The Use and Training of the Human Voice*. Mc Graw-Hill Co.

Varošanec-Škarić, G. *Timbar* (knjiga u tisku, poglavlje: Estetika glasa)

Varošanec – Škarić, G. (2000). Proksemika glumačkoga govora. Zbornik (ur. K. Podbevšek i T. Gubenšek): *Kolokvij o umetniškom govoru*, str. 46-56. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo.

DODATNA LITERATURA:

Jones, C. (1996). *Make your voice heard*. New York: Back Stage Books, Watson-Guption Publications.

Rodenburg, P. (2002). *The actor voice and performers speaks*. New York: Palgrave Macmillan.

Hogan, H. (2002). *Tales and Techniques of a Voice-Over Actor*. New York: Alworth Press.

Slušanje i govor

ECTS bodovi: 6

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (ljetni)

Status: obvezatni

Oblik nastave: 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno

Uvjeti: nema

Ispit: Tijekom semestra studenti pišu nekoliko kraćih testova (teorijskih i problemskih) koji čine ukupnu ocjenu zajedno s usmenim ispitom u omjeru 50:50%.

Sadržaj: Anatomska i fiziološka osnova slušanja i govora. Periferni, neuralni i centralni mehanizmi slušanja i govora. Poremećaji slušanja i govora, uzroci, metode njihova dijagnosticiranja i osnove rehabilitacije. Osim teorijskog dijela studenti posjećuju ustanove za dijagnostiku i rehabilitaciju slušanja i govora. Na vježbama razvijaju vještine uočavanja poremećaja u slušanju i govoru, raspravljaju o njihovim osobinama i mogućim uzrocima.

Cilj: osposobiti studente da razumiju anatomsko-fiziološke mehanizme slušanja i govora te im pružiti osnovne informacije o slušnim i govornim poremećajima, mogućnostima njihova otkrivanja i uklanjanja.

Obvezna literatura

Berne, R. M. i Levy, M. (1996). *Fiziologija*. Zagreb: Medicinska naklada.

Bumber, Ž., Katić, V., Nikšić-Ivančić, M., Pegan, B., Petric, V., Šprem, i sur. (2004).

Otorinolaringologija. Zagreb: Naklada Ljevak.

Radovančić, B. (1995). *Osnove rehabilitacije slušanja i govora*. Zagreb: Fakultet za defektologiju, Savez organizacija osoba oštećena sluha Hrvatske.

Dopunska literatura

Mildner, V. (2003). *Govor između lijeve i desne hemisfere*. Zagreb: IPC grupa.

Seikel, J. A., King, D. W., Drumright, D. G. (1997). *Anatomy and physiology for speech language and hearing*. San Diego: Singular.

Sobotta Atlas of Human Anatomy (1997). (CD) 12. izdanje (engleski/latinski) R. Putz i r. Pabst (ur.) Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins.

Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U Babić, S. i sur. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, str. 229-256. Zagreb: HAZU, Globus.

Internet i izbor članaka iz časopisa GOVOR, SUVAG, REVIJA ZA REHABILITACIJSKA
ISTRAŽIVANJA, VERBOTONALNI RAZGOVORI.

Slušni poremećaji i metodika rehabilitacije slušanja

ECTS bodovi: 9

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar

Status: obvezni za usmjerenje profesor rehabilitator, izborni za ostale

Oblik nastave: 2 sata predavanja 2 sata vježbi tjedno

Uvjeti: Odslušan kolegij Poremećaji slušanja i govora ili poznavanje anatomije i fiziologije slušnog aparata

Ispit: Usmeni i pismeni. Ispit se sastoji od teorijskog i praktičnog dijela. U praktičnom dijelu ispita valja pokazati znanje tumačenja različitih nalaza na konkretnim primjerima i moći iz nalaza predvidjeti vjerojatno slušno-govorno ponašanje pacijenta.

Sadržaj: I. Dijagnostika poremećaja slušanja i govora (objektivni i subjektivni dijagnostički postupci s praktičnim vježbama, rano otkrivanje oštećenja sluha, kliničke vježbe); II. Funkcionalne pretrage sluha (elementi određivanja optimalnog slušnog polja: frekvencija, intenzitet, reverberacija, selektivno slušanje, vrijeme integracije, šum, auditivno pamćenje); III. Rješavanje dijagnostičkih problema, upoznavanje s radom različitih rehabilitacijskih centara kao i s različitim metodama rehabilitacije s posebnim naglaskom na oralnim metodama, posebice na verbotonalnoj metodi (stimulacije pokretom, glazbene stimulacije).

Cilj: Svladati relevantne dijagnostičke postupke, steći uvid u mogućnosti rehabilitacije i sposobnost rješavanja problema

Obvezna literatura

Bumber, Ž., Katić, V., Nikšić-Ivančić, M., Pegan, B., Petric, V, Šprem, i sur. (2004).

Otorinolaringologija. Zagreb: Naklada Ljevak.

Gortan, V. *Audiologija*

Radovančić, B. (1995). *Osnove rehabilitacije slušanja i govora*. Zagreb: Fakultet za defektologiju, Savez organizacija osoba oštećena sluha Hrvatske.

Radni materijali koji se dijele studentima uz vježbe i praksu.

Dopunska literatura

Judaš, M. i Kostović, I. (1997). *Temelji neuroznanosti*. Zagreb: MD

Šindija, B., "Usporedba usporenih, standardnih i otežanih govornih audiograma kod osoba s prezbiakuzijom, SUVAG 4, 1991, 1-2, str. 15-29.

Statistika

ECTS bodovi: 7

Okvirni sadržaj predmeta

Korištenje statistike u znanstvenim istraživanjima i u praktičnom radu. Struktura rezultata opažanja i/ili mjerenja i model normalne distribucije. Potreba i smisao tabličnog i grafičkog prikazivanja rezultata. Smisao i značenje središnjih vrijednosti. Aritmetička sredina, centralna vrijednost, dominantna vrijednost. Raspršenje rezultata: standardna devijacija, poluinterkvartilno raspršenje, indeks srednjeg raspršenja, totalni raspon, indeks relativnog raspršenja. Usporedba različitih oblika distribucije rezultata. Aritmetička sredina, standardna devijacija i broj rezultata u normalnoj distribuciji. Skala z-vrijednosti i skala decila (centila). Upotreba tablica normalne distribucije. Procjena parametara. Provjeravanje razlika među aritmetičkim sredinama i proporcijama (t-test). Provjera oblika distribucije i razlika među distribucijama (χ^2 -test). Korelacija; koeficijenti korelacije: r , ρ , ϕ , serijalna korelacija, koeficijent kontingencije, koeficijent zakrivljene korelacije (η). Upotreba koeficijenta korelacije: koeficijent determinacije; predviđanje rezultata. Multipla korelacija. Parcijalna korelacija. Jednostavna analiza varijance. Uvod u složenu analizu varijance. Veličina učinka i snaga statističkog testa. Važniji neparametrijski statistički testovi.

Cilj

Razumijevanje osnovnih statističkih pojmova i njihovih teorijskih temelja važnih za korištenje u obradi rezultata dobivenih psihologijskim mjerenjem. Stjecanje vještine primjene statističkih postupaka u sređivanju i pripremanju podataka za njihovu psihologijsku interpretaciju.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Dva sata predavanja i 1 sat vježbi tjedno

Znanje se provjerava kolokvijima tijekom izvođenja nastave te pismenim i usmenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Petz, B. (2002). Osnovne statističke metode za nematematičare. Jastrebarsko: Naklada Slap.
Kolesarić, V. i Petz, B. (2003). Statistički rječnik. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Aron, A. & Aron, E.N. (2002). *Statistics for Psychology*. Upper Saddle River: Prentice Hall, Inc.

Stilistika^D

JEZIK: hrvatski

ECTS bodovi: 5

TRAJANJE: jedan mestar

STATUS: izborni

OBLIK NASTAVE: pedavanja i seminar (1-2-0)

UVJETI: Lingvistika govora

ISPIT: usmeni (provjera osnovnih teorijskih pojmova, izlaganje pripremljene stilističke analize teksta/govora)

NAČIN PRAĆENJA KVALITETE I USPJEŠNOSTI IZVEDBE KOLEGIJA: anketa polaznika krajem semestra

SADRŽAJ / OPIS KOLEGIJA: temeljni stilistički pojmovi; izvorišta i povijest stilistike; književna i lingvistička stilistika; funkcionalna stilistika; stilistika u usporedbi s drugim analitičkim pristupima govoru/tekstu (hermeneutika, filologija, retorička analiza, analiza diskursa, analiza razgovora, analiza sadržaja, etnografija komunikacije, lingvistika teksta, pragmatička lingvistika); stilovi hrvatske poezije, stilovi hrvatske proze, stilski opis nefikcionalnih govora/tekstova (polemički, književnokritički i žurnalistički diskurz); stilistika govorenoga jezika; usporedne analize različitih govornih izvedbi jednog teksta; uvod u metodu stilističke analize pisanog i govorenog jezika.

CILJ: upoznati studente s teorijama stila, interpretacijskim tehnikama i metajezikom za opis stila pojedinog teksta/autora/žanra/epohe; osposobiti studenta za samostalnu stilističku analizu govora te fikcionalnih i nefikcionalnih tekstova.

Osnovna literatura:

Guberina, P.: *Stilistika*. Zagreb, 1967.

Molinie, G.: *Stilistika*. Zagreb: Ceres, 2002.

Pranjić, K.: *Jezik i književno djelo*. Zagreb: Školska knjiga, 1968. (3., prošireno izdanje – Beograd: Prosveta, 1985)

Tošović, B.: *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svjetlost, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1988.

Izborna literatura:

Antoš, A.: *Osnove lingvističke stilistike*. Zagreb: Školska knjiga, 1972.

Biti, V.: *Pojmovnik suvremene književne teorije*. Zagreb: Matica hrvatska, 1997.

Demetrije: *O stilu (Peri ermeneias)*. Zagreb: ArTrezor, 1999.

Flaker, A.: *Stilske formacije*. Zagreb, 1976.

Frangješ, I.: *Stilističke studije*. Zagreb: Naprijed: 1959. ili *Nove stilističke studije*. Zagreb: Globus, 1986.

Genette, G.: *Fikcija i dikcija*. Zagreb: Ceres, 2002.

Guberina, P.: *Povezanost jezičnih elemenata*. Zagreb: Matica hrvatska, 1952.

Katičić, R.: *Jezikoslovni ogledi*. Zagreb: Školska knjiga, 1971.

Katičić, R.: *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: HAZU i Globus, 1991.

Maretić, T.: *Gramatika (i stilistika!) hrvatskoga ili srpskoga književnog jezika*. Zagreb: 1963

Petrović, S.: *Priroda kritike*. Zagreb: Liber, 1972.

Pranjić, K.: *Jezikom i stilom kroza književnost*. Zagreb: Školska knjiga, 1986.

Pranjić, K.: *Iz-Bo-sne k Europi*. Zagreb. Matica hrvatska, 1998.

Silić, J.: *Administrativni stil hrvatskoga književnog jezika; Književnoumjetnički stil hrvatskoga standardnog jezika; Novinarski stil hrvatskoga standardnog jezika; Znanstveni stil hrvatskoga standardnog jezika; Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika; Rečenica i funkcionalni stilovi hrvatskoga standardnog jezika*. U: časopisu Kolo god. 6 (1996) br 3, god. 7 (1997) br 1, 2, 3 i 4 te god. 8 (1998) br 1.

Sabljak, T.: *Rječnik hrvatskoga žargona*. Zagreb: VBZ, 2001.

Škiljan, D. : *Jezik Vjesnikovih novina: komparativno lingvističko istraživanje*. Zagreb: Vjesnik, 1986.

Škreb, Z. i Stamać, A.: *Uvod u književnost; teorija, metodologija*. Zagreb: Globus, 1986.

Tomić, J.: *Hrvatska stilistika*. Zagreb: tiskom Dragutina Albrechta, 1875.

Užarević, J.: *Kompozicija lirske pjesme*. Zagreb: Zavod za znanost o književnosti (Filozofski fakultet), 1991.

Vuletić, B.: *Sintaksa krika*. Rijeka: ICR, 1986.

Vuletić, B.: *Jezični znak, govorni znak, pjesnički znak*. Osijek: Revija, 1988.

Vuletić, B.: *Fonetika književnosti*. Zagreb: Liber, 1976.

Wales, K.: *A Dictionary of Stylistics*. London and New York: Longman, 1989.

Interpretacije:

Lasić, S.: *Struktura Krležinih "Zastava"*. Zagreb: Liber, 1974.

Pavličić, P.: *Sedam interpretacija*. Rijeka: ICR, 1986.

Slamniĝ, I.: *Sedam pristupa pjesmi*. Rijeka: ICR, 1986.

Vuletić, B.: *Prostor pjesme*. Zagreb: Zavod za znanost o knjiŝevnosti Filozofskoga fakulteta, 1999.

Preporučena literatura na drugim jezicima:

Bellenger, L.: *L'expression orale*. Paris, PUF, 1979.

Bellenger, L.: *L'expression e crite*. Paris, PUF, 1981.

Calvet, L-J.: *Production revolutionnaire: slogans, affiches, chansons*. Paris: Payot, 1976.

Crystal, D. & Davy, D.: *Investigating English Style*. Longmans, 1969.

Freeborn, D.: *Style; Text analysis and linguistic criticism*. London: Macmillan, 1996.

Fromilhague, K. & Sancier, A.: *Introduction a l'Analyse Stylistique*. Paris: Bordas, 1991.

Guiraud, P.: *La Stylistique*. Paris: PUF, 1961.

Korošec, T.: *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: ČZD Kmečki glas, 1998.

Langford, D.: *Analysing Talk*. MacMillan. 1994.

Leon, P.R.: *Essais de Phonostylistique*. Paris: Didier, 1971.

Turner, G.W.: *Stylistics*. Penguin Books, 1973.

Widdowson, H.G.: *Practical Stylistics*. Oxford: Oxford U.P., 1992.

Časopisi: *Umjetnost riječi, Govor*.

Teorija informacije i komunikacije^{DF}

- okvirni sadržaj predmeta

Kolegij daje opći teorijski pogled na pojam informacije kao i na komunikacijski ustroj kao dio kibernetičkog kruga. Informacija se stavlja u suodnos s entropijom, s oblikom, s organizacijom i organizmom, sa slobodom i s društvom i njegovim napretkom. Temeljne definicije i odnosi opimjenjuju se na području govora, lingvistike, politike, fizike, psihologije, ekonomije i antropologije.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj je kolegija da daje intelektualnu osnovu za studij fonetike, kojoj je predmet govor - arhetip čovječje komunikacije. Preko ovog kolegija studij fonetike postaje čvršće strukturiran u sustavu srodnih mu znanosti: lingvistike, poetike, informatike, komunikologije, neurologije, sociologije, psihologije, fizike.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Makluan, M. Poznavanje opština: Čovekovih produžetaka, Beograd, Prosveta, 1971, 7-131 i 176-191.
2. Shannon, C. i W. Weaver. The Mathematical Theory of Communication. The University of Illinois Press, Urbana, 1949, str. 3-6 i 95-117.
3. Viner, N. Kibernetika i društvo. Ljudska upotreba ljudskih bića. Beograd, Nolit, 1964, str. 245.
4. Škarić, I. Kibernetika i jezik. Suvremena lingvistika. Zagreb, Institut za lingvistiku Filozofskog fakulteta, 1973, br. 7-8, str. 17-28.
5. Škarić, I. Komunikacijski smjerovi. Dometi, Rijeka, Izdavački centar Rijeka, 1978, god. 11, br. 8, str. 9-17.
6. Škarić, I. Šumovi u znanstvenim komunikacijama. Interdisciplinarnost znanosti obrazovanja inovacija, Zagreb, Društvo psihologa Hrvatske uz suradnju Pravnog fakulteta Centra za stručno usavršavanje i suradnju s udruženim radom, 1982, vol. 1, str. 21-27.
7. Škarić, I. The Entrophy of Uncoordinated Systems. Informatologia Yugoslavica, Zagreb, 1985, vol. 17, br. 1-2, str. 137-142.

- *popis literature koja se preporučuje kao dopunska*

MacKay, D. Information Theory, Inference and Learning Algorithms. Cambridge University Press, 2003. <http://wol.ra.phy.cam.ac.uk/mackay/itprnn/book.html>

- *bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje*

E 3

- *način polaganja ispita*

usmeni ispit

- *način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.*

Definirano na razini fakulteta

Učenje stranog jezika ^D

Izborni kolegij od 7. do 9. semestra studija

2 sata predavanja

- okvirni sadržaj predmeta

Daje se pregled teorija i načela učenja i faktora koji na učenje utječu (motivacija, primanje obavijesti, pamćenje, uporaba pohranjenih obavijesti) te se ta načela razmatraju u slučaju učenja stranog jezika. Razmatraju se principi poučavanja i različiti modeli teorije nastave stranih jezika. Konačno, daje se pregled razvoja suvremenih metoda učenja stranih jezika što se povezuje s razvojem jezikoslovne znanosti i njezinim utjecajem na nastavu i poučavanje.

- razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za svaki pojedini predmet i/ili modul

Cilj je kolegija da se studenti upoznaju sa suvremenim metodama nastave stranih jezika, njihovim razvojem i utjecajem lingvistike i drugih srodnih znanosti na metodologiju nastave stranih jezika.

- oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Predavanja

- popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

1. Guberina, P. (1967). Audiovizuelna-globalnostrukturalna metoda. Govor, 1, 2, str. 5-27.
2. Horga, D. (1977). O učenju izgovora. Strani jezici, 6, 3-4, 191-195.
3. Prebeg-Vilke, M. (1977). Uvod u glotodidaktiku. Školska knjiga. Zagreb, str. 6-113.
4. Mitchell, R., F. Myles (1998). Second Language Learning Theories. London, New York, Sydney. Auckland. Arnold.

- popis literature koja se preporučuje kao dopunska

1. Črnivec, Lj. (1993). Alternativne metode u nastavi stranih jezika. Strani jezici, 22, 1, 27-40.
2. Montani, K. (1971). Dimaničnost didaktičkih postupaka pri usvajanju stranih jezika po audiovizuelnoj-globalnostrukturalnoj metodi. Govor, 2, 3, 35-45.
- Šimunović, A. (1971). Gramatika govora. Govor, 2, 3, 47-54.

3. Šimunović, A. (1971). Zašto u AVGS metodi ne pristupamo istovremeno pisanom i govornom jeziku. Govor, 2, 3, 55-65.

- bodovna vrijednost svakog predmeta određena u skladu s ECTS – om uz odgovarajuće obrazloženje

3 bodova

- način polaganja ispita

Usmeni ispit.

- način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula.

Uspješnost izvedbe kolegija prati se metodama koje odredi fakultet kao cjelina.

Uvod u razvojnu psihologiju^R

Okvirni sadržaj predmeta

Ciljevi i problemi razvojne psihologije. Osnovni pojmovi razvojne psihologije. Povijest i filozofski korijeni razvojne psihologije. Periodizacija razvoja i temeljne zakonitosti razvoja. Biološki i okolinski čimbenici razvoja te mehanizmi njihove interakcije. Metodologija istraživanja razvoja (longitudinalni, transverzalni i sekvencijalni istraživački nacrti). Etička načela istraživanja u razvojnoj psihologiji. Razvojne teorije (psihodinamske – Freud, Erikson; teorije učenja – Watson, Skinner, Bandura; kognitivne – Piaget, Vigotski, Kohlberg; Bronfenbrennerova teorija ekoloških sustava; etološki pristupi razvoju – Bowlby). Usporedba razvojnih teorija.

Cilj

Razumijevanje tradicionalnih i suvremenih načela, koncepata, teorija i metoda istraživanja čovjekova tjelesnog, kognitivnog, emocionalnog i socijalnog razvoja.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno tijekom jednog semestra. Tijekom izvođenja nastave znanje se provjerava putem kolokvija te samostalnih i grupnih pismenih radova. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim i usmenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

- Vasta, R., Haith, M.M. i Miller, S.A. (1998). Dječja psihologija: Moderna znanost (Pogl. 1-4). Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Berk, L. (2005). Psihologija cjeloživotnog razvoja (Pogl. 1-3). Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Fulgosi, A. (1982). Teorije ličnosti (Pogl. 1 i 3). Zagreb: Školska knjiga.
- Buggle, F. (2002). Razvojna psihologija Jeana Piageta. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

- Lerner, R.M. (2002). Concepts and theories of human development (3rd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Crain, W. (1992). Theories of development: Concepts and applications. Prentice-Hall, Inc.
- Čudina, M. (1987). Filogeneza i ontogeneza psihičkog života. U: V. Andrić i M. Čudina, Osnove opće i razvojne psihologije. Zagreb: Školska knjiga.

Bodovna vrijednost predmeta

5 ECTS.

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno i usmeno.

Preduvjeti upisa

Nema.

DODATAK: ZAJEDNIČKI DIO STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Sadržaj

Obrazloženje koncepcije nastavničkog usmjerenja	
Struktura zajedničkog dijela studija nastavničkog usmjerenja	
Opisi kolegija	
Psihološki modul	
Pedagoški modul	
Didaktički modul	
Sociološki modul	
Filozofski modul	
Informatički modul	
Hrvatski jezik u nastavničkoj komunikaciji	

OBRAZLOŽENJE KONCEPCIJE NASTAVNIČKOGA USMJERENJA

Prijedlog programa nastavničkoga usmjerenja koncipiran je tijekom mnogobrojnih radnih sastanaka *Odbora za nastavu* Filozofskoga fakulteta. *Odbor za nastavu* konzultirao je cijeli niz programa na stranim sveučilištima i nastojao doći do optimalnog omjera potrebnih kolegija koji bi našim studentima diplomskih nastavničkih studija omogućili mobilnost, tj. djelomično studiranje i zapošljavanje u drugim zemljama, te im osigurali usporedivost diploma s diplomama stečenima na drugim europskim sveučilištima.

U ovom prijedlogu programa polazi se od činjenice da u području obrazovanja budućih nastavnika na razini Europe već postoje jasne naznake standardizacije u koncepciji te u opsegu i sadržaju obrazovanja. Ponuđeni program temelji se na uvidu u komparativne podatke o europskim modelima obrazovanja budućih nastavnika koji su javno dostupni putem obrazovne informacijske mreže Europske komisije i zemalja članica Europske unije *Eurydice*, na izvješćima projektnih grupa o efikasnosti različitih modela obrazovanja budućih nastavnika i o strukturi temeljne nastavničke kompetencije (npr. projekti *OECD*-a iz 1990, 1994. i 1999, projekt Europske komisije *SIGMA*) i u skladu je s trendovima opisanima u relevantnim dokumentima (npr. *Green Paper on Education and Training in Europe*, *White Paper on Education and Training*).

Navedeni, u Europi prihvaćeni principi, mogu se rezimirati na sljedeći način:

- tijekom sveučilišnog obrazovanja budućemu nastavniku osigurava se stjecanje temeljne nastavničke kompetencije
- tijekom sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog obrazovanja, koje najčešće traje ukupno pet godina, na predmete kojima se omogućuje stjecanje temeljne nastavničke kompetencije odvaja se najmanje 20% ukupnog opsega studija (60 ECTS bodova), a europski je prosjek 25%
- stjecanje temeljne nastavničke kompetencije podrazumijeva stjecanje znanja, vještina i kompetencija u trima glavnim područjima: općem obrazovno-odgojnom području, metodičkom području i nastavnoj praksi. Omjer zastupljenosti navedenih triju područja uglavnom je ravnomjerno raspoređen.

Radi orijentacije prilažemo u tablici pregled opsega i raspodjele ECTS bodova u nekoliko europskih zemalja:

Zemlja	Ukupni ECTS	Opći obrazovno-odgojni dio	Metodički dio	Nastavna praksa
Španjolska	67	24	21	22

Finska	70	24	24	22
Švedska	60 (kao zadani minimum)	20	40 (navedeni ukupni bodovi za metodiku i nastavnu praksu)	

(podaci preuzeti s informacijske mreže *Eurydice*).

Uvažavajući specifičnost i tradiciju našega dosadašnjeg sustava obrazovanja budućih nastavnika, u predloženoj koncepciji nastavničkih studija nastojali smo se približiti tim standardima iako ih nismo do kraja slijedili (npr. za nastavnu praksu umjesto jedne trećine, tj. 20 ECTS bodova, odvojili smo samo 10 ECTS bodova, a također smo smatrali da je budućim nastavnicima nužno omogućiti razvijanje njihove govorno-jezične komunikacijske kompetencije te sposobnosti primjene informacijskih tehnologija u nastavi).

U koncepciji se polazi od stava da temeljna nastavnička kompetencija koja se stječe tijekom diplomskog nastavničkog studija predstavlja neophodan temelj za cjeloživotno obrazovanje budućega nastavnika i dobivanje licence za rad u školi.

Neki aspekti programa će se usklađivati s prirodom pojedinih studija i doradivati kroz iskustvo u radu.

Opseg od 60 ECTS bodova, na kojem se temelji ovaj program, zadan je i odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta donešenoj na izvanrednoj sjednici 22. ožujka 2004.: «Na diplomskom studiju za nastavničko usmjerenje izdvaja se 60 bodova za psihološko-pedagoško-didaktičke predmete i za metodiku nastave».

NAPOMENA:

U ovom 'paketu' nalaze se opisi kolegija koji su zajednički za sve nastavničke diplomske studije na Filozofskom fakultetu. Opisi kolegija metodičkoga bloka i prakse sastavni su dio diplomskih nastavničkih studija pojedinih odsjeka.

STRUKTURA ZAJEDNIČKOG DIJELA STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Naziv modula	Status	Naziv kolegija	Satnica	ECTS
PSIHOLOŠKI MODUL	Obv.	Psihologija obrazovanja i odgoja	2+0+2	4
	Izb.	Rad s naprednim učenicima	2+0+0	2
		Komunikacijske vještine	2+0+2	
		Okolinski čimbenici razvoja	2+0+0	
		Uvod u psihologiju roditeljstva	2+0+0	
		Uvod u teorije ličnosti	2+0+0	
		Psihologija osoba s posebnim potrebama	1+2+0	
		Evaluacija tretmana	2+1+0	
PEDAGOŠKI MODUL	Obv.	Opća pedagogija	2+1+0	3
	Izb.	Komunikacija u nastavi	1+1+0	2
		Pedagogija adolescencije	1+1+0	
		Osnove specijalne pedagogije	1+1+0	
		Obrazovanje darovitih	1+1+0	
		Pedagoško savjetovanje i profesionalna orijentacija	1+1+0	
DIDAKTIČKI MODUL	Obv.	Opća didaktika	2+1+0	3
	Izb.	Interesi u nastavi	1+1+0	2
		Alternativne pedagoške ideje i škole	1+1+0	
		Temeljna nastavna umijeća	1+1+0	
		Pedagoška dijagnostika	1+1+0	
		Didaktičke teorije	1+1+0	
SOCIOLOŠKI MODUL	Obv.	Sociologija obrazovanja	1+1+0	3
FILOZOFSKI MODUL	Obv.	Filozofija odgoja	2+0+0	3
INFORMATIČKI MODUL	Obv.	Informacijske tehnologije u obrazovanju	1+0+1	3

	Izb.	Primjena računala u nastavi jezika	1+0+1	2
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI	Obv.	Hrvatski jezik za nastavnike	1+1+0	2
		Govorništvo za nastavnike	0+1+1	1,5
		Jezična interakcija i jezični varijeteti	1+0+0	1,5
	Izb.	Fonetska korekcija	0+1+1	1,5
		Govorna proizvodnja	0+1+1	
Njega glasa		0+1+1		
Ortoepske vježbe		0+1+1		
		Dvojezičnost	1+1+0	

OPISI KOLEGIJA

PSIHOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA I ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom srednjeg i kasnog djetinjstva te adolescencije. Najčešća odstupanja i problemi u razvoju u dječjoj i adolescentnoj dobi.

Odnos teorija učenja i učenja u školskom okruženju. Individualne razlike važne u poučavanju. Učenici s posebnim potrebama. Motivacija za učenje i kako je povećati. Upravljanje razredom i razredna disciplina. Odnos učenja i poučavanja. Procjenjivanje i mjerenje ishoda poučavanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s promjenama u ponašanju i sposobnostima koje se događaju u razdoblju djetinjstva i adolescencije, te uzrocima i procesima koji se nalaze u podlozi tih promjena. Studenti će se osposobiti za razumijevanje ponašanja djece i adolescenata te kompetentnu interakciju s njima.

Razumijevanje primjene teorija učenja u školskom radu i odnosa između procesa poučavanja i ishoda učenja. Studenti će razumjeti ulogu motivacijskih, socijalnih procesa i školskog okruženja u procesu učenja i poučavanja te će moći primijeniti prikladne postupke za suradnju s učenicima i roditeljima u rješavanju obrazovnih problema.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Ukupno 60 sati nastave kroz predavanja i vježbe (30 + 30). Znanje se provjerava kolokvijem i pismenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M. M. & Miller, S.A. (1998. ili kasnija izdanja). Dječja psihologija: suvremena znanost. Naklada Slap, Jastrebarsko.

Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003.) Psihologija obrazovanja, Zagreb: IEP.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Grgin, T. (2001.) Školsko ocjenjivanje znanja. Jastrebarsko: Naklada Slap

Papalia, D.E. & Wendkos-Olds, S. (1989 ili kasnija izdanja). Human development. McGraw-Hill.
Zarevski (ur.) (2003.). Učitelji za učitelje, *Zagreb:IEP*

Bodovna vrijednost predmeta

4 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno, a konačna ocjena je kombinacija rezultata na kolokviju i završnog ispita.

IZBORNİ KOLEGIJI:

RAD S NADARENİM UČENICIMA

Okvirni sadržaj predmeta

Karakteristike darovite djece (kognitivne i socio-emocionalne osobine darovitih). Identifikacija darovitih učenika i uloga učitelja u tom procesu. Posebnosti rada s darovitima unutar školskog sustava. Uloga učitelja u akceleraciji. Obogaćenje programa (sadržaji i metode rada). Rad učitelja na izradi i provedbi programa, suradnja u timu. Rad s roditeljima nadarenih učenika.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će upoznati karakteristike darovite djece, načine identifikacije darovitih i mogućnosti rada s njima u okviru školskog sustava. Moći će planirati svoj rad u praksi. Studenti će biti pripremljeni za timski rad na planiranju i izvedbi programa rada s darovitim učenicima.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Nastava se provodi kroz predavanja u jednom semestru (2+0). Znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Čudina-Obradović, M. (1991.). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Školska knjiga, Zagreb.

Koren, I. (1989.). *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Školske novine, Zagreb

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg R.J., Subotnik, R.(2000.). *International handbook of giftedness and talent*. Oxford: Elsevier Science Ltd.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pisano.

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Okvirni sadržaj predmeta

Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvještavanje i razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno tijekom jednog semestra.

Provjera znanja i svladavanje vještina provodi se tijekom nastave kroz različite individualne i grupne zadatke, te usmenim ispitom nakon odslušanog predmeta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). *Interpersonal communication: concepts, components and contexts*. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.

Egan, G. (1977). *You and me: the skills of communicating and relating to others*. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.

Bolton, R. (1986). *People skills*. New York: Touchstone.

Lucas, S. E. (1998). *The art of public speaking*. New York: McGraw-Hill.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, J. (Ed.) (1999). *Bridges, not walls: a book about interpersonal communication*. McGraw-Hill.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeno.

OKOLINSKI ČIMBENICI RAZVOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj: obitelji, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj djeteta: odnos škole i obitelji. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sat predavanja jedno tijekom jednog semestra. Znanje će se provjeravati putem kolokvija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.

Demo, D.H., Ganong, L.H. (1994). Divorce. U knjizi McKenry, P.C. i Price S.J. (Eds.) (1994). *Families and Change* (str. 197-218).

Walsh, F. (Ed.) (1993). *Normal family processes*. New York: The Guilford Presss. (pogl. 1-12)

Ilišin, V., Marinović Bobinac, A., Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i IDIZ.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, A.J., Copeland, A. P., Chester, N.L., Malley, J.E., Barenbaum, N.B. (1997). *Separating together: How divorce transforms families*. New York: The Guilford Presss.

Balter, L., Tamis-leMonda (Eds.) (1999). *Child psychology: A handbook of contemporary issues*. New York: Psychology Press. (pogl. 16, 18, 19)

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

Okvirni sadržaj predmeta

Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta, kontekstualni činitelji). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječje ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja tjedno tijekom jednog semestra. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Martin, C.A. & Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. NY: McGraw-Hill.

Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj*. Zagreb: Creativa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Hoghugh, M. & Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice*. SAGE.

Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting*. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.

Muzi, M.J. (2000). *The experience of parenting*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maccoby, E.E. (2000). *Parenting and its effects on children: On reading and misreading behavior genetics*. Annual Review of Psychology, 51, 1-27.

Golombok, S. (2000). *Parenting: What really counts?* Philadelphia, PA: Routledge.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U TEORIJE LIČNOSTI

Okvirni sadržaj predmeta

Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti; Povijesni razvoj teorija ličnosti; Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti; Kriteriji za vrednovanje različitih teorija ličnosti; Strukturalne i procesne teorije ličnosti; Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti; Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti (Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup); Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti; Moguća aplikacija pojedinih teorija u obrazovnom kontekstu; Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Cilj kolegija je stjecanje znanja o različitim teorijama ličnosti. Omogućiti studentima stjecanje znanja za kritičku evaluaciju različitih teorija. Osim prikazivanja pojedinih teorija ličnosti, posebna pažnja će se posvetiti aplikacijama teorija ličnosti u obrazovnom kontekstu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja na tjedan tijekom jednog semestra

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

John, O.P., Cervone, D., Pervin, L.A. (2005). Personality: Theory and Research, 9th Ed. Wiley

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Fulgosi, A. (1985). Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni

PSIHOLOGIJA OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni, obiteljski i individualni činitelji u nastanku razvojnih teškoća. Mentalna retardacija. Tjelesni invalidi. Slijepa djeca. Gluha djeca. Djeca s poremećajima u ponašanju. Djeca oboljela od cerebralne paralize. Psihološka podrška obiteljima čiji član ima posebne potrebe. Stigma i stavovi društva prema osoba s posebnim potrebama. Etička pitanja brige o ljudima s posebnim potrebama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznat će različite etiološke činitelje u nastanku razvojnih teškoća. Studenti će usvojiti znanja o specifičnim skupinama ljudi s posebnim potrebama. Raspravljat će o stigmatizaciji i stavovima društva prema osoba s posebnim potrebama. Studenti će naučiti specifičnosti ophođenja s ljudima s posebnim potrebama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 2 sata seminara. Seminari će uključivati prikaz poteškoća i način rada s osobama s određenim posebnim potrebama, te rasprave o etičkim pitanjima. Provjera znanja provodi se tijekom nastave kroz seminare i na kraju nastave pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Batshaw, M. L. (2002). *Children with Disabilities*. New York: Paul H Brookes Pub Co.

Blackbourn, J. M., Patton, J. R. i Trainor, A. (2003). *Exceptional children in focus*. London: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ribić, K. (1991.). *Psihofizičke razvojne teškoće*. ITP Forum: Zadar

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

EVALUACIJA TRETMANA

Okvirni sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi u evaluaciji tretmana; Vrste psihosocijalnih intervencija i smisao njihove evaluacije; Teorijski, metodološki i praktični aspekti evaluacije programa; Logika evaluacijskih postupaka; Glavne vrste evaluacije programa; Modeli evaluacije; Nacrta evaluacijskih istraživanja; Planiranje evaluacijskih postupaka (definiranje ciljeva, kriterija i standarda za ocjenu djelotvornosti programa, izbor nacrta istraživanja, izvori i načini prikupljanja evaluacijskih podataka, postupci analize podataka); Izvještavanje o rezultatima evaluacije (elementi i struktura izvještaja, prilagodba korisnicima).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti polaznike da mogu (a) samostalno ili kao član tima sudjelovati u planiranju i kreiranju nacrta evaluacijskog istraživanja, (b) provesti evaluaciju programa unutar pojedinih domena, (c) adekvatno opisati i interpretirati prikupljene podatke te prikazati rezultate u formi pisanog evaluacijskog izvješća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno unutar jednog semestra. Provjera znanja provodi se kontinuirano tijekom semestra - kroz izlaganja seminarских radova i rasprave tijekom nastave te ispitom nakon odslušanog kolegija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kulenović, A. (1996). *Evaluacija psihosocijalnih intervencija*. U: Pregrad, J. (Ur.) *Stres, trauma, oporavak* (269-291). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Posavac, E. J., & Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation - Methods and Case Studies*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Rossi, P. H., & Freeman, H. F. (2003). *Evaluation*. London: Sage.

Rosekrans, F. (1990). Psihoterapija s gledišta nespecifičnih rezultata i uvjeravanja. *Primijenjena psihologija*, 11, 36-46.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeno.

PEDAGOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ¹:

OPĆA PEDAGODIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet Opće pedagogije. Diferencijalna pedagogija ili sustav pedagoških disciplina. Odnos pedagogije i drugih znanosti. Temeljni pedagoški pojmovi i kategorije. Temeljni oblici pedagoškog djelovanja. Oblici znanja i spoznaja o odgoju (slike, koncepti, modeli i teorije). Obrazovne institucije i sustavi obrazovanja. Suvremena pedagogija i kurikulum. Profesionalne kompetencije nastavnika. Suvremeni izazovi pedagogiji (primjerice: alternativne i/ili anti pedagogije; interkulturalni odgoj; globalizacija).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, subdisciplinama i kategorijalnim aparatom Opće pedagogije te steći elementarna umijeća u ophođenju s pedagoškim teorijama i razviti umijeća glede temeljnih oblika pedagoških djelovanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom po završetku nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (Odabrana poglavlja). Zagreb: HPKZ.
König, E./Zedler, P. (2001), *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb: Educa.
Gudjons, H. (1994), *Pedagogija. Temeljna znanja* (Odabrana poglavlja). Zagreb: Educa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Schulz von Thun, F. (2001), *Kako međusobno razgovaramo* 1. Smetenje i razjašnjenja. Zagreb: Erudita

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni.

¹ **Obvezanti i izborni kolegiji u okviru pedagoškog i didaktičkog modula za studente ALU, MA, PMF i druge nastavničke fakultete uvažavat će posebnosti matičnih struka i razvijati se u dogovoru sa svakim fakultetom posebno.**

IZBORNİ KOLEGIJI²:

KOMUNIKACIJA U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Metakomunikacijska razina: Što je komunikacija?. Verbalna i neverbalna; digitalna i analogna komunikacija. Obilježja nastavne komunikacije. Uloga učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika. Komunikacijska razina: Metode i tehnike uspješne komunikacije: aktivno slušanje, vođenje razgovora, igranje uloga, pedagoška psihodrama, moderirana rasprava. Oblici poučavanja: monološki i dijaloški. «Komunikacijski profili» učitelja i etika komunikacije. Neverbalna komunikacija u nastavi (značenje poruka tijela, pokreta, gesta). Aktualne teme: Interkulturalna komunikacija u nastavi. – Komunikacija na daljinu.- Virtualna komunikacija.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Steći osnovna znanja o nastavnoj komunikaciji i ulozi učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika i osvijestiti odnos komunikacijskog ponašanja učitelja, oblika komunikacije između učenika i razvijanja komunikacijske kompetencije učenika; upoznati i vježbati metode i tehnike uspješne nastavne komunikacije

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminarâ tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R.(2003): Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.
Heinz Klippert (1996): Kommunikations-Trening.-Muenchen.
Schulz von Thun, F. (2002): Kako međusobno razgovaramo (1-3), Zagreb:Erudita.
Hans Juergen Apel (2003): Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja. Zagreb:Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Brajša, P. (1994): *Pedagoška komunikologija*. Zagreb: Školske novine.
Bratanić, M.. (1993) *Mikropedagogija - Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja* (3.izd.). Zagreb:Školska knjiga.
Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija*. Zagreb:Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

² Izborni predmeti u okviru ovog modula mogu biti u načelu svi kolegiji preddiplomskog/diplomskog studija pedagogije. Za ovu akademsku godinu predlažemo navedene kolegije kao izborne.

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

PEDAGOGIJA ADOLESCENCIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Pojam i razvojne karakteristike. Genetski i vanjski činitelji razvoja u djetinjstvu i mladenaštvu. Razvojne osobine i funkcije: tjelesne, kognitivne, emocionalne i socijalne. Tipologija i diferencijacija u formiranju identiteta: zrenje, razvoj, socijalizacija, odgoj. Odgojno-obrazovno značenje, mogućnosti i načini pedagoške intervencije. Dijete i djetinjstvo; mladi i mladenaštvo: okolinski i životni svijet. Socijalno-ekološki činitelji i odgojni utjecaji u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu: obitelj, škola, crkva, slobodno vrijeme, mediji, vršnjačke skupine. Kultura, subkultura, kontrakultura, alternativna kultura i životni stilovi mladih kao polje pedagoškog djelovanja. Razvojne-pedagoške teškoće, smetnje i intervencije. Pedagoška povijest djetinjstva i mladenaštva. Pedagogija djetinjstva i mladenaštva: predmet, sadržaj, istraživanje i polje praktičnog djelovanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati razvojne osobine i (ne)tipično ponašanje u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu. Shvatiti prirodne oblike reakcija i uzroke osobito karakteristične za pubertetsku i adolescentsku dob te mogućnosti i načine odgojno-socijalnog djelovanja na tijek razvoja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Baacke, D. (1984), Die 6- bis 12 jährigen. Beltz, Weinheim – Basel.

Baacke, D. (1986), Die 13- bis 18 jährigen. Urban – Schwarzenberg, Munchen - Berlin.

Gudjons, H. (1994), Pedagogija – temeljna znanja. Educa, Zagreb.

Key, E. (2000), Stoljeće djeteta. Educa, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Perasović, B. (2001), Urbana plemena. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

Sander, U., Vollbrecht, R. (1985), Zwischen Kindheit und Jugend. Juventa, Weinheim – Munchen.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

OSNOVE SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Okvirni sadržaj predmeta

- Specijalna pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet, područje, sadržaj, zadaci i metode.
- Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece.
- Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima.
- Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti studente, da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima i terenskoj nastavi ovladaju temeljnim spoznajama u područje specijalne pedagogije, utemeljenja, osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja.

Ostvarivanje sadržaja kolegija treba osigurati cjelovit i sistematiziran uvid u pedagoške postupke s djecom posebnih potreba, kao i njihovoj integraciji/inkluziji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminarara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hrvatić, N. (2004), *Udžbenici za učenike s posebnim potrebama*, u: Halačev, S. (ur.), Udžbenik i virtualno okruženje, Zagreb, Školska knjiga.

Jensen, E. (2004), *Različiti mozgovi, različiti učenici*, Educa, Zagreb.

Kostelnik, M., Onaga, E., Rohde, B., Whiren, A. (2004), *Djeca s posebnim potrebama*, Educa, Zagreb.

Sekulić-Majurec, A. (1988), *Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi*. Školska knjiga, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (1998), *Darovito je, što ću s njim?*, Alinea, Zagreb.

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije (pog. Djeca s izuzetnim potrebama)*, Zagreb, HPKZ.

Stakes, R., Hornby, G. (1997), *Change in Special Education*, Cassell, London.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i ismeni ispit.

OBRAZOVANJE DAROVITIH

Okvirni sadržaj predmeta

- *Proučavanje darovitosti kao društvenog i pedagoškog fenomena. (Povijesni pregled brige za darovite i uloge darovitih pojedinaca u društvu; Pristup darovitosti u suvremenom društvu.*
- *Suvremena istraživanja darovitosti. Studije blizanaca i dr.*
- *Otkrivanje i identificiranje darovitosti (Problem kriterija u određivanju darovitosti /intelektualne, specifične i kreativne sposobnosti/. Pojavni oblici darovitosti . Potencijalna i produktivna darovitost.*
- *Suvremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu.*
- *Poticanje razvoja darovitosti (općenito i po pojedinim područjima)*

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati studente s novim pristupima društva i struke fenomenu darovitosti i osnovnim načinima prepoznavanja i identificiranja darovite djece. Osposobiti ih da u odnosu na vrstu i stupanj darovitost darovitoj djeci prilagođavaju obrazovni program i druge obrazovne aktivnosti, te tako poticajno djeluju na razvoj njihovih potencijala.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: *Darovito je , što ću s njim?* Alinea, Zagreb 1998.

Čudina-Obradović, M. (1990): *Nadarenost: Razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje.* Zagreb: Školska knjiga.

Koren, I. (1989.): *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika.* Zagreb: Školske novine.

Sekulić-Majurec, A. (2002).: *Što je novo u pedagoškom pristupu darovitoj djeci i učenicima.* U: Poticanje darovite djece i učenika. Zagreb: HPKZ, str. 46-57

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Novi pogledi na darovitost i rad s darovitim učenicima.* U:

Unapređivanje rada s darovitim učenicima u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju. Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb 2002. str. 53-64.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Sekulić-Majurec, A. (1997): *Poticanje stvaralačkog mišljenja u školi*. U: Škola i stvaralaštvo – Stvaralaštvo u školi (ur. M. Pavlinović-Pivac) Zagreb,,: OŠ Matije Gupca, str. 53-66.

Sekulić-Majurec, A. (2001.):*Kako provoditi postupak preskakanja razreda*. Zrno, 41-42(66-67): 52-55.

Sekulić-Majurec, A. (1995.):*Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca*. Napredak, 136 (1):15-22

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

PEDAGOŠKO SAVJETOVANJE I PROFESIONALNA ORIJENTACIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Savjetovanje i pedagoške dimenzije savjetodavnog rada

Odnos pedagoškog savjetodavnog rada, pedagoškog vođenja i terapijskih postupaka

Suština, specifičnosti i pretpostavke pedagoškog savjetodavnog rada

Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada

Znanja i vještine potrebne za pedagoško savjetovanje

Faze savjetodavnog rada , pedagoška dijagnoza

Put pronalaženja rješenja problema

Aktivnosti i uloge povezane s pedagoškim savjetovanjem

Individualni pedagoški savjetodavni rad

Grupni pedagoški savjetodavni rad, autoritet i odgovornost

Odnosi u procesu pedagoškog savjetovanja

Direktivni i nedirektivni savjetodavni rad

Metode i tehnike savjetodavnog rada

Specifičnosti pedagoškog savjetovanja s djecom i odraslima

Pedagog i pedagoško savjetovanje

Profesionalna orijentacija – obvezni dio obrazovnog djelovanja škole

Profesionalno informiranje, profesionalno savjetovanje

Profesionalno praćenje

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Poznavanje ključnih pojmova, teorija i teorijskih postavka pedagoškog savjetodavnog rada te razumijevanje i prihvaćanje savjetodavnog rada kao dijela preventivnog rada pedagoga.

Razvoj analitičkih vještina i vještina kritičkog mišljenja; ovladavanje vještinama individualnog i grupnog savjetodavnog rada s učenicima, roditeljima i drugim odraslim osobama u odgojno-obrazovnoj ustanovi; stjecanje vještina informiranja i savjetovanja u profesionalnoj orijentaciji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Janković, J. (1997) *Savjetovanje - nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.

Juul, J. (1995) *Razgovori s obiteljima – perspektive i procesi*. Zagreb: Alineja.

Resman, M. (2000) *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: HPKZ.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Geldard, K.; Geldard, D. (1998) *Counselling children*. London: Sage Publication.

Manthei, R. (1997) *Counselling: The skills of finding solutions to problems*. London: Routledge.

Reardon, K.K. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Zagreb: Alinea.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni ispit.

DIDAKTIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

OPĆA DIDAKTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Didaktika i Curriculum. Sustavi znanja i obrazovanje. Odnos Opće didaktike i predmetnih didaktika (metodika). Podjela opće didaktike (teorijska, empirijska i pragmatička). Didaktika kao teorija obrazovanja. Didaktički modeli i/ili teorije. Temeljni didaktički pojmovi (i njihovi odnosi), modeli i operacije. Didaktička rekonstrukcija, redukcija i transformacija. Profesionalne kompetencije nastavnika. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Kriteriji dobre nastave. Nastava kao akt uravnoteženja. Modeli diagnostike i evaluacije u općoj didaktici. Suvremeni trendovi u Općoj didaktici.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom Opće didaktike i praktičnim pitanjima pripreme, realizacije i (samo)evaluacije nastave koje tematizira didaktika, steći elementarna umijeća u ophođenju s didaktičkim teorijama i/ili modelima i razviti umijeća glede (reflektiranog) planiranja, izvođenja i evaluacije nastave.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.

Meyer, H. (2002), *Didaktika razredne kvake*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R., (ur.), *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa: 1994.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Kyriacou, K (1997), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa.

Apel, H. J. (2003), *Predavanje. Uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.

Peterßen, W. H. (2003). *Unterrichtsvorbereitung*. München: Ehrenwirth.

Peterßen, W. H. (2001), *Lehrbuch Allgemeine Didaktik*. München: Ehrenwirth.

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

IZBORNI KOLEGIJI:

INTERESI U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Povijesna shvaćanja interesa u pedagogiji i pedagoške teorije interesa (Dewey, Kerschensteiner, Herbart). Minhenska teorija interesa (Krapp i Schiefele) i njen odnos s motivacijskom teorijom samoodređenja (Deci i Ryan). Vrste interesa. Životni interesi. Razvoj spoznajnih interesa tijekom cjeloživotnog obrazovanja. Interesi kao uvjet, cilj i rezultat nastavnog procesa. Interes i disciplina. Odgojna nastava i razvoj interesa. Poticanje i razvoj interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s teorijama interesa i empirijskim istraživanjima interesa i steći bitna umijeća u poticanju i razvoju interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Palekčić, M./ Müller, F. (2005), *Uvjeti i efekti interesa za studij i motivacije za učenje* (motivi za izbor studija i motivacijski regulacijski stilovi) kod hrvatskih i njemačkih studenata, *Pedagogijska istraživanja*, 1, 2, 159-195.

Palekčić, M., Radeka, I., Petani, R. & Müller, F. (2004), *Interes za studij*, *Napredak*, 145(4), 389-404.

Deci, E. L. & R. M. Ryan (Eds.) (2002), *Handbook of self-determination research*. Rochester: University of Rochester Press.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Palekčić, M. (1985), *Unutrašnja motivacija i školsko učenje*. Sarajevo: Svjetlost.

Krapp, A. & M. Prenzel (Hrsg.) (1992), *Interesse, Lernen, Leistung* Münster: Aschendorff.

Hoffmann, L./A. Krapp/ K. A. Renniger (1998), *Interest and learning* Kiel: IPN.

Dresel, Markus: *Motivationsförderung im schulischen Kontext*. Göttingen: Hogrefe 2004

Krapp, A. (1998). *Entwicklung und Förderung von Interessen im Unterricht. Psychologie der Erziehung und Unterricht*, 44. Jg., 185-201.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

ALTERNATIVNE PEDAGOŠKE IDEJE I ŠKOLE

Okvirni sadržaj predmeta

Društvena uvjetovanost, pojava, važnost i pregled alternativnih pedagoških ideja i škola. Pedagoški projekti i posljedice reformne pedagogije. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa važnijih alternativnih škola (Montessori, Waldorf, Freinet, Summerhil, Laborschule, Barbiana, Tvind). Današnje privatne škole kao alternativni pokušaji. Kurikularne osobitosti alternativnih škola. Pedagoški pluralizam suvremenih školskih sustava u obzoru alternativnih ideja. Znanstvena utemeljenost alternativnih pedagoških ideja i škola.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati različite alternativne pedagoške ideje, pokrete i pravce koji su utjecali na pojavu, ustroj, organizaciju i rad alternativnih škola u svijetu i u nas. Studenti će steći znanja o pedagoškim, didaktičkim i metodičkim rješenjima u alternativnim, privatnim i slobodnim školama (osobito u odnosu prema državnima), i mogućnosti primjene nekih od alternativnih pokušaja u današnjim javnim školama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Jakopović, S. (1984), *Pokret radne škole u Hrvatskoj*. NIRO Školske novine, Zagreb.

Matijević, M. (2001), *Alternativne škole*. Tipex, Zagreb.

Previšić, V. (1992), *Alternativne škole: teorijska polazišta i praktični dosezi*. U: *Prema slobodnoj školi*. Institut za pedagoška istraživanja, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Walford, G. (1992), *Privatne škole – iskustva u deset zemalja*. Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit i seminarske radne obaveze..

TEMELJNA NASTAVNA UMIJEĆA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli odnosa teorije i prakse u pedagogiji. Odnos (teorijskog) znanja praktičnih umijeća. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika u obzoru salutogeneze. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje i kako ih poticati. Implicitno znanje i djelovanje. Držanje nastavnika i takt u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s modelima odnosa teorije i prakse u pedagogiji i didaktici i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika, koje (pored ostalog) uključuju i držanje i takt u pedagoškom ophođenju sa učenicima (i) u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kyriacou, K. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Langer, I./Schulz von Thun, F./ Tausch, R. (2003), Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Hilbert, Andreas/Schmitz, Edgar (Hrsg.): Psychosomatische Erkrankungen bei Lehrerinnen und Lehrern. Ursache- Folgen-Lösungen. Stuttgart: Schatauer 2004.

Seibert, Norbert/Serve, Helmut/ J. (Hrsg.) (2003): Prinzipien guten Unterrichts. Kriterien einer zeitgemässigen Unterrichtsgestaltung. PimS. / . Auflage

Neill, S. (1994), Neverbalna komunikacija u razredu. Zagreb: Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktični uradak.

PEDAGOŠKA DIJAGNOSTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli dijagnostike u pedagogiji i didaktici. Modeli pedagoško-psihološke dijagnostike (medicinski, interakcionistički i ekološko-fenomenološki). Funcije pedagoško-psihološke dijagnostike (selektivna, modifikacijska i poticajna). Obilježja pedagoške dijagnostike. Dijagnostička kompetencija nastavnika kao osnova pedagoškog djelovanja u nastavi. Razvoj mladih, pedagoška dijagnostika i process obrazovanja i nastave. Zona narednog razvoja kao dijagnostičko sredstvo. Taksonomije znanja i ocjenjivanje rada učenika. Sumativno i formativno ocjenjivanje. Kriterijski testovi. Evaluacija rada nastavnika. Kriteriji dobre nastave. Vrijednovanje postignuća škola. Internacionalna vrijednovanja znanja učenja i kvaliteta škole i nastave.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, obilježjima i modelima pedagoške dijagnostike i steći elementarna dijagnostička umijeća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kleber, E. W. (1992), Diagnostik in pädagogischen Handlungsfeldern – Einführung in Bewertung, Beurteilung, Diagnose und Evaluation.

Leutner, D. (1998), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Rost, D. (Hrsg.) (1998), Handwörterbuch Pädagogische Psychologie. Weinheim: Beltz, 1998, S. 378-386.

Wild, K.-P. & Krapp, A. (2001), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Krapp, A. & Weidenmann, B., Pädagogische Psychologie., Weinheim: Beltz, S. 513-566.

Weinert, F. E. (Hrsg.) (2001), Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel: Beltz.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Mužić, V. (2002), Uvod u metodologiju odgoja i obrazovanja, Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktičan rad.

DIDAKTIČKE TEORIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Razine refleksije obrazovne prakse na teorijske razine (didaktika, metodike, koncepcije izvedbe nastave). Temeljni didaktički pojmovi. Didaktičke teorije i modeli nastave. Aktualizacija nastave i potreba teorijskog promišljanja. Didaktika kao teorija odgoja (Erich Weniger, Josef Derbolav; Wolfgang Klafki i Herwig Blankertz; didaktika obrazovnog profila (Hagen Kordes, Andreas Gruschka, Meinert Meyer); Didaktika kao teorija učenja (Paul Heimann, Gunter Otto i Wolfgang Schulz); opća didaktika na psihološkoj osnovici (Hans Aebli); Didaktika obraćanja pozornosti na fenomene (Martin Wagenschein); didaktika kao umijeće poučavanja (Theodor Schulze i Christoph Berg); Teorija obrazovanja u okviru kritičko-konstruktivne odgojne znanosti W. Klafkija; didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija Felixa von Cubea, didaktika kao teorija kurikuluma Christine Möller, didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije Reiner Winkela. Refleksije teorijskih modela nastave na nastavnu praksu. Razne orijentacije didaktika kao shvaćanje njenih polazišta.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvodne orijentacije unutar polazišta i teorijskih okvira na kojima se zasnivaju pojedine didaktičke koncepcije. Razumijevanje elementarnog didaktičkog vokabulara i služenje njime u govoru. Uvoditi studente u raspravu o modelima nastave kao svrsishodnim obrascima učinkovitog učenja i poučavanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminarara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

- Bognar, L. i Matijević, M., (2002). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb,
Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb, (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171.-204.)
Klafki i dr., (1992.). *Didaktičke teorije*. Educa, Zagreb

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

- Jelavić, F. (1995). *Didaktičke osnove nastave*. Naklada Slap. Jastrebarsko
Kyriacou, Ch. (1991. i daljnja izdanja). *Temeljna nastavna umijeća*. Educa, Zagreb
Poljak, V. (1991. i daljnja izdanja). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb
Terhart, E. (2001.). *Metode poučavanja i učenja*. Educa, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

SOCIOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni i povijesni kontekst obrazovanja; Sociologija obrazovanja – nastanak i razvoj (teorijska polazišta; funkcionalističko, konfliktno, liberalno, interakcionističko); Obrazovanje i socijalne promjene (društvena reprodukcija, mobilnost, konflikti); Institucionalni sustavi obrazovanja (obitelj i škola); Obrazovanje i kultura (tradicija, religija, mediji); Obrazovanje i razvoj (kulturni kapital, tržište rada i znanja); Globalizacija i obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Budućnost obrazovanja i uloga nastavnika (ekološka kriza, modernizacija društva i obrazovanja).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanjem sa sadržajima kolegija studenti/ce će steći osnovna, opća znanja iz područja studija te dodatna znanja i intelektualne vještine koje će pridonijeti kompetentnosti njihove nastavničke uloge.

Znanja: stjecanje dodatnih znanja o teoretskim polazištima i povezanosti suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole), što će pripomoći boljem razumijevanju društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja učenik/c/a.

Vještine: osposobljavanje za prepoznavanje utjecaja socijalnog sustava na život u obrazovnom sustavu i primjene strukovnih socioloških znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminarara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Durkheim, E. (1996). Obrazovanje i sociologija. Societas (Zavod za sociologiju), Zagreb.

Haralambos, M. (2002 ili kasnija izdanja). Sociologija – teme i perspektive (pogl. 11. Obrazovanje, str. 737-882). Golden Marketing, Zagreb.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ballantine, J. H. (1993). The Sociology of Education. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.

Delors, J. (1998). Učenje: blago u nama. Educa, Zagreb.

Lesourne, J. (2000). Obrazovanje & društvo. Educa, Zagreb.

Pastuović, N. (1999). Edukologija (V pogl.). Znamen, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS boda

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

FILOZOFSKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

FILOZOFIJA ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja. To je prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima. Studenti se posebno osposobljavaju za kontekstualno i kritičko propitivanje suvremenih curricula na temelju njihove utemeljenosti u etičkim vrednotama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)

Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).

Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).

Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

- Platon, *Protagora*, u: Platon (1975) *Protagora. Sofist* (Zagreb: Naprijed).
- Aristotel, (1988) *Nikomahova etika, i Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).
- Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).
- Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).
- Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).
- Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).
- Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).
- Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*
- Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)
- Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

INFORMATIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Okvirni sadržaj predmeta

Prednosti i nedostaci primjene računala u nastavi. Tradicionalni model nastave u odnosu na suvremeni model budućnosti – informacijske tehnologije u obrazovanju. Učenje na daljinu - alati za učenje na daljinu. U vježbama: Praktična primjena i način funkcioniranja sustava za učenje na daljinu. Samostalan rad u odabranom sustavu za učenje na daljinu. PowerPoint: metode oblikovanja i izlaganja PowerPoint prezentacije u pripremi nastavnih jedinica (na temu: informacijske tehnologije u obrazovanju).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti trebaju naučiti mogućnosti suvremenih sustava za učenje te načine njihove primjene u nastavi.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježvi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Dryden, G., Vos, J. *Revolucija u učenju - kako promijeniti način na koji svijet uči*. Educa, Zagreb, 2001.
Marinković, R. *Inteligentni sustavi za poučavanje*. Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 2004.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bitter, G. G., Pierson, M. E. *Using Technology in the Classroom*. Allyn&Bacon, 2004.
Gardner, H., *Multiple Intelligences: the Theory in Practice*. Basic Books, New York, 1993.
Lee, I. A Research Guide for Students. www.aresearchguide.com, (15. siječnja 2005.)
Porter, L. *Creating the Virtual Classroom: distance learning with the Internet*. Wiley Computer Publishing, New York, 1997.
PowerPoint in the Classroom is produced by ACT360 Media Ltd. in conjunction with Microsoft Corporation. Copyright ACT360 Media Ltd. 1998. www.actden.com/pp/ (15. siječnja 2005.)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Izrada seminarskog rada. Oblikovanje i izlaganje PowerPoint prezentacije na osnovu napisanog seminarskog rada.

IZBORNI KOLEGIJ:

PRIMJENA RAČUNALA U NASTAVI JEZIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet “Primjena računala u nastavi jezika” (eng. Computer-Assisted Language Learning – CALL) predstavlja kombinaciju teorijskih postavki, kriterija za evaluaciju edukativnih programa i praktične primjene informatičke tehnologije. Osim teorije vezane uz razvoj i metodologiju primjene računala u nastavi jezika, uz jezične tehnologije, kriterije za procjenu i uz ulogu multimedijских elemenata, studenti će također razviti praktične vještine vezane uz primjenu računala neovisno o jeziku. Kroz praktičan rad prikazat će se mogućnosti primjene različitih izvora informatičke tehnologije (WWW resursi, edukativni programi za učenje jezika, zabavni softver, autorski alati, alati za obradu jezika, elektronski rječnici, strojno prevođenje) te metode integracije u klasičan oblik nastave. Kroz seminarski rad studenti će imati mogućnost prikazati primjenu informatičke tehnologije u nastavi jezika ili prikazati istraživanje vezano uz evaluaciju edukativnog softvera ili će sudjelovati u izradi web stranica vezanih za primjenu računala u nastavi jezika s integriranim kulturološkim elementima.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će steći znanja i vještine te primijeniti odgovarajuće metode u postupcima integracije informatičke tehnologije u nastavu jezika.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Chapelle, Carol. Computer applications for second language acquisition: Foundations for teaching, testing, and research. New York: Cambridge University Press, 2001.

Egbert, J; Hanson-Smith, E. (Eds.) CALL Environments: Research, practice, and critical issues. Alexandria, VA: TESOL, 1999.

Windeatt, S; Hardisty, D; Eastment, D. The Internet: Resource Books for Teachers. Oxford University Press, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Cameron, K. (Ed.) (1999) CALL: Media, Design & Applications. The Netherlands: Swets & Zeitlinger Publishers.

- Chapelle, C. (1998) Multimedia CALL: Lessons to be learned from research on instructed SLA. *Language Learning and Technology*, 2(1), 22-34. LLT 2(1): 22-34.
- European Commission Report (2005) The impact of the use of new technologies and the Internet on the teaching of foreign languages and on the role of teachers of a foreign language. (contribution of Graham Davies).
- Kern, R.; Warschauer, M. (1997) Theory and practice of network-based language teaching// M. Levy, M. Computer-assisted language learning: Context and Conceptualization. New York, New York: Clarendon Press.
- Seljan, S; Berger, N; Dovedan, Z. (2004) Computer-Assisted Language Learning (CALL). Proceedings of the 27th International Convention MIPRO.
- Warschauer & R. Kern (Eds.) (2000) Network-based language teaching: Concepts and practice. New York: Cambridge University Press.
- Warschauer, M. (1996) [Computer-assisted language learning: An introduction.](#) // S. Fotos (Ed.) Multimedia language teaching. Tokyo, Japan: Logos International.

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni ispit u obliku seminarskog rada/ praktična primjena/ usmeni

MODUL
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI

OBAVEZNI KOLEGIJI:

Predmet se sastoji od tri obavezna kolegija. Pojedini od njih nisu obavezni samo studentima filoloških grupa koji navedene sadržaje slušaju u okviru predmeta koji studiraju. Oni umjesto njih biraju izborne kolegije. HRVATSKI JEZIK ZA NASTAVNIKE

Okvirni sadržaj predmeta

Jezik i jezične djelatnosti. Jezične uloge. Komunikacija kao temeljna jezična uloga. Verbalna i neverbalna komunikacija. Odnos jezika i izvanjezičnoga svijeta. Osnovni jezikoslovni pojmovi i discipline. Funkcionalni i formalni pristup jeziku. Primijenjena lingvistika. Hrvatski jezik u funkciji struke. Jezik i komunikacija u nastavi. Pravogovor. Pravopis. Pregled i služenje hrvatskim jezikoslovnim djelima (gramatike, pravopisi, savjetnici...). Stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Pisane vrste. Nastavnikov govor i čitanje. Predavanje (izlaganje, tumačenje, opisivanje, pripovijedanje, raspravljanje).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ovladavanje općim jezikoslovnim pojmovima nužnim za usvajanje znanja o jeziku i znanja o svijetu. Bolje vladanje hrvatskim jezičnim vještinama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminarara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(tri jedinice kao obavezni izvori seminarskoga rada): Babić, Z. (1986) Izlagači i slušači u vremenskom procjepu, *Jezik* 3/33, Zagreb, 7-78. Glovacki-Bernardi, Z. i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, ŠK, 9-53, 191-249. Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika*, Zagreb, HSN, str. 5-26. Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogleđi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75. Neill, S. (1994) *Neverbalna komunikacija*, Zagreb. Pandžić, V. (2001) *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb. Pavličević-Franić, D. i M. Kovačević (ur.) (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, str. 1-191. Silić, J. (1996) Polifunkcionalnost hrvatskoga standardnoga jezika, *Kolo*, Zagreb, Matica hrvatska, 244-248. Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja. Škiljan, D. (1979) *Osnove semiologije komunikacije*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu. Žic Fuchs, M. (1990) Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke, Zagreb, *SOL* 10/11, 95-106. Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, *SOL* (str. 5-64)

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni, ocjena rada i izlaganja.

GOVORNIŠTVO ZA NASTAVNIKE (Govornička teorija i govorničke vještine)*Okvirni sadržaj*

predmeta

Opis obilježja monoloških i dijaloških govorničkih vrsta (predavanja, referati, prigodni govori, debate, razgovori, grupno govorno rješavanje problema). Govorničke strategije. Priprema govora s isticanjem formiranja i testiranja središnje misli. Organiziranje govora prema klasičnim kanonima. Govornička argumentacija. Govornička elokvencija, što uključuje i repertoar retoričkih figura i modalnih izraza. Vještina pažljivoga i kritičkoga slušanja. Izvedbena izražajnost. Postizanje govorne glatkoće. Umješna uporaba uzgovornih znakova. Uklanjanje pretjeranoga govornoga straha. Vještina govorenja uz pomoć bilježaka, folija i drugih medija koji se koriste u nastavi, tj. odnos pripremljenoga teksta i govorne izvedbe. Usvajanje pravila slušačkoga i govornoga bontona.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti buduće nastavnike za izrazito govorno zanimanje davanjem sustavnih znanja i uputa za stvaranje vještina radi uspješnijega govornoga djelovanja, međudjelovanja i prenošenja znanja učenicima. Pomoći im da osvijeste izgovorna odstupanja od standarda ili izgovorne mane, te važnost zdravoga i ugodnoga glasa kako bi bili i govorni uzor učenicima. Stoga im se kao izborni kolegij predlaže neki od izbornih kolegija na fonetici koji im mogu pomoći u ovoj govornoj profesiji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Aristotel (1989) *Retorika*, Zagreb, NaprijedGračani, Đ. (1968) *Temelji govorništv*a, Nadbiskupski duhovni stol Škarić, I. (2000) *Temeljci suvremenoga govorništv*a, Zagreb, Školska knjigaZadro, I. (ur.) (1999) *Glasoviti govori*, Zagreb, Naklada Zadro

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Beker, M. (1997) *Kratka povijest antičke retorike*, Artrezor, ZagrebKvintilijan M.F. (1985) *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, Veselin Masleša

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktična izvedba.

JEZIČNA INTERAKCIJA I JEZIČNI VARIJETETI*Okvirni sadržaj predmeta*

Pragmalingvistički sadržaj: komunikacijsko djelovanje jezikom, različiti oblici komunikacijske interakcije, govorni činovi, funkcije teksta i dr., s posebnim obzirom na vidove jezičnoga djelovanja važne za razrednu situaciju.Sociolingvistički sadržaji: jezik kao odraz određene zajednice koja njime

govori i kao sociokulturna pojava, s posebnim obzirom na komunikacijsku kompetenciju pojedinca i zajednice, jezične varijetete i njihovu primjerenost različitim komunikacijskim situacijama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina). Osvještavanje mogućnosti i dosega djelovanja jezikom i priprema za što svrhovitiju upotrebu jezika u nastavnoj situaciji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Davis, S. (1991) *Pragmatics, A Reader*, OxfordGobber, G. (ur.), (1990) *La linguistica pragmatica (Atti convegno)*, MilanoHudson, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University PressIvanetić, N. (1994) *Govorni činovi*, Zavod za lingvistiku, ZagrebJakobson, Roman (1960/1964/), *Linguistics and Poetics* u: T.A.Sebeok (ur.), *Style in Language*, Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 232-239Romaine, S. (2000) *Language in Society*, Oxford University PressTrudgill, P. (1989) *Sociolinguistics*, Penguin Books Ltd.Z. Glovacki-Bernardi (ur.) (2001), *Uvod u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb Wunderlich, D. (ur.) (1972), *Linguistische Pragmatik*, Frankfurt/M.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Ispunjenjem seminarskih obaveza..

IZBORNI KOLEGIJI:

GOVORNA PROIZVODNJA

Okvirni sadržaj predmeta

Kolegij *Govorna proizvodnja* usmjeren je na opis govora kao posebnog oblika komunikacijskog procesa te na mehanizme govorne proizvodnje. Opisuje se anatomja i fiziologija govornih organa. Objašnjavaju se upravljačka razina i tri izvršne razine proizvodnje govora (respiracija, fonacija i artikulacija) te njihovi međusobni odnosi. Govor se raslojava na sloj teksta i glasa te dijeli na govorne članke. Posebno se opisuju karakteristike hrvatskog govornog sustava na segmentalnoj (glasnici) i suprasegmentalnoj (prozodija) razini.***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Cilj je pružiti nastavniku obavijesti o mehanizmima govorne proizvodnje, mogućnosti da njihovo djelovanje procjenjuje na vlastitom govoru te da poboljša govor u onim dijelovima koji su nedostatni a isto tako da i u učenikovom govoru otkriva dobre i loše strane govorne proizvodnje te da ga upućuje u načine njihovog poboljšavanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Horga, D., (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo. ili Malmberg, B. (1995). Fonetika, IVOR, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

FONETSKA KOREKCIJA (praktikum iz korekcije izgovora)

Okvirni sadržaj predmeta 1. Teorijski uvod u fonetsku korekciju: Optimale (opće, korektivne), visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, o čemu treba voditi brigu prilikom fonetske korekcije, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji. 2. Praktičan rad: Nakon vrlo kratkog teorijskog dijela prelazi se na praktičan rad – svaki student odabere jedan konkretan izgovorni problem (strani jezici, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno: najprije pod nadzorom nastavnika, a potom samostalno, s ili bez pomoći elektroakustičkih aparata. Tijekom rada vodi se dnevnik korekcije koji je sastavni dio konačnog rada. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi, na kraju semestra. Ocjena se temelji na uspješnosti korekcije, na prezentaciji i na pismenom uratku koji se sastoji od analize greške, dnevnika korekcije, analize postupka korekcije i konačnog rezultata, te materijala koji su u korekciji bili korišteni. ***Razvijanje općih i specifičnih***

kompetencija

Osposobiti studente za uočavanje izgovornih grešaka koje treba ispraviti i za samostalan rad na njihovu ispravljanju sa i bez elektroakustičkih aparata.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (dostupna u knjižnici Odsjeka za fonetiku) Pisani nastavni materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

NJEGA GLASA GOVORNIH PROFESIONALACA **Okvirni sadržaj predmeta** Dobit će se upute za pravilnu uporabu glasa u javnom nastavničkom govoru, o vokalnoj njezi i vokalnoj tehnici. Teorijsko znanje na seminaru će se praktički primjenjivati u obliku kratkih izlaganja studenata pred skupinom. Postavljat će se glas svakoga studenta (impostacija), usvojiti će se *zaštitni glas*, vježbe ugrijavanja, fonetske vježbe za glas i izgovor, akcent metoda u saniranju disfonija. U kraćim predavanjima izlaganjima iz svoga područja studiranja, studenti će trebati praktički uključiti čimbenike respiracije, fonacije, artikulacije i rezonancije zdravoga glasa. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija** Svrha je seminara da studenti usvoje teorijsko znanje o njezi glasa, samostalno usvoje vježbe za prevenciju vokalnoga zamora te da praktički nauče javno govoriti optimalno štedeći glas.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Benninger, M., Jacobson, B. H., Johnson, A. F. (1994). *Vocal Arts Medicine - The Care and Prevention of Professional Voice Disorders*. New York, Stuttgart: Thieme Medical Publishers, Georg Thieme Verlag. Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM. Škarić, I. (1977). Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202. Škarić, I. (ur.). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb: Mladost. Poglavlja: Poremećaji glasa, 151-162; Rehabilitacija glasa, 163-176. Škarić, I., Varošaneć, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U *Zbornik Ustvarjalnost v logopediji*, Nova Gorica: Aktiv logopedov Severno primorske regije, Vipava: Center za usposabljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, str. 197-200. **Popis literature koja se preporučuje kao dopunska**

Gotaas, S., Starr, C. D. (1993). Vocal fatigue among teachers. *Folia phoniatria*, 45, 120-129. Kotby, M. N. (1995). *The Accent method of voice therapy*. San Diego: Singular Publishing Group, Inc. Rantala, L., Paavola, L., Körkkö, P., Vilkmann, E. (1998). Working-day effects on the spectral characteristics of teaching voice. *Folia phoniatria et logop.*, 50, 205-211. Rantala, L., Vilkmann, E. (1999). Relationship between subjective voice complaints and acoustic parameters in female teachers' voices. *Journal of voice*, 13, 4, 484-495. Russell, A., Oates, J., Greenwood, K. M. (1998). Prevalence of voice problems in teachers. *Journal of voice*, 12, 4, 467-479. Simberg, S., Laine, A., Sala, E., Rönnemaa, A.M. (2000). Prevalence of voice disorders among future teachers. *Journal of voice*, 14, 2, 231-235.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

ismeni ispit i usmeno izlaganje.

ORTOEPSKE VJEŽBE **Okvirni sadržaj predmeta** Uvježbava se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskoga idioma. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Uvježbava se izgovor riječi hrvatskoga podrijetla i posuđenica u fonetskim riječima i u povezanom govoru. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se određuje izgovorni status svakog studenta. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**

Svrha je vježbi da studenti upoznaju, uvježbaju i usvoje prihvaćeni izgovor hrvatskog jezika .

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava praktičnim radom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Brozović, D. (1957/58). O normiranju književnih naglasaka. *Jezik*, 6, 65-72. Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge: Cambridge University Press, 66-69. Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej. Silić, J. (1997). Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika. *Kolo*, 4, 483-495. Škarić, I. (1994) Hrvatski jezik danas. *Jezik*, 41, 4, 97-103. Škarić, I. (1999) Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor*, XV, 2, 117-137. Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19. Škavić, Đ. i Varošanec - Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. *Govor/Speech*, VVI, 1, 25-31. Varošanec-Škarić, G. (1995). Govorni stilovi u informativnim emisijama. *Govor/Speech*, XII, 1, 71-79. Varošanec-Škarić, G. (2001). Poželjnost nekih kategorija izografnih naglasnih heterofona. *Govor/Speech*, XVIII, 1, 33-44. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji - Izgovor*. Zagreb: Školska knjiga

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Škarić, I. (1977/78). Pledoaje za govor organski i govor standardni. *Jezik*, 2, 33-42. Škarić, I., Babić, Z., Škavić, Đ., Varošanec, G. (1987) Silazni naglasci na nepočetnim slogovima riječi. *Govor/Speech*, 4, 2, 139-151. Škarić, I. (1991) Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S. et al. (R. Katičić, ur.) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: HAZU, Globus, str. poglavlja Izgovor glasnika, 120-146, Govorni dijelovi 281-289, Intonacijska jedinica 309-315, Govorna riječ 315-327, Slog 327-337, Fonemski sloj 337-359.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Praktični rad.

DVOJEZIČNOST

Okvirni sadržaj predmeta

Određenje dvojezičnosti; povijesni pregled istraživanja dvojezičnosti; odnos i vrste individualne i društvene dvojezičnosti; dinamika dvojezičnoga razvoja (u prirodnome i institucionaliziranome kontekstu); jezična obrada kod dvojezičnih osoba; međujezični utjecaji u dvojezičnom sustavu; komunikacijska kompetencija dvojezičnih osoba; jednojezični i dvojezični modalitet; prebacivanje koda; odumiranje jezika; odnos dvojezičnosti i spoznaje; dvojezičnost i obrazovanje.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvida u temeljne procese dvojezičnoga razvoja, posebitosti lingvističke i komunikacijske kompetencije dvojezičnih osoba te temeljna pitanja dvojezičnoga obrazovanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hamers, J., Blanc, M. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. 2nd edition. Cambridge: CUP. Romaine, S. (1995). *Bilingualism*. 2nd edition. Oxford: Blackwell Publishers.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development: Language, Literacy and Cognition*. Cambridge: CUP.
Dewaele, J-M., Housen, A., Wei, L. (ur.) (2003). *Bilingualism: Beyond Basic Principles*. Cleeters Clevedon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters Ltd. Hakuta, K. (1986). *Mirror of Language: The Debate on Bilingualism*. New York: Basic Books. Nicol, J. L. (ur.) (2001). *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*. Oxford: Blackwell Publishers. Časopis: Bilingualism: Language and Cognition.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit.